

Pasūtītājs:

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Adrese: Peldu iela 25,
Rīga, LV-1494

www.varam.gov.lv

Izpildītājs:

SIA "Konsorts"

Reģ. Nr. 40003209785

Adrese: Olīvu iela 9, Rīga, LV-1004

E-pasts: office@konsorts.lv

www.konsorts.lv

SIA "Geo Consultants"

Reģ. Nr. 40003340949

Adrese: Olīvu iela 9, Rīga, LV-1004

E-pasts: gc@geoconsultants.lv

www.geoconsultants.lv

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomiem Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu mājsaimniecībām

2023. gada marts

KOPSAVILKUMS

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomu Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu mājsaimniecībām ir izstrādāts Eiropas Savienības Vides un klimata pasākumu programmas LIFE 2018. – 2020. gada integrētā projekta “Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprītes veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju”, Nr. LIFE20 IPE/LV/000014 A1.2. “Sagatavošanās darbi dalītās savākšanas sistēmas izveidei cilvēku veselībai drošai sadzīves bīstamo atkritumu (azbesta) savākšanai, pārvadāšanai un apglabāšanai” un C.1.5. aktivitātes “Cilvēku veselībai droša sadzīves bīstamo atkritumu (azbesta) savākšana, transportēšana un apglabāšana” ietvaros.

Izvērtējuma mērķis ir veikt azbestu saturošu atkritumu apjomu izpēti Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu mājsaimniecībām, lai atbrīvotos no azbestu saturošiem atkritumiem, ievērojot “piesārņotājs maksā” principu.

Izvērtējums sastāv no divām daļām:

- 1) Izvērtējuma 1. daļa ietver šādas galvenās sadaļas:
 - (1) Azbestu saturošu atkritumu statistikas analīzi;
 - (2) Mazaizsargāto un maznodrošināto personu grupu mājsaimniecību situācijas analīzi;
 - (3) Kopējo novērtējumu par azbestu saturošu jumta segumu apjomu;
 - (4) Optimālo maršrutu identificēšanu azbestu saturošu atkritumu transportēšanai.
- 2) Izvērtējuma 2. daļa ietver šādas galvenās sadaļas:
 - (1) Izvērtējumu par potenciāla atbalsta sniegšanas apjomu azbestu saturošu atkritumu apsaimniekošanai mazaizsargātajām un maznodrošinātajām mājsaimniecībām;
 - (2) Potenciālā atbalsta novērtējumu atbilstoši ES ietekmes izvērtēšanas metodoloģijai (EVALSED).

Izvērtējuma 1. daļas ietvaros ir:

- veikta azbestu saturošu atkritumu statistikas analīze;
- sagatavota mazaizsargāto un maznodrošināto personu grupu mājsaimniecību situācijas analīze;
- sagatavots kopējais novērtējums par azbestu saturošu jumta segumu apjomu;
- identificēti optimāli maršruti azbestu saturošu atkritumu transportēšanai.

Saskaņā ar veikto izvērtējumu var izvirzīt šādus secinājumus:

- Pēc VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra” datiem nav acīmredzamas korelācijas starp radīto atkritumu daudzumu, to savākšanu un apglabāšanu.
- Kopējā azbestu saturošo atkritumu apglabāšanas jauda Latvijas teritorijā sasniedz 11 tūkstoši tonnas gadā. Tā ir pietiekama, lai sasniegtu projekta mērķi, t.i., veiktu 2 000 tonnas azbestu saturošo jumta klājumu noglabāšanu atkritumu poligonos saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.
- Pašvaldību rīcībā nav pieejama pilnvērtīga informācija par azbestu saturošo jumta segumu/krājumu apjomu, tajā skaitā to piederību iedzīvotājiem no dažādām sociālajām grupām (sociāli mazaizsargātām personām, maznodrošinātām un trūcīgām personām).
- Lai noteiktu kopējo azbesta saturošo jumtu apjomu, tika izmantoti Valsts zemes dienesta dati par ēkām un būvēm ar šifera jumta segumu. Izmantojot Izpildītāja sagatavoto metodi, tika novērtēts azbesta saturošo jumta segumu apjoms un dinamika periodā no 2010. gada līdz 2022. gadam.
- Iegūtie rezultāti liecina, ka pašvaldībās esošais šifera jumta apjoms ir ļoti atšķirīgs:

- galvenokārt Pierīgas pašvaldībās šifera jumtu apjoms ir līdz aptuveni 10 tūkst. tonnām;
- citos novados un Latvijas lielākajās pilsētās šifera jumtu apjoms sasniedz pat 40 tūkst. tonnas;
- vislielākais šifera jumtu apjoms ir Rīgā un Dienvidkurzemes novadā, sasniedzot attiecīgi ap 49 un 53 tūkst. tonnas;
- šifera jumta īpatsvars, kas sedz dzīvojamās mājas ar atsevišķiem izņēmumiem ir līdzīgs visās pašvaldībās – ap 60% ir attiecināmi uz nedzīvojamām mājām, ap 40% ir attiecināmi uz dzīvojamām mājām;
- arī šifera jumta apjoma dinamikas analīze uzrāda dažādas tendences pašvaldību griezumā un dzīvojamo/nedzīvojamo ēku griezumā. Svārstības pēdējo 7 gadu laikā atsevišķās pašvaldībās uzrāda vidēji 12% samazinājumu, savukārt citās pašvaldībās ir konstatēts pieaugums līdz 4%;
- sociāli mazaizsargāto, maznodrošināto un trūcīgo personu grupu māsajaimniecību situācijas analīzes ietvaros pēc Labklājības ministrijas datiem iespējams konstatēt, ka maznodrošināto un trūcīgo personu īpatsvars veido ap 3,5% no visiem valsts iedzīvotājiem. Savukārt ne Labklājības ministrijas, ne pašvaldību rīcībā nav pieejami statistikas dati par personu piederību kādai no sociāli mazaizsargāto iedzīvotāju grupām. Arī par azbestu saturošu jumta segumu apjomu piederību kādai no sociāli mazaizsargātām sabiedrības grupām ir iegūstama tikai aptuvena aplēse;
- veiktās iedzīvotāju aptaujas ietvaros ir iegūts apstiprinājums tam, ka iedzīvotāji, kuru maksātspējas līmenis ir trūcīgās vai maznodrošinātās personas ienākumu līmenī, būtu gatavi segt ne vairāk kā 20% no izmaksām, kas saistās ar šifera jumta apsaimniekošanas izmaksām;
- novads ir uzskatāms kā optimāla teritoriālā vienība, kuras ietvaros ir vērts identificēt optimālos maršrūtus azbestu saturošu atkritumu transportēšanai. Balstoties uz šo pieeju, esošais sadzīves atkritumu poligonu teritoriālais izvietojums un to spēja pieņemt azbestu saturošus atkritumus var nodrošināt optimālu azbesta atkritumu transportēšanu uz attiecīgajā atkritumu apsaimniekošanas reģionā esošo sadzīves atkritumu poligonu. Izņēmums ir Rīgas reģions, no kura azbestu saturoši atkritumu ir jāved ārpus reģiona, jo poligonam "Getliņi Eko" nav atļaujtas šo atkritumu apglabāšanai.

Izvērtējuma 2. daļā ir noteiktas ar azbestu saturošu atkritumu apsaimniekošanu saistītās tiešās izmaksas: demontāža, iepakošana, transportēšana un apglabāšana, kā arī identificētas netiešās izmaksas: jauna jumta uzlikšana.

Nemot vērā, ka kopējais plānotais atbalsta budžets ir 350 000 EUR un sagaidāmais projekta ietvaros savācamais azbesta atkritumu apjoms ir 1000 - 2000 tonnas, tiek secināts, ka:

- 1) jauna jumta uzlikšanas izmaksas jau sākotnēji nebija plānotas kā attiecināmās izmaksas. Izvērtējumā sniegtie aprēķini to ir apliecinājuši, jo izmaksas sasniedz 70% no kopējām jumta nomaiņas izmaksām;
- 2) arī demontāžas darbu iekļaušana atbalsta programmā nebūtu pamatota, jo:
 - a. kopējais atbalsta budžets ir salīdzinoši neliels pret potenciālajām demontāžas izmaksām un no tā izrietošā atbalsta apjoma uz vienu pretendentu;

- b. pretendentu interesi par šādu attiecināmo izmaksu komplektu varētu mazināt piemērojamās administratīvās prasības demontāžas darbu veikšanai un darbu veicēju izvēlei;
 - c. šāda atbalsta administrēšana prasītu ievērojamus administratīvos resursus gan attiecināmo izmaksu saskaņošanas un veikšanas posmā, gan arī pārbaudot veikto izmaksu faktisko izpildi un attiecināmību;
 - d. netiktu nodrošināts vienkāršoto izmaksu princips;
 - e. demontāžas darbi, piesaistot ārpalpojuma sniedzēju, veido nozīmīgu izmaksu daļu. Tā kā šos darbus, ievērojot atbilstošas drošības prasības, var veikt pašu spēkiem saimnieciskā kārtā, nav mērķtiecīgi šīs demontāžas izmaksas iekļaut atbalsta programmas attiecināmo izmaksu summā. Turklāt, neiekļaujot demontāžas darbus attiecināmajās izmaksās, ir iespējams resursus koncentrēt uz tādām aktivitātēm, kuras mājāsaimniecības nevar nodrošināt ar pašu resursiem;
- 3) atbalsta programmā kā attiecināmās izmaksas būtu atbalstāmas iepakošanas, transportēšanas un atkritumu apglabāšanas izmaksas, jo:
- a. programmas ietvaros attiecināmās izmaksas ir skaidri fiksējamas, bez iepirkuma procedūras un būvvaldes iesaistes. Tās fiksē atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums;
 - b. atbalsta pretendents nav jākrāj dokumentācija attiecināmo izmaksu fiksēšanai un, pretendējot uz atbalstu, nav nepieciešama saskaņošana ar būvvaldi;
 - c. atbalsta saņemšana balstītos uz vienkāršoto izmaksu principa piemērošanu;
 - d. atbalsta programmas ietvaros zaudē aktualitāti azbesta atkritumu izcelsmes veids, t.i., nebūtu svarīgi, vai konkrētie azbesta atkritumi ir no nesenā pagātnē noņemta jumta vai gadiem ilgi veidojušies uzkrājumi;
 - e. atbalsta programmas īstenošanai būtu vienkārša izmaksu attiecināmības pārbaudes procedūra;
 - f. atbalsta pretendents tiktu nodrošināta izvēles iespēja atkritumu iepakošanai:
 - i. to varēs darīt pašu spēkiem, iegādājoties par saviem līdzekļiem iepakošanas materiālu (maiss, plēve, u.c.) vai saņemt to no atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma un veicot iepakošanu veselībai drošā veidā. Viena "big bag" maisa cena svārstās 7-8 EUR/gab. Saņemot iepakošanu no atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma, pretendents saņemtu atbalstu arī šai izmaksu pozīcijai;
 - g. izmantot atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma piedāvātās iespējas azbesta atkritumu iepakošanai pirms aizvešanas uz poligonu. Piesakot pakalpojumu, pretendents norādītu, ka vēlas saņemt arī iepakošanas pakalpojumu. Ņemot vērā aprēķināto vidējo attiecināmo izmaksu apjomu (300 – 1000 EUR), pastāv iespēja atbalsta programmā iesaistīt ap 350 – 1200 mājāsaimniecības, kas kopumā varētu nodot azbesta atkritumu projektā paredzētajā apjomā, t.i., ap 2000 tonnām.

Izvērtējumā konstatēts, ka atbalsts secīgi būtu piešķirams trim prioritārajām iedzīvotāju grupām:

- 1. prioritāte – trūcīgās un maznodrošinātās personas/ mājāsaimniecības ar atbalsta likmi 100%;
- 2. prioritāte – mājāsaimniecības ar nozīmīgo nabadzības riska indeksu ar atbalsta likmi ne mazāku par 75%, optimāli 100%;
- 3. prioritāte – sociāli mazaizsargātās personas/ mājāsaimniecības no teritorijām ar ienākumiem zem Latvijas vidējā rādītāja ar atbalsta likmi vismaz 50%.

Prioritārās iedzīvotāju grupas izvēlētas un pamatotas kontekstā ar principu “piesārņotājs maksā”.

Atbalsta programmas praktiskie ieviešanas aspekti balstās uz VARAM, LVĢMC, pašvaldību, atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu un pretendenta sadarbību. Sadarbības nozīmīgākie faktori:

- mērķa grupas pretendentu identifikācija;
- azbesta atkritumu ekonomiski pamatota un vides prasībās atbilstoša iepakojšana, transportēšana, apglabāšana;
- precīza programmas ietvaros sniegtā atbalsta uzraudzība un rezultatīvo rādītāju monitorings.

Piedāvātā atbalsta programma nodrošinās:

- a. vienkāršu administrēšanu visos līmeņos;
- b. skaidru un saprotamu iesaisti no potenciālo pretendentu puses;
- c. projekta “*LIFE Waste to Resources IP*” C.1.5. aktivitātes “*Cilvēku veselībai droša sadzīves bīstamo atkritumu (azbesta) savākšana, transportēšana un apglabāšana*” mērķa sasniegšanu – līdz 2027. gadam savākt no māsaimniecībām 1000 – 2000 tonnas azbesta atkritumu, kas atbilstoši vides prasībām tiek nogādāti Latvijas atkritumu poligonos, kur tiks veikta šo atkritumu apglabāšana.

LIFE integrētais projekts “Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju” (LIFE Waste To Resources IP, LIFE20 IPE/LV/000014) tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu.

Šī informācija atspoguļo tikai LIFE Waste To Resources IP projekta partneru viedokli, un Eiropas Komisijas Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra neatbild par to, kā tiek izmantota šeit paustā informācija.

SUMMARY

Assessment on amounts of asbestos containing waste in Latvian municipalities, the need for its management and potential support amount for households to get rid of asbestos containing waste has been made for the LIFE programme integrated project “Waste to Resources Latvia - boosting regional sustainability and circularity with waste to resources” (LIFE Waste to Resources IP) No. LIFE20 IPE/LV/000014 for action A1.2. “Preparatory works for development of a separate collection system for human health safe collection, transportation and disposal of household hazardous waste (asbestos)” and action C.1.5. “Human health safe collection, transportation and disposal of household hazardous waste (asbestos)”.

The aim of the assessment is to conduct a study of the amounts of asbestos containing waste in Latvian municipalities, the need for its management and potential support amount for households to get rid of asbestos containing waste, observing the “polluter pays” principle.

The assessment consists of two parts:

- 1) Part 1 of the assessment includes the following main sections:
 - (1) Statistical analysis of asbestos containing waste;
 - (2) Analysis of the situation of vulnerable and low-income person households;
 - (3) Overall assessment of the amounts of asbestos containing roofing;
 - (4) Identification of most optimal routes for transporting asbestos containing waste.
- 2) Part 2 of the assessment includes the following main sections:
 - (1) Assessment of the scope for potential support for the management of asbestos containing waste for vulnerable and low-income person households;
 - (2) Assessment of potential support according to the EU impact assessment methodology (EVALSED).

Within the scope of Part 1 of the assessment:

- a statistical analysis of asbestos containing waste was carried out;
- an analysis of the situation of vulnerable and low-income person households was prepared;
- an overall assessment of the amounts of asbestos containing roofs was prepared;
- the most optimal routes for transporting asbestos containing waste have been identified.

According to the evaluation, the following conclusions were made:

- According to the data of the State limited liability company “Latvian Environmental, Geology and Meteorology Center” (hereinafter – LEGMC) there is no obvious correlation between the amounts of generated waste, its collection and disposal.
- The total disposal capacity of asbestos containing waste in the territory of Latvia reaches 11 thousand tons per year. Disposal capacity of landfills is sufficient to allow to achieve the achievable result of the project to dispose 2,000 tons of asbestos containing roof coverings in landfills in accordance with the requirements of regulatory acts.
- Local governments do not have full-fledged information on the amounts of asbestos containing roof coverings and its stocks, including their belonging to residents from different social groups (socially vulnerable, low-income, and poor persons).

- To determine the total amount of asbestos containing roofs, the data of the State Land Service on buildings and structures with slate roofing was used. Using the method prepared by the Contractor, amounts and dynamics of asbestos containing roof coverings in the period from 2010 to 2022 were assessed.
- Obtained results show that amounts of slate roofs in municipalities is very different:
 - mainly in Riga city neighbouring municipalities amounts of slate roofs is up to 10 thousand tons;
 - in other regions and in the largest cities of Latvia, amounts of slate roofs reaches up to 40 thousand tons;
 - the largest amount of slate roofs is in Riga city and Southern Kurzeme municipality, reaching around 49 and 53 thousand tons in each municipality;
 - the proportion of slate roofs covering residential houses is similar in all municipalities with some exceptions - around 60% refers to non-residential houses, around 40% are covering residential houses;
 - the analysis of the dynamics of the slate roof amounts also shows different trends in the section of municipalities and in the section of residential and non-residential buildings. Fluctuations over the past 7 years in some municipalities show an average decrease of 12%, while in other municipalities show an increase of up to 4%;
 - within the framework of the analysis of the situation of the socially vulnerable, low-income, and poor person households, according to the data of the Ministry of Welfare, it is possible to conclude that the proportion of low-income and poor persons is about 3.5% of the total population of the country. On the other hand, neither the Ministry of Welfare, nor local governments have available statistical data on the belonging of persons to any of the socially disadvantaged population groups. Also, only a rough estimate can be obtained for asbestos containing roof coverings belonging to one of the socially disadvantaged population groups;
 - as part of the population survey, it was confirmed that the population whose solvency level is at the income level of a poor or low-income person would be willing to pay no more than 20% of the costs associated with the slate roof management costs;
 - the municipality is considered as an optimal territorial unit, within which it is worth to identify the optimal routes for the transportation of asbestos containing waste. Based on this approach, the existing territorial location of municipal waste landfills and their ability to accept asbestos containing waste can ensure optimal transportation of asbestos waste to the municipal waste landfill located in the relevant waste management region. The exception is the Riga waste management region, from which asbestos containing waste must be transported outside the region, because the "Getliņi eko" landfill does not have a permit for the disposal of this kind of waste.

In the Part 2 of the assessment, the direct costs related to the management of asbestos containing waste were determined: dismantling, packaging, transportation, and disposal, as well as the indirect costs are identified: the covering of new roof.

Considering that the total planned budget is EUR 350,000 and the expected amount of asbestos waste to be collected within the project is 1000 - 2000 tons, it was concluded that:

- 1) the cost of installing a new roof was not originally planned as an eligible cost. The calculations have confirmed this, as the costs reach up to 70% of the total roof replacement costs;
- 2) the inclusion of dismantling works in the support program would not be justified either, because:
 - a. the total budget for support is relatively small compared to the potential costs of dismantling and the resulting amount of support per applicant;
 - b. applicants' interest in such a set of eligible costs could be reduced by the applicable administrative requirements for the performance of dismantling works and the selection of work performers;
 - c. the administration of such support would require considerable administrative resources, both at the stage of coordination of the eligible costs and provision of work, and also when checking the actual execution and eligibility of the costs for carried out works;
 - d. the principle of simplified costs would not be ensured;
 - e. dismantling works, involving an external service provider, make a significant part of the costs. Since these works can be carried out by applicant, following appropriate safety requirements, it is not purposefully to include these dismantling costs as the eligible costs of the support program. In addition, by not including dismantling works as the eligible costs, it is possible to concentrate resources on such activities that households cannot provide with their own resources;
- 3) packaging, transportation, and waste disposal costs should be supported as eligible costs in the support program, because:
 - a. the eligible costs of the support program can be clearly fixed, without the procurement procedures and the involvement of the construction boards. They are recorded by the waste management company;
 - b. the support applicant does not need to prepare documentation for recording the eligible costs and, when applying for support, no coordination with the construction board is required;
 - c. receiving support would be based on the application of the principle of simplified costs;
 - d. within the framework of the support program, the type of origin of asbestos waste loses its relevance, it would not matter whether the specific asbestos waste is from a roof removed in the recent past or accumulated over years;
 - e. the operator of the support program would have a simple procedure for verifying the eligibility of costs;
 - f. the support applicant would be provided with waste packaging:
 - i. it will be possible to package asbestos containing waste by applicant itself, purchasing packaging material (bag, membrane, etc.) at its own expenses or receiving packaging from a waste management company and packaging waste in a health safe manner. The price of one "big bag" varies between 7-8 EUR/pc. By receiving the packaging from the waste management company, the applicant would also receive support for this cost item;
 - g. use the possibilities offered by the waste management company for packing asbestos waste before taking it to the landfill. When applying for the service, the applicant would inform if it would also like to receive the packaging service. Taking into account the calculated

average amount of eligible costs per household (300 - 1000 EUR), there is a possibility to involve about 350 - 1200 households in the support program, which in total could hand over asbestos waste in the amount provided for in the project, i.e., up to 2000 tons.

The evaluation found that support should be allocated to three priority population groups:

- 1st priority – poor and low-income person households with a support rate of 100%;
- 2nd priority – households with a significant poverty risk index with a support rate of not less than 75%, optimally 100%;
- 3rd priority – socially vulnerable person households from territories with income below the Latvian average with a support rate of at least 50%.

The priority population groups are selected and justified in the context of the “polluter pays” principle.

The practical implementation aspects of the support program are based on the cooperation of Ministry of the Environmental Protection and Regional Development, LEGMC, municipalities, waste management companies and the applicant. The most important factors for cooperation:

- identification of target group;
- packaging, transportation, disposal of asbestos waste that is economically justified and complies with environmental requirements;
- precise supervision of the support provided within the program and monitoring of performance indicators.

The proposed support program will provide:

- a. simple administration at all levels;
- b. clear and understandable involvement by potential applicants;
- c. the achievement of the result of the action C.1.5 “Human health safe collection, transportation and disposal of household hazardous waste (asbestos)” of the LIFE Waste to Resources IP to collect 1000-2000 tons of asbestos containing waste from households by 2027, which, in accordance with environmental requirements, is transported to Latvian landfills, where this waste will be disposed.

The Project “Waste To Resources Latvia - boosting regional sustainability and circularity” (LIFE Waste To Resources IP, LIFE20 IPE/LV/000014) is implemented with the financial support of the LIFE Programme of the European Union and Latvian State Regional Development Agency.

The information reflects only the LIFE Waste To Resources IP beneficiaries’ view and the European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency is not responsible for any use that may be made of the information contained therein.

Satura rādītājs

1	IEVADS	5
I DAĻA AZBESTU SATUROŠU ATKRITUMU STATISTIKAS ANALĪZE UN MĀJSAIMNIECĪBU SITUĀCIJAS ANALĪZE		
2	AZBESTU SATUROŠU ATKRITUMU STATISTIKAS ANALĪZE (2019., 2020., 2021. GADĀ)	7
2.1	ANALĪZE KATEGORIJĀS: RADĪŠANA, SAVĀKŠANA, APGLABĀŠANA	7
2.2	POLIGONU STATISTIKAS ANALĪZE PAR AZBESTU SATUROŠU ATKRITUMU APGLABĀŠANU.....	8
2.2.1	<i>Atkritumu poligonu pieejamās apglabāšanas jaudas.....</i>	<i>8</i>
2.2.2	<i>Atļauju nosacījumi attiecībā uz azbestu saturošu atkritumu apglabāšanu</i>	<i>11</i>
3	KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS PAR AZBESTU SATUROŠU JUMTA SEGUMU/ KRĀJUMU APJOMU	13
3.1	DATU IEGUVES METODOĻĪJA	13
3.2	PAŠVALDĪBU APTAUJAS REZULTĀTI	14
3.3	VALSTS ZEMES DIENESTA DATI.....	17
4	SOCIĀLI MAZAIZSARGĀTO, MAZNODROŠINĀTO UN TRŪCĪGO PERSONU GRUPU MĀJSAIMNIECĪBU SITUĀCIJAS ANALĪZE	22
4.1	MĀJSAIMNIECĪBU IENĀKUMU STATISTIKAS ANALĪZE	22
4.2	MĀJSAIMNIECĪBU VIEDOKĻU UN PIEREDZES ANALĪZE AZBESTU SATUROŠU ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANĀ.....	27
5	OPTIMĀLO MARŠRUTU IDENTIFICĒŠANA AZBESTU SATUROŠU ATKRITUMU TRANSPORTĒŠANAI	35
5.1	MARŠRUTU PLĀNOŠANAS PIENĒMUMI.....	35
5.2	MARŠRUTI UZ POLIGONU "BRAKŠKI"	36
5.3	MARŠRUTI UZ POLIGONU "CINŠI"	37
5.4	MARŠRUTI UZ POLIGONU "DAIBE".....	38
5.5	MARŠRUTI UZ POLIGONU "DZIĻĀ VĀDA"	39
5.6	MARŠRUTI UZ POLIGONU "JANVĀRI".....	40
5.7	MARŠRUTI UZ POLIGONU "KAUDZĪTES"	41
5.8	MARŠRUTI UZ POLIGONU "ĶĪVĪTES"	42
5.9	UZ POLIGONU "KRIŽEVNIKI"	42
5.10	MARŠRUTI UZ POLIGONU "PENTUĻI".....	43
5.11	MARŠRUTI UZ POLIGONU "ZEBRENE"	44
II DAĻA IZVĒRTĒJUMS PAR POTENCIĀLĀ ATBALSTA SNIEGŠANAS APJOMU AZBESTU SATUROŠU ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAI DAŽĀDU SOCIĀLO GRUPU MĀJSAIMNIECĪBĀM		
6	METODOĻĪJA	46
7	IZVĒRTĒJUMS PAR POTENCIĀLA ATBALSTA SNIEGŠANAS APJOMU AZBESTU SATUROŠU ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAI DAŽĀDU SOCIĀLO GRUPU MĀJSAIMNIECĪBĀM	47
7.1	AZBESTU SATUROŠU ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS VIENKĀRŠOTO IZMAKSU IDENTIFIKĀCIJA.....	47
7.1.1	<i>Apglabāšanas izmaksas</i>	<i>48</i>
7.1.2	<i>Iepakojšanas izmaksas.....</i>	<i>49</i>
7.1.3	<i>Transportēšanas izmaksas</i>	<i>49</i>
7.1.4	<i>Jumta demontāžas izmaksas</i>	<i>50</i>
7.1.5	<i>Jauna jumta uzlikšanas izmaksas</i>	<i>51</i>
7.2	ATBALSTĀMO PASĀKUMU KOPU UN PRIORITĀRI VEICAMO PASĀKUMU IDENTIFIKĀCIJA	51

7.3	VIENKĀRŠOTO IZMAKSU PRINCIPA PIEMĒROŠANA	54
7.4	KRITĒRIJI MĀJSAIMNIECĪBU GRUPOU PRIORITIZĒŠANAI	55
7.4.1	Māsaimniecību grupu prioritizēšana saistībā ar principu "piesārņotājs maksā"	55
7.4.2	Māsaimniecību grupu prioritizēšana saistībā ar risku nonākt situācijā, kad principa "piesārņotājs maksā" pielietošana var kļūt neiespējama	56
7.4.3	Māsaimniecību grupu prioritizēšana, balstoties uz atbilstību sociāli mazaizsargāto personu statusam un to dzīvesvietu teritorijās ar ienākumiem zem Latvijas vidējā rādītāja	57
7.5	MINIMĀLĀ UN MAKSIMĀLĀ ATBALSTA APJOMA NOVĒRTĒJUMS	59
7.5.1	Atbalsts maznodrošināto un trūcīgo personu māsaimniecībām	59
7.5.2	Atbalsts nabadzības riskam pakļauto sociālo grupu māsaimniecībām	61
7.5.3	Atbalsts sociāli mazaizsargāto personu māsaimniecībām no teritorijām ar ienākumiem zem Latvijas vidējā rādītāja	61
7.6	ATBALSTA PROGRAMMAS IEVIEŠANAS PRAKTISKIE ASPEKTI	61
8	POTENCIĀLĀ ATBALSTA NOVĒRTĒJUMS ATBILSTOŠI ES IETEKMES IZVĒRTĒŠANAS METODOLOĢIJAI (EVALSED)	64
8.1	EFEKTIVITĀTE	64
8.2	LIETDERĪBA	65
8.3	IETEKME	66
8.4	ILGTSPĒJA	67
9	KOPSAVILKUMS	67
	PIELIKUMI:	69
1.	PIELIKUMS. AZBESTU SATUROŠU BŪVMATERIĀLU PĀRVADĀTĀJI	69
2.	PIELIKUMS. PAŠVALDĪBAS APTAUJAS ANKETA	73
3.	PIELIKUMS. PAŠVALDĪBU SARAKSTS, KAS PIEDALĪJĀS APTAUJĀ	76
4.	PIELIKUMS. PAŠVALDĪBU PĀRSTĀVJU KOMENTĀRI APTAUJAS IETVAROS	77
5.	PIELIKUMS. VZD DATI PAR BŪVĒM, KURAS SEDZ ŠĪFERA SEGUMS	80
6.	PIELIKUMS. NO VZD DATIEM PAR BŪVĒM, KURAS SEDZ ŠĪFERA SEGUMS, APRĒĶINĀTAIS ŠĪFERA JUMTU APJOMS (TONNĀS) LATVIJAS NOVADOS	84
7.	PIELIKUMS. IEDZĪVOTĀJU APTAUJAS ANKETA	86
8.	PIELIKUMS. IZZIŅAS PAR AUGS PERSONAS ATBILSTĪBAI TRŪCĪGAS PERSONAS/MĀJSAIMNIECĪBAS STATUSAM	90
9.	PIELIKUMS. IZZIŅAS PAR AUGS PERSONAS ATBILSTĪBAI MAZNODROŠINĀTAS PERSONAS/MĀJSAIMNIECĪBAS STATUSAM	91
Tabulu rādītājs		
	Tabula 2-1 Radītie azbestu saturošo būvmateriālu atkritumu apjomi	8
	Tabula 2-2 Savāktie azbestu saturošo būvmateriālu atkritumu apjomi	8
	Tabula 2-3 Apglabātie azbestu saturošo būvmateriālu atkritumu apjomi	8
	Tabula 2-4 Azbesta atkritumu apglabāšanas apjomi Latvijas atkritumu poligonos saskaņā ar atļauju datiem (apglabāšanai atļauto atkritumu kods 170605)	9
	Tabula 3-1 Informācija par pašvaldībā esošajām ēkām ar azbesta jumta (šīfera) segumu	14
	Tabula 3-2 Informācija par ēkām ar azbesta (šīfera) jumtu piederību	16
	Tabula 4-1 Trūcīgo un maznodrošināto iedzīvotāju skaita dinamika laika posmā no 2019. līdz 2022. gadam sadalījumā pa pašvaldībām	24
	Tabula 4-2 Nabadzības riska indekss pēc iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes statusa, dzimuma un vecuma (procentos)	25

Tabula 4-3 Nabadzības riska indekss pēc māsaimniecības tipa (procentos)	26
Tabula 4-4 Pašvaldību sniegtā informācija par mazaizsargātām/maznodrošinātām/ trūcīgām personām	26
Tabula 4-5 Māsaimniecību-respondentu rīcībā esošā šifera apjoma apkopojums	29
Tabula 6-1 Hipotētiska intervences loģika	46
Tabula 7-1 Atkritumu poligonu piemērotie tarifi azbestu saturošu būvmateriālu (šifera jumta) pieņemšanai	48
Tabula 7-2 Azbesta (šifera) jumta seguma demontāžas un apsaimniekošanas izmaksas, EUR.....	50
Tabula 7-3 Jauna jumta seguma uzlikšanas izmaksas, EUR	51
Tabula 7-4 Azbestu saturošo atkritumu apsaimniekošanas un saistīto izmaksu kopsavilkums	51
Tabula 7-5 Nabadzības riska indekss pēc māsaimniecības tipa (%).....	56
Tabula 7-6 Sociāli mazaizsargāto personu grupas un pamatojošie dokumenti to statusa pārbaudei	58
Tabula 7-6 Potenciālais azbesta atkritumu apglabāšanas apjoms katrā no atkritumu poligoniem ar 35 000 EUR atbalsta finansējumu, ja atbalsta apjoms tiek nodrošināts 100% apmērā	64
Tabula P-1 Azbestu saturošu būvmateriālu pārvadātāji saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas datiem (Atļauja izsniegta atkritumu savākšanai un komercpārvadājumiem, pārvadāšanai atļauto atkritumu klases kods 170605, pārvadāšanai atļautie atkritumi - azbestu saturoši būvmateriāli).....	69
Tabula P-2 Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati par būvēm, kuras sedz šifera segums pēc stāvokļa uz 2010. gada 1. janvāri (novadu dati apvienoti saskaņā ar 2021. gada administratīvi teritoriālo reformu).....	80
Tabula P-3 Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati par būvēm, kuras sedz šifera segums pēc stāvokļa uz 2015. gada 1. janvāri	81
Tabula P-4 Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati par būvēm, kuras sedz šifera segums pēc stāvokļa uz 2022. gada 1. janvāri	82
Tabula P-5 Azbestu saturošu šifera apjoms (tonnās) Latvijas pašvaldībās uz 2022. gada 1. janvāri	84

Ilustrāciju rādītājs

Ilustrācija 2-1 Atkritumu poligoni, kuros atļauta azbestu saturošu atkritumu apglabāšana un atkritumu pieņemšanas punkti, kuros tiek pieņemti azbestu saturoši atkritumi.....	10
Ilustrācija 3-1 Ēku ar azbestu saturošu šiferi apbūves laukumu (milj. m ²) izmaiņas statistiskajos reģionos laika posmā no 2010. līdz 2022. gadam	18
Ilustrācija 3-2 Azbestu saturošu šifera apjoms (tonnās) Latvijas pašvaldībās uz 2022. gada 1. janvāri	20
Ilustrācija 3-3 Azbestu saturošu šifera apjoma (tonnās) izmaiņas Latvijas pašvaldībās 2022. gada 1. janvāri, salīdzinot ar datiem uz 2015. gada 1. janvāri	21
Ilustrācija 4-1 Trūcīgo un maznodrošināto iedzīvotāju skaita dinamika laika posmā no 2019. līdz 2022. gadam sadalījumā pa statistiskajiem reģioniem.....	23
Ilustrācija 4-2 Māsaimniecību – respondentu dzīves vietu administratīvās teritorijas	28
Ilustrācija 4-3 Iedzīvotāju atbildes uz azbestu saturošo šifera jumtu vai lokšņu esamību māsaimniecībā	29
Ilustrācija 4-4 Aptaujas respondentu – māsaimniecību pieredze ar azbestu saturošo šifera jumtu nomaiņu un nodošanu apglabāšanai	30
Ilustrācija 4-5 Aptaujas respondentu – māsaimniecību pašu zināšanu novērtējums.....	31
Ilustrācija 4-6 Aptaujas respondentu – māsaimniecību vēlmes maksāt novērtējums	32

Ilustrācija 4-7 Aptaujas respondentu – māsaimniecību atbilstības mazaizsargāto personu statusam novērtējums.....	33
Ilustrācija 4-8 Aptaujas respondentu – māsaimniecību papildus komentāru analīzes kopsavilkums (atbilžu skaits).....	34
Ilustrācija 5-1 Azbestu saturošo jumta klājumu materiālu transportēšanas maršruti no novadu centriem līdz tuvākajam atkritumu apglabāšanas poligonam	35
Ilustrācija 7-1 Azbestu saturošo atkritumu apsaimniekošanas un saistīto izmaksu īpatsvars (procentos) 52	
Ilustrācija 7-2 Māsaimniecību rīcībā esošo ienākumu apjoms vidēji uz vienu māsaimniecības locekli (eiro mēnesī).....	57
Ilustrācija 7-3 Azbestu saturošo jumta segumu apjoms uz vienu iedzīvotāju	58
Ilustrācija 7-4 Iedzīvotāju “vēlme maksāt” aptaujas rezultāti	60
Ilustrācija 7-5 Atbalsta programmas praktiskā darbības shēma.....	63

Izmantotie saīsinājumi un terminoloģija

APUS	Atkritumu pārvaldījumu uzskaites sistēma, kuras darbību regulē Ministru kabineta 2021. gada 18. februāra noteikumi Nr.113 “Atkritumu un to pārvaldījumu uzskaites kārtība”
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DDz ēkas	daudzdzīvokļu ēkas
DRN	dabas resursu nodoklis
EVALSED	sociālās un ekonomiskās attīstības izvērtēšanas metodoloģija (<i>angl. The resource for the evaluation of Socio-Economic Development</i>)
LVĢMC	Valsts SIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”
LPS	Latvijas Pašvaldību savienība
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VSIA	valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VVD	Valsts vides dienests
VZD	Valsts zemes dienests

1 Ievads

Izvērtējums sagatavots Līguma Nr. IL/64/2022 "Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomiem Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsaimniecībām" (turpmāk – Līgums), kas noslēgts starp Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (Pasūtītājs) un personu apvienību, ko veido SIA "Konsorts" un SIA "Geo Consultants" (Izpildītājs), izpildes ietvaros.

Līguma izpildes mērķis ir izvērtējuma veikšana par azbestu saturošo atkritumu apjomiem Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsaimniecībām, lai atbrīvotos no azbestu saturošiem atkritumiem, ievērojot "piesārņotājs maksā" principu (turpmāk – Izvērtējums).

Izvērtējuma galvenie uzdevumi:

- iepazīties un izvērtēt oficiālajā statistikas vietnē un citos avotos pieejamo informāciju par azbestu saturošu atkritumu daudzumiem pēdējos trīs atskaites gados (2019., 2020., 2021.);
- sagatavot aptaujas anketu un veikt pašvaldību anketēšanu par azbestu saturošu atkritumu daudzumiem māsaimniecībās katrā Latvijas pašvaldībā;
- balstoties uz anketēšanas rezultātu analīzi, sagatavot optimālos maršrutus azbestu saturošu atkritumu transportēšanai no to rašanās vietām (pašvaldībās) uz apglabāšanas vietu;
- izmantot 1. uzdevuma ietvaros iegūtos datus par azbestu saturošu atkritumu daudzumiem Latvijas pašvaldībās, lai noteiktu atbalstāmo pasākumu kopu un prioritāri veicamos pasākumus;
- sagatavot kritērijus sociāli maznodrošināto māsaimniecību grupu prioritizēšanai saistībā ar "piesārņotājs maksā" principa pielietošanas neiespējamību, balstoties uz datiem, kas saņemti no pašvaldībām, un veicot azbestu saturošu atkritumu, kam nepieciešamas apsaimniekošanas darbības, apjoma apzināšanu;
- noteikt minimālo un maksimālo atbalsta likmi, ja māsaimniecību grupu prioritizēšanas gaitā, balstoties uz kritēriju kopu, rodas nepieciešamība noteikt dažādas likmes;
- noteikt vienkāršotās izmaksas veicamajiem azbestu saturošu atkritumu apsaimniekošanas darbiem: demontāža, savākšana, transportēšana, apglabāšana. Izmaksas attiecināmas arī uz izveidotiem azbestu saturošu atkritumu uzkrājumiem.

Šis ir Līguma izpildes Noslēguma ziņojums, kas ietver šādas galvenās sadaļas:

- Azbestu saturošu atkritumu statistikas analīze;
- Kopējais novērtējums par azbestu saturošu jumta segumu/krājumu apjomu;
- Sociāli mazaizsargāto, maznodrošināto un trūcīgo personu grupu māsaimniecību situācijas analīze;
- Optimālo maršrutu identificēšana azbestu saturošu atkritumu transportēšanai;
- Izvērtējums par potenciāla atbalsta sniegšanas apjomu azbestu saturošu atkritumu apsaimniekošanai mazaizsargātajām un maznodrošinātajām māsaimniecībām;
- Potenciālā atbalsta novērtējums atbilstoši ES ietekmes izvērtēšanas metodoloģijai (EVALSED).

I DAĻA

AZBESTU SATUROŠU ATKRITUMU STATISTIKAS ANALĪZE UN MĀJSAIMNIECĪBU SITUĀCIJAS ANALĪZE

2 Azbestu saturošu atkritumu statistikas analīze (2019., 2020., 2021. gadā)

2.1 Analīze kategorijās: radīšana, savākšana, apglabāšana

Statistikas pārskatu par atkritumu apsaimniekošanas darbībām iesniegšanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2017. gada 23. maija noteikumi Nr. 271 "Noteikumi par vides aizsardzības oficiālās statistikas un piesārņojošās darbības pārskata veidlapām". Saskaņā ar šiem noteikumiem veidlapu aizpilda:

- operatori, kuriem ir vai pārskata gadā bija atļauja A vai B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai, vai C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājums visu kategoriju (L, M, N, O) mehānisko sauszemes transportlīdzekļu, mobilās lauksaimniecības tehnikas un satiksmē neizmantojamu pārvietojamu mehānismu, un citu pārvietojamu agregātu remonta un apkopes darbnīcai;
- komersanti, kuriem ir vai pārskata gadā bija izsniegta atkritumu apsaimniekošanas atļauja;
- atkritumu tirgotāji un atkritumu apsaimniekošanas starpnieki;
- atkritumu apsaimniekotāji, kuri Latvijas teritorijā iaved vai no tās izved atkritumus reģenerācijai vai sadedzināšanai, ja sadedzināšana klasificējama kā atkritumu reģenerācija, kas minēti Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Regulas (EK) Nr. 1013/2006 par atkritumu sūtījumiem 3. pantā, vai 1989. gada 22. marta Bāzeles Konvencijā par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu;
- atkritumu radītājs, kas no Latvijas teritorijas izved atkritumus apglabāšanai, pārstrādei vai reģenerācijai.

Saskaņā ar augšminētajiem noteikumiem personas, kurām ir pienākums iesniegt veidlapas:

- elektroniski reģistrējas un aizpilda veidlapas VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" tīmekļvietnē (<https://www.meteo.lv>) tiešsaistes režīmā;
- aizpilda tās atbilstoši Ministru kabineta noteikumu 5. pielikumam – "Veidlapas Nr. 3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem aizpildīšanas kārtība";
- ir atbildīgas par informācijas iesniegšanu šo noteikumu minētajā termiņā.

Valsts vides dienesta reģionālā vides pārvalde:

- pārbauda veidlapās iekļauto informāciju un tās atbilstību noteiktajām prasībām un kontrolē veidlapu iesniegšanu noteiktajos termiņos;
- izvērtē veidlapās sniegto informāciju, izdarot par to attiecīgu atzīmi elektroniskās datubāzes kontroles modulī. Ja informācija ir kļūdaina, par to paziņo personai, kura iesniegusi attiecīgo veidlapu, uzliek tai pienākumu veikt nepieciešamos labojumus un nosaka termiņus to izpildei.

VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" (turpmāk – LVĢMC):

- veidlapas ievieto LVĢMC tīmekļvietnē;
- datubāzes slēdz attiecīgā gada 1. jūnijā;
- apkopo iesniegto informāciju un katru gadu līdz 15. jūlijam iesniedz Centrālajā statistikas pārvaldē (turpmāk – CSP) un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā (turpmāk – VARAM) kopsavilkumu.

Saskaņā ar "Veidlapa Nr. 3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem" datu bāzē esošajiem datiem par azbestu saturošo būvmateriālu apsaimniekošanu laika posmā no 2019. līdz 2021. gadam tika apkopota informācija par radītajiem, savātajiem un apglabātajiem azbestu saturošajiem būvmateriālu apjomu, kas parādīta tabulās 2-1, 2-2 un 2-3.

Tabula 2-1 Radītie azbestu saturošo būvmateriālu atkritumu apjomi

Klase	Atkritumu nosaukums	Daudzums (tonnas/gadā)		
		2019	2020	2021
170605	Azbestu saturoši būvmateriāli	122,25	199,83	181,65

Tabula 2-2 Savāktie azbestu saturošo būvmateriālu atkritumu apjomi

Klase	Atkritumu nosaukums	Daudzums (tonnas/gadā)		
		2019	2020	2021
170605	Azbestu saturoši būvmateriāli	88,32	2570,46	2777,55

Tabula 2-3 Apglabātie azbestu saturošo būvmateriālu atkritumu apjomi

Klase	Atkritumu nosaukums	Daudzums (tonnas/gadā)		
		2019	2020	2021
170605	Azbestu saturoši būvmateriāli	2087,55	3200,39	3520,95

Kā redzams no augstāk esošajās tabulās 2-1 līdz 2-3 atainotajiem datiem, nav acīmredzamas korelācijas starp radīto atkritumu daudzumu, to savākšanu un apglabāšanu.

Pieņemot, ka statistikas dati atspoguļo informāciju par atkritumu apsaimniekošanas darbībām, ir iespējams secināt, ka savākto atkritumu daudzuma ievērojamā atšķirība no radīto atkritumu daudzuma attiecīgajā gadā ir skaidrojama ar to, ka ir notikusi noliktavās esošo atkritumu savākšana un/vai arī neuzskaitīta atkritumu radīšana no privātpersonām, kā arī atskaišu iesniegšana no to organizāciju puses, kam ir pienākums ziņot atkritumu statistiku par sevis radītajiem azbesta atkritumu daudzumiem. Datus par savāktiem un apglabātiem atkritumu daudzumiem sniedz atkritumu apsaimniekošanas komersanti.

Savukārt, apjomu atšķirības starp savākto un apglabāto atkritumu daudzumiem būtu skaidrojamas ar atkritumu uzglabāšanu to savākšanas uzņēmumos līdz noglabāšanai.

2.2 Poligonu statistikas analīze par azbestu saturošu atkritumu apglabāšanu

2.2.1 Atkritumu poligonu pieejamās apglabāšanas jaudas

Latvijā kopumā ir 12 atkritumu poligoni – skat. tabulu 2-4. Azbestu saturošu atkritumu apglabāšana ir atļauta 10 poligonos (poligonam "Getliņi" nav šādas atļaujas, savukārt poligons "Dūmiņi" ir pārtraucis atkritumu pieņemšanu).

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomiem Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsaimniecībām. Noslēguma ziņojums, 17.03.2023.

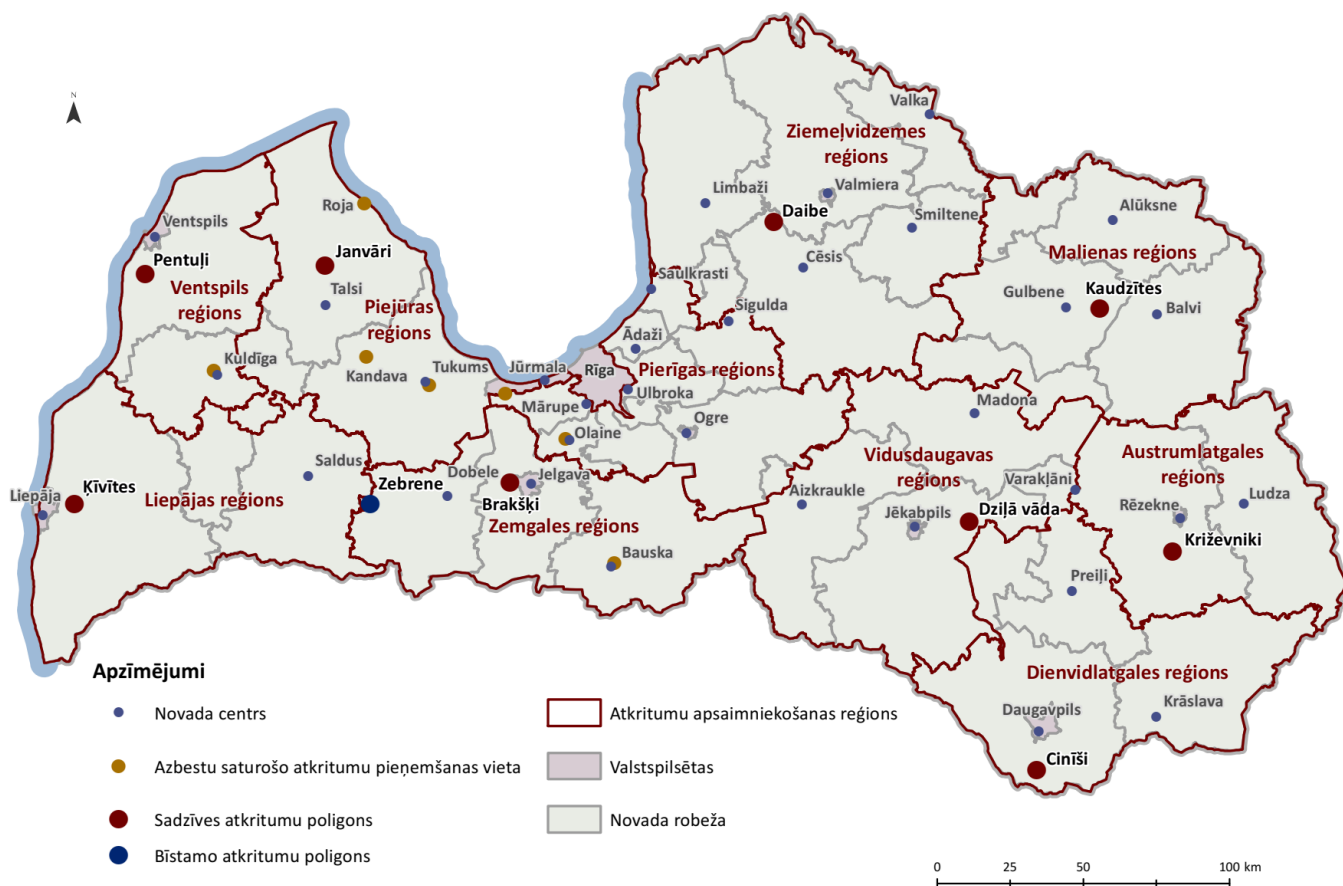
Tabula 2-4 Azbesta atkritumu apglabāšanas apjomi Latvijas atkritumu poligonos saskaņā ar atļauju datiem (apglabāšanai atļauto atkritumu kods 170605)

Nr.	Poligons	Operators	Atļaujas Nr.	Atļaujas izdošanas datums	Atļaujā norādītie apglabāšanas apjomi (tonnas/gadā)
1	2	3	4	5	6
1	Križevņiki	SIA "ALAAS"	RE12IA0001	29.06.2012	tikai saistītā veidā, atļaujā nav noteikts apglabājamo azbesta atkritumu daudzums
2	Kaudzītes	SIA "AP KAUDZĪTES"	MA13IA0001	05.03.2013	250
3	Ciniši	SIA "AADSO"	DA13IA0001	17.07.2019	650
4	Pentuļi	SIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts"	VE13IA0001	13.01.2021	500
5	Janvāri	SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra""	VE14IA0001	03.08.2022	900
6	Ķīvītes	SIA "Liepājas RAS"	LI14IA0006	03.02.2016	2000
7	Daibe	SIA "ZAAO"	VA15IA0001	05.03.2020	4000
8	Brakšķi	SIA "Jelgavas komunālie pakalpojumi"	AP22IA0001	06.12.2022	500
9	Dziļā vāda	SIA "Vidusdaugavas SPAAO"	DA11IA0005	14.03.2019	1000
10	Zebrene	VSIA "LVGMC"	JI14IA0001	20.01.2014	1000
KOPĀ					10 800*

* Bez poligona "Križevņiki" apjoma.

No tabulā 2-4 norādītās informācijas ir secināms, ka kopējā azbestu saturošo atkritumu apglabāšanas jauda Latvijas teritorijā sasniedz 11 tūkst. tonnas gadā. Tā ir pietiekama, lai sasniegtu projekta mērķi veikt 2 000 tonnas azbestu saturošo jumta klājumu noglabāšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

Ilustrācija 2-1 Atkritumu poligoni, kuros atļauta azbestu saturošu atkritumu apglabāšana un atkritumu pieņemšanas punkti, kuros tiek pieņemti azbestu saturoši atkritumi

Bez azbestu saturošo atkritumu noglabāšanas poligoniem saskaņā ar Valsts vides dienesta datiem¹ (turpmāk – VVD) Latvijas teritorijā pašlaik eksistē azbestu saturošo atkritumu savākšanas punkti šādās apdzīvotās vietās:

- Rojas, Kandavas, Tukuma, Jūrmalas šķirošanas – pārkraušanas stacijas, apsaimniekotājs SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “PIEJŪRA””, Reģ. Nr. 40003525848;
- atkritumu pieņemšanas laukums Bauskā, apsaimniekotājs SIA “Vides Serviss”, Reģ. Nr. 43603000807; atkritumu pieņemšanas laukums Kuldīgā, apsaimniekotājs SIA “Kuldīgas komunālie pakalpojumi”, Reģ. Nr. 56103000221;
- Olaines bīstamo atkritumu pārstrādes komplekss, apsaimniekotājs AS “BAO”, Reģ. Nr. 40003320069.

¹ <https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlajas-un-licences/atlaju-un-licencu-mekletajs/>

Azbestu saturošu būvmateriālu pārvadāšanas atļauju Latvijā ir saņēmuši 35 uzņēmumi² ar kopējo atļaujās reģistrēto pārvadāšanas apjomu 37 452 tonnas. To saraksts ir pievienots 1. pielikumā.

2.2.2 Atļauju nosacījumi attiecībā uz azbestu saturošu atkritumu apglabāšanu

Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumi Nr. 1032 "Atkritumu poligonu noteikumi"³ (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1032) nosaka prasības azbestu saturošu atkritumu noglabāšanai poligonā. Attiecīgi uz šo prasību pamata, kā arī pamatojoties uz Ministru kabineta 2010. gada 30. novembra noteikumiem Nr. 1082 "Kārtība, kādā ir nosakāmas A, B, un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai", tiek izdotas A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas atkritumu apglabāšanas poligoniem. Piesārņojošās darbības atļaujas, kas izsniegtas atkritumu apglabāšanas poligoniem, nosaka, ka azbestu ir atļauts noglabāt poligonos tikai saistītā veidā. Azbestu saturošs šiferis atbilst šim nosacījumam, jo azbests šajā materiālā atrodas saistītā stāvoklī, kur saistviela ir cementa masa. Azbestu saturošie atkritumi ir jāapglabā iesaiņoti izturīgās polietilēna plēvēs vai tā saucamajā "big bag" iepakojumā.

Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 1032 60. punktu azbestu saturošus būvniecības atkritumus un citus azbestu saturošus atkritumus bez papildu pārbaudēm var pieņemt un apglabāt sadzīves atkritumu poligonos (to atsevišķos nodalījumos) vai poligonos, kuros apglabā tikai azbestu saturošus atkritumus, ja tie ir stabilizēti, sacietējuši vai pārstikloti, ķīmiski neaktīvi monolīti. Sadzīves atkritumu poligonu nodalījumos vai poligonos, kuros apglabā tikai azbestu saturošus atkritumus, ievēro šādas papildu prasības:

- atkritumi nesatur citas bīstamas vielas, izņemot azbestu saistītā veidā, ieskaitot šķiedras, kuras ir saistītas ar saistvielu vai iepakotas plastmasas iepakojumā;
- tiek pieņemti tikai azbestu saturošie atkritumi vai arī tos apglabā atsevišķā poligona nodalījumā, ja azbestu saturošos atkritumus apglabā sadzīves atkritumu poligonā;
- azbestu saturošo atkritumu apglabāšanas zona pirms katras atkritumu sablētēšanas tiek pārklāta ar izolējoša materiāla slāni, lai novērstu azbesta šķiedru izplatīšanos;
- ja azbestu saturošo atkritumu iepakojums ir bojāts vai arī tie nav iepakoti, tos nekavējoties pārklāj ar izolējoša materiāla slāni. Pirms katras šo atkritumu sablētēšanas tos atkārtoti pārsedz ar izolējoša materiāla slāni un apsmidzina ar ūdeni vai infiltrātu, lai novērstu azbesta šķiedru izplatīšanos;
- poligonu vai tā nodalījumu pēc pilnīgas aizpildīšanas nosedz ar noslēdzošo pārklājumu, lai novērstu azbesta šķiedru nokļūšanu vidē;
- poligonā vai tā nodalījumā netiek veikti nekādi darbi, kas varētu izraisīt azbesta šķiedru nokļūšanu vidē;
- pēc poligona slēgšanas saglabā poligona vai tā nodalījuma plānu, kurā ir norādīta azbestu saturošu atkritumu apglabāšanas vieta;
- pēc poligona slēgšanas veic pasākumus, lai ierobežotu iespējamo zemes lietošanu un novērstu cilvēku nonākšanu saskarē ar atkritumiem.

² Atļauju un licenču meklētājs. Pieejams: <https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlaujas-un-licences/atlauju-un-licencu-mekletajs/>

³ Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumi Nr. 1032 "Atkritumu poligonu noteikumi". Pieejami: <https://likumi.lv/ta/id/242189-atkritumu-poligonu-noteikumi>

Azbestu saturošos atkritumus iespējami ātri ir jāpārklāj ar minerāla materiālu iespējamā gaisa piesārņojuma novēršanai.

Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumi Nr.301 "Noteikumi par azbesta un azbesta izstrādājumu ražošanas radīto vides piesārņojumu un azbesta atkritumu apsaimniekošanu"⁴ nosaka azbestu saturošu materiālu apsaimniekošanas kārtību.

Noteikumi nosaka, ka azbesta šķiedru koncentrācijas robežvērtība gaisā ir 0,1 miligrami azbesta uz vienu izvadītā gaisa kubikmetru.

Noteikumi nosaka, kas rodas pēc azbesta izmantošanas, attīra pirms to novadīšanas ūdenstilpē saskaņā ar atļaujā ietvertajiem nosacījumiem.

Ēkas, būves vai iekārtas, kurās ir azbestu saturoši materiāli, nojauc un azbestu saturošus izstrādājumus apstrādā atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām darbā ar azbestu, tai skaitā nepieļaujot azbesta šķiedru vai putekļu nokļūšanu vidē.

Noteikumi nosaka arī azbestu saturošu materiālu iepakojšanas, marķēšanas un transportēšanas kārtību, kā arī šo noteikumu ieviešanas ieviešanas kompetences.

⁴ Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumi Nr.301 "Noteikumi par azbesta un azbesta izstrādājumu ražošanas radīto vides piesārņojumu un azbesta atkritumu apsaimniekošanu". Pieejami: <https://likumi.lv/ta/id/229147-noteikumi-par-azbesta-un-azbesta-izstradajumu-razosanas-radito-vides-piesarnojumu-un-azbesta-atkritumu-apsaimniekosanu>

3 Kopējais novērtējums par azbestu saturošu jumta segumu/ krājumu apjomu

3.1 Datu ieguves metodoloģija

Lai iegūtu informāciju par azbestu saturošu jumta segumu/ krājumu Latvijas novados atbilstoši darba uzdevumam, Izpildītājs organizēja pašvaldību un iedzīvotāju aptauju. Gatavojot aptauju, tika secināts, ka nepieciešamās informācijas iegūšanai ir jānoskaidro pašvaldības aptauja no iedzīvotāju aptaujas.

Nemot vērā aptaujā ietveramo jautājumu specifiku, kā arī konsultējoties ar Latvijas Pašvaldību savienību (turpmāk – LPS) un pašvaldību pārstāvjiem, jau sākotnēji tika konstatēts, ka aptaujas rezultātā nebūs iespējams iegūt skaidru un pilnvērtīgu informāciju par azbestu saturošu jumta segumu/ krājumu apjomu Latvijas pašvaldībās un to piederību iedzīvotājiem no dažādām sociālajām grupām (t.sk. mazaizsargātām, maznodrošinātām un trūcīgām personām).

Tādēļ papildus tika izskatīti citi informācijas iegūšanas avoti: LPS 2021. gadā veiktā aptauja un Valsts zemes dienesta (turpmāk – VZD) dati.

LPS 2021. gadā pirms administratīvi teritoriālās reformas veica pašvaldību aptauju ar mērķi noskaidrot azbestu saturošu materiālu aspektus Latvijas pašvaldībās. Aptaujā atbildes sniedza 64 no 119 pašvaldībām.

Aptuveni puse no 64 atbildes sniegušajām pašvaldībām sniedza daļēju un aptuvenu kvantitatīvu informāciju par azbestu saturošu materiālu savākšanas un nodošanas apjomu, taču uz šīs informācijas pamata izsekot tendencēm un izdarīt secinājumus par kopējo savākto, nodoto un apglabāto atkritumu apjomu nav iespējams.

Arī informāciju par faktiski esošo azbesta (šifera) jumtu platību vai krājumu apjomu no šīs aptaujas iegūt nav izdevies.

Taču pašvaldību komentāri šīs aptaujas ietvaros ļauj secināt, ka:

- azbestu saturošo atkritumu apsaimniekošana normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir aktuāls jautājums;
- Latvijā ir pieejams pakalpojums azbestu saturošu atkritumu nodošanai un apsaimniekošanai;
- pašvaldību teritorijās demontētu azbesta (šifera) jumta seguma nozīmīgi krājumi nav izveidojušies;
- iedzīvotāji izrāda interesi par azbestu saturošu materiālu nodošanas iespējām;
- uz pašvaldībās esošo ēku jumtiem vēl ir ļoti daudz azbesta (šifera) jumta segumi;
- azbestu saturoši atkritumi (šiferis) ir visai bieži sastopami mežos un ceļa nomalēs nelegāli izgāzto atkritumu sastāvā, kas diemžēl ir ļoti izplatīta problēma Salaspils novada pašvaldībā;
- azbestu saturošo atkritumu nodošanas izmaksas ir ļoti augstas, tādēļ vēlami ir atbalsta instrumenti, lai samazinātu nodošanas izmaksas, kas veicinātu šo atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām un nepiesārņotu vidi.

Pēc konsultācijām ar LPS kā potenciālais informācijas avots tika konstatēts VZD. Tā rezultātā Izpildītājs sazinājās ar VZD par tā rīcībā esošajiem datiem. Lai iegūtu pēc iespējas sistematizētu informāciju par

azbestu saturošo jumta seguma apjomu Latvijā, Izpildītājs vērsās VZD ar lūgumu sniegt tā rīcībā esošo informāciju. Tā kā VZD rīcībā arī nav precīzas informācijas, tika apkopoti VZD dati par apbūves laukumu ēkām un inženierbūvēm, kuras VZD datu bāzē joprojām tiek atspoguļotas kā ēkas ar šifera jumta segumu.

Iegūstot ēku apbūves laukuma datus, iegūtie rezultāti tika pārrēķināti aptuvenas jumta laukuma platības un arī šifera jumta seguma svāra noteikšanai.

Tā rezultātā tika iegūti salīdzināmi dati visas valsts mērogā pa novadiem.

3.2 Pašvaldību aptaujas rezultāti

Lai apzinātu pašvaldību rīcībā esošo informāciju par azbestu saturošo jumtu un krājumu apjomu, to piederību mazaizsargāto, maznodrošināto un trūcīgo personu māsaiņniecībām, kā arī pašvaldības līdzšinējās aktivitātes azbestu saturošu atkritumu savākšanā, Izpildītājs laika posmā no 2022. gada 20. decembra līdz 2023. gada janvāra beigām rīkoja pašvaldību aptauju. Aptauja notika elektroniski *Google Forms* vidē. Aptaujas anketa ir pieejama šī Izvērtējuma 2. pielikumā. Informācija par aptauju ar LPS palīdzību tika izsūtīta visām pašvaldībām.

Aptaujas ietvaros kopumā tika saņemtas 33 anketas jeb 75% pašvaldību bija sniegušas atbildes (atbildes sniegušo pašvaldību saraksts 3. pielikumā), kas ļauj iegūt pilnvērtīgu priekšstatu par situāciju pašvaldībās attiecībā uz jautājumiem par azbestu saturošu jumtu segumiem un krājumiem novados.

Iegūtie dati no pašvaldībām par azbestu saturošo jumta segumu apjomu (tabulas 3-1, 3-2) ir neviendabīgi, grūti interpretējami un kā ir norādījuši paši pašvaldību pārstāji, tie ir aptuveni un balstīti nepārbaudāmos pieņēmumos.

Tabula 3-1 Informācija par pašvaldībā esošajām ēkām ar azbesta jumta (šifera) segumu

	2.1 Kopējais dzīvojamo ēku skaits ar azbesta (šifera) jumta segumu	2.2 Kopējais nedzīvojamo ēku skaits ar azbesta (šifera) jumta segumu	2.3 Kopējā azbesta (šifera) jumta platība dzīvojamām ēkām		2.4 Kopējā azbesta (šifera) jumta platība nedzīvojamām ēkām	
			m ²	tūkst.t	m ²	tūkst.t
Bauskas novads	5250	8000	420000	7,7	400000	7,4
Madonas novads	~80 % no visām dzīvojamām ēkām	~90 % no nedzīvojamām ēkām	nav datu	n/a	nav datu	n/a
Mārupes novads	3	5	600	0,0	320	0,0
Cēsu novads	108	14	9960	0,2	3360	0,1
Saldus novads	Lielākā daļa privātmāju, jo Brocēnos ražoja šo materiālu	Lielākā daļa padomju laika ēku, jo Brocēnos ražoja šo materiālu	nav datu	n/a	nav datu	n/a
Saldus novads	Lielākā daļa, jo plaši izmantoja	Lielākā daļa, jo plaši izmantoja	nav datu	n/a	nav datu	n/a

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomiem Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsaiņniecībām. Noslēguma ziņojums, 17.03.2023.

	2.1 Kopējais dzīvojamo ēku skaits ar azbesta (šifera) jumta segumu	2.2 Kopējais nedzīvojamo ēku skaits ar azbesta (šifera) jumta segumu	2.3 Kopējā azbesta (šifera) jumta platība dzīvojamām ēkām		2.4 Kopējā azbesta (šifera) jumta platība nedzīvojamām ēkām	
			m ²	tūkst.t	m ²	tūkst.t
	Brocēnu šifera komb. ražoto	Brocēnos ražoto				
Alūksnes novads	67	258	21000	0,4	35100	0,6
Gulbenes novads	4117	9031	431255	7,9	2972801	54,7
Jelgavas novads	318 (galvenokārt DDz ēkas)	559 (galvenokārt DDz ēkas)	68859	1,3	57791	1,1
Augšdaugavas novads	119	204	38052	0,7	35871	0,7
Siguldas novads	3600	4000	500000	9,2	800000	14,7
Varakļānu novads	980	2900	117600	2,2	435000	8,0
Rēzeknes novads	12000	25000	828884	15,2	1800000	33,1
Smiltenes novads	80%	vairāk kā 80%	nav datu	n/a	nav datu	n/a
Saulkrastu novads	25 (pašvaldības ēkas)	33 (pašvaldības ēkas)	8750	0,2	8650	0,2
Ludzas novads	Ap 70 % no dzīvojamām mājām (pagastos vairāk)	Ap 60 %	nav datu	n/a	nav datu	n/a
Ventspils novads	2707	5672	526648	9,7	706755	13,0
Ādažu novads	Aptuveni 1/3 no ēkām	Aptuveni 1/3 no ēkām	Aptuveni 1/3 no ēkām.	n/a	Aptuveni 1/3 no ēkām	n/a
Rēzeknes valstspilsēta	1923	100	200000	3,7	10000	0,2
Dobeles novads	3000	6000	150000	2,8	100000	1,8

Pārējie novadi, kas piedalījās aptaujā, norādīja, ka šādas informācijas nav/datu nav/šādi dati netiek uzkrāti.

Pašvaldību sniegtā informācija par azbestu saturošu materiālu piederību mazaizsargātām, maznodrošinātām un trūcīgām personām ir vēl skopāka un arī neviennozīmīgi interpretējama (tabula 3-2). Tādēļ Izpildītāja ieskatā balstīt turpmāko analīzi uz šiem datiem nav mērķtiecīgi.

Tabula 3-2 Informācija par ēkām ar azbesta (šifera) jumtu piederību

Pašvaldība	3.1 Mazaizsargātām personām apsaimniekošanā esošo ēku kopējais skaits	3.2 Mazaizsargātām personām apsaimniekošanā esošo ēku jumtu kopējā platība		3.3 Maznodrošinātām / trūcīgām personām apsaimniekošanā esošo ēku kopējais skaits	3.4 Maznodrošinātām / trūcīgām personām apsaimniekošanā esošo ēku jumtu kopējā platība	
		m ²	tūkst.t		m ²	tūkst.t
Bauskas novada	3500	455000	8,4	550	71500	1,3
Madonas novada	1000	nav datu	n/a	2900	nav datu	n/a
Cēsu novada	17	1139	0,0	23	1541	0,0
Saldus novada	nav datu	nav datu	n/a	~250	nav datu	n/a
Alūksnes novada	119	27500	0,5	119	27500	0,5
Gulbenes novada	1374	161953	3,0	845	171867	3,2
Varakļānu novada	240	32400	0,6	130	35100	0,6
Rēzeknes novada	20000	284508	5,2	2240	245980	4,5
Smiltenes novada	nav datu	nav datu	n/a	~1000	nav datu	n/a
Ventspils novada	213	33228	0,6	83	12948	0,2
Dobeles novada	3000	150000	2,8	1000	50000	0,9

Pārējie novadi, kas piedalījās aptaujā, norādīja, ka šādi dati netiek uzkrāti.

Tikai 7 no 33 pašvaldībām ir organizējušas kampaņas vai citas aktivitātes, kuru rezultātā ir notikusi azbestu saturošu atkritumu savākšana konkrētajā pašvaldībā. Tā rezultātā:

- Kuldīgas novadā ir nodoti 3 m³ (aptuveni 0,04 tonnas) azbesta atkritumu bīstamo atkritumu apsaimniekotājam;
- Ogres un Dobeles novadā šādu kampaņu ir veicis atkritumu apsaimniekotājs, precīzs savākto atkritumu apjoms nav zināms;
- Salaspils novadā ir organizēta kampaņa, tās ietvaros savākta 31 plāksne (aptuveni 0,25 tonnas);
- Rīgas valstspilsētas kampaņas ietvaros 2022. gada rudenī mazdārziņu teritorijās Lucavsalā un Rumbulā nodrošināja azbestu saturošā šifera savākšanu un nogādāšanu uz atkritumu apsaimniekošanas poligonu – savāktas 8,36 tonnas azbesta atkritumu;
- Limbažu un Smiltenes novadi ir organizējuši informatīvās kampaņas, tās rezultātā savāktās atkritumu tonnas netika uzskaitītas;
- Ludzas pašvaldība ir norādījusi, ka tiešs atbalsts jumtu demontāžai nav bijis. Ir piešķirts līdzfinansējums energoefektivitātes darbiem, kā ietvaros notiek arī jumtu seguma nomaiņa. Izpildītāja ieskatā šo nevar uzskatīt par mērķētu aktivitāti vai kampaņu azbestu saturošo jumtu nomaiņai. Šādas aktivitātes veic jebkura no pašvaldībām.

Tikai 5 no 33 pašvaldībām, kas sniedza atbildes, ir gatavas piedalīties ar savu līdzfinansējumu atbalsta sniegšanai māsaimniecībām šifera jumta demontāžai un nodošanai apglabāšanai atbilstoši vides aizsardzības prasībām. Tās ir Rīgas valstspilsēta, Cēsu, Olaines, Alūksnes un Tukuma novadu pašvaldības.

Azbesta atkritumu uzkrājumi ir izveidoti divām pašvaldībām:

- Ādažu novadā ir uzkrātas 3 tonnas azbesta atkritumu;

- Ogres novada pašvaldība ir uzrādījusi, ka tās īpašumā ir azbesta materiālu uzkrājumi. Ogres novadā īpašumā "Bangas", Birzgales pag., k.nr. 74440030144; Garāžas, Oškalna iela 2, Birzgales pag., kadastra nr. 74440050245, ir 1/2 no lielgabarīta konteinera ar azbestu saturošiem atkritumiem (aptuveni 2-3 tonnas). Savukārt Salaspils novada pašvaldība ir norādījusi, ka ik pa laikam meža teritorijās tiek izmesti šādi atkritumi.

Papildus anketā uzdotajiem jautājumiem pašvaldībām tika dota iespēja sniegt jebkādu komentārus par aptaujas tēmu. Pašvaldību komentāri ir pievienoti 4. pielikumā.

3.3 Valsts zemes dienesta dati

Izpildītājs vērsās VZD ar lūgumu sniegt tā rīcībā esošo informāciju. Tā kā VZD rīcībā arī nav precīzas informācijas par azbestu saturošu jumtu segumu apjomu, tika apkopoti VZD dati par apbūves laukumu ēkām un inženierbūvēm, kuras VZD datu bāzē joprojām tiek atspoguļotas kā ēkas ar šīfera jumta segumu.

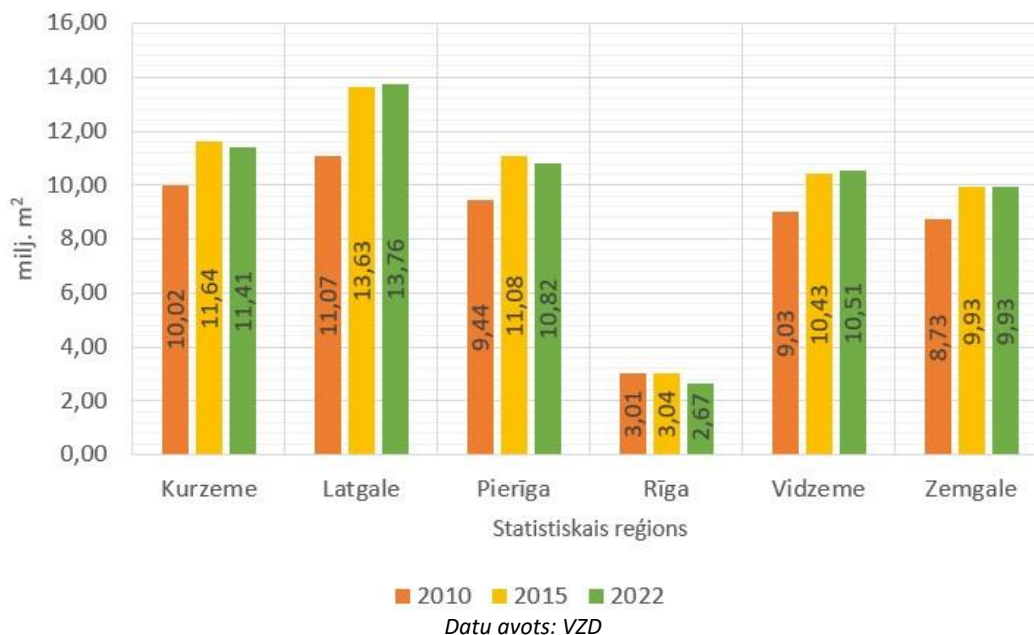
Iegūstot ēku apbūves laukuma datus, iegūtie rezultāti tika pārrēķināti aptuvenas jumta laukuma platības un arī šīfera jumta seguma svāra noteikšanai:

- pārejai no apbūves platības uz jumta platību tika pieņemts, ka vidējais ēkas jumts ir novietots divās plaknēs 45 grādu leņķī. Tā rezultātā, izmantojot koeficientu 0,707, no apbūves laukuma tiek iegūta jumta vienas plaknes platība, reizinot ar divi – abu plakņu platība;
- savukārt, lai no jumta platības iegūtu šī jumta seguma svāru, tiek izmantots vidējais pārrēķina koeficients 1,3, kas balstīts uz šīfera seguma vidējo blīvuma koeficientu.

VZD dati tika pieprasīti par 2010., 2015. un 2022. gada 1. janvāri. Šāda pieeja ļauj arī izsekot tendencēm jumta seguma materiālu nomaiņā. Iegūtie VZD dati izvērstā veidā ir pievienoti 5. pielikumā.

Ilustrācijā 3-1 ir redzams, ka azbestu saturošo jumtu seguma apjoms laika posmā no 2010. gada līdz 2015. gadam ir pieaudzis visos statistiskajos reģionos.

Ilustrācija 3-1 Ēku ar azbestu saturošu šiferi apbūves laukumu (milj. m²) izmaiņas statistiskajos reģionos laika posmā no 2010. līdz 2022. gadam

Saskaņā ar Ministru kabineta 2000. gada 25. aprīļa noteikumiem Nr. 158 “Noteikumi par bīstamo ķīmisko vielu un bīstamo ķīmisko produktu lietošanas un tirdzniecības ierobežojumiem un aizliegumiem” no 2001. gada 1. janvāra Latvijā ir aizliegts piedāvāt tirgū un lietot azbestu un to saturošos produktus, bet azbesta produktus, kas ir iepirkti līdz 2001. gada 1. janvārim, atļauts izmantot līdz to lietošanas laika beigām ar nosacījumu, ka tiem ir jābūt atbilstoši marķētiem. Tādejādi var pieņemt, ka pēc 2001. gada nav palielinājies jumtu klājuma apjoms ar azbestu saturošu šiferi. Taču ilustrācijā redzamais kāpums ir izskaidrojams ar mainīto normatīvo regulējumu būvju klasifikācijai⁵, tādēļ salīdzināšanai un tendenču izsekošanai ir izmantojami galvenokārt 2015. un 2022. gada dati.

Azbesta jumta klājuma apjoma pieaugumu laika posmā no 2010. gada līdz 2015. gadam var skaidrot ar precizētiem šī jumta konstrukciju materiāla daudzumiem, veicot nekustamo īpašumu inventarizācijas un aktualizējot VZD informāciju datu bāzē.

Savukārt azbesta jumta klājuma apjoma samazinājumu laika posmā no 2015. gada līdz 2022. gadam var skaidrot ar jumta klājuma rekonstrukciju vai materiālu maiņu daļā no nekustamajiem īpašumiem, kā arī daļas būvju nojaukšanu, kā rezultātā ir samazinājies kopējais ar azbestu saturošu materiālu klātu jumtu konstrukciju apjoms.

⁵ 2010. gada 2. martā, pamatojoties uz Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumiem Nr.1620 “Noteikumi par būvju klasifikāciju” (zaudējuši spēku), tika konvertēts galvenais lietošanas veids no “1101 - Dzīvojamo māju palīgēkas” uz “1274 - Citas, iepriekš neklasificētas, ēkas”.

Salīdzinot 2000. gada pētījumu par azbestu saturošo materiālu daudzumu Latvijā, kurā kopējais azbestu saturošā šifera daudzums ir vērtēts ar 2,2 miljoni tonnas⁶, kopējais VZD datu bāzēs fiksētais azbestu saturošā šifera daudzums ir aptuveni 1,0 miljons tonnas, kas ir apmēram divas reizes mazāks. Šāda atšķirība ir skaidrojama ar to, ka iespējams ne visi nekustamie īpašumi ir inventarizēti un attiecīgi informācija VZD datu bāzēs par to jumtu konstrukciju materiāliem trūkst, jo liela daļa nekustamo īpašumu ir uzbūvēti laikā līdz 1990. gadam, t.i., līdz Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanai un pašlaik esošo kompetento institūciju izveidošanai. Ņemot vērā to, ka 2000. gada pētījumā pielietoja netiešās metodes azbestu saturošu materiālu daudzumu noteikšanai (statistikas datu analīzes par azbesta materiālu ražošanu, u.c.), iespējams, ka novērtētais materiālu daudzums ir pārvērtēts. Nepieciešams ņemt vērā arī to, ka 2000. gada pētījumā veikts novērtējums ne tikai par azbestu saturošā šifera apjomu Latvijā, bet arī par citu azbestu saturošu materiālu daudzumu valstī.

No VZD dotās informācijas izriet, ka laika posmā no 2015. gada līdz 2022. gadam azbesta šifera jumta klājuma masa ir samazinājusies par apmēram 12 000 tonnām, t.i., apmēram 1 700 tonnas gadā. Tai pašā laikā šīs tendences un samazinājuma apjoms ir būtiski atšķirīgs no LVĢMC datiem par savākto un apglabāto atkritumu daudzumu⁷, kas ir apmēram 3200 tonnas 2021. gadā. Savākto un apglabāto atkritumu dati ir ticami, jo atkritumu masu, noglabājot poligonos, nosaka tos sverot. Attiecīgi var secināt, ka:

- VZD datu bāzes nesatur informāciju par visiem nekustamajiem īpašumiem, kuriem jumtu konstrukcijas veidotas no azbestu saturoša šifera;
- jumtu konstrukciju nomaiņa tiek veikta bez attiecīgas dokumentācijas sagatavošanas un saskaņošanas kompetentajās institūcijās, kuru funkcijās ir būvdarbu un azbestu saturošu būvmateriālu atkritumu apsaimniekošanas uzraudzība;
- iedzīvotājiem un uzņēmējiem pieejamā informācija par azbestu saturošu materiālu apsaimniekošanu nodrošina tādu apzinīguma līmeni, kas nodrošina vismaz daļu azbestu saturošu atkritumu apsaimniekošanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, pat neskatoties uz relatīvi augstām šo atkritumu apsaimniekošanas darbību izmaksām.

Ilustrācijā 3-2 un 6. pielikumā ir sniegti atbilstoši šīs sadaļas sākumā izklāstītajai metodoloģijai aprēķinātie dati par faktisko šifera jumta apjomu (tonnās) katrā pašvaldībā uz 2022. gada 1. janvāri, kas Izpildītāja ieskatā uzskatāmi par vistuvākajiem faktiskai situācijai. Aprēķins tonnās iegūts, ņemot vērā iepriekš izklāstīto aprēķina metodiku.

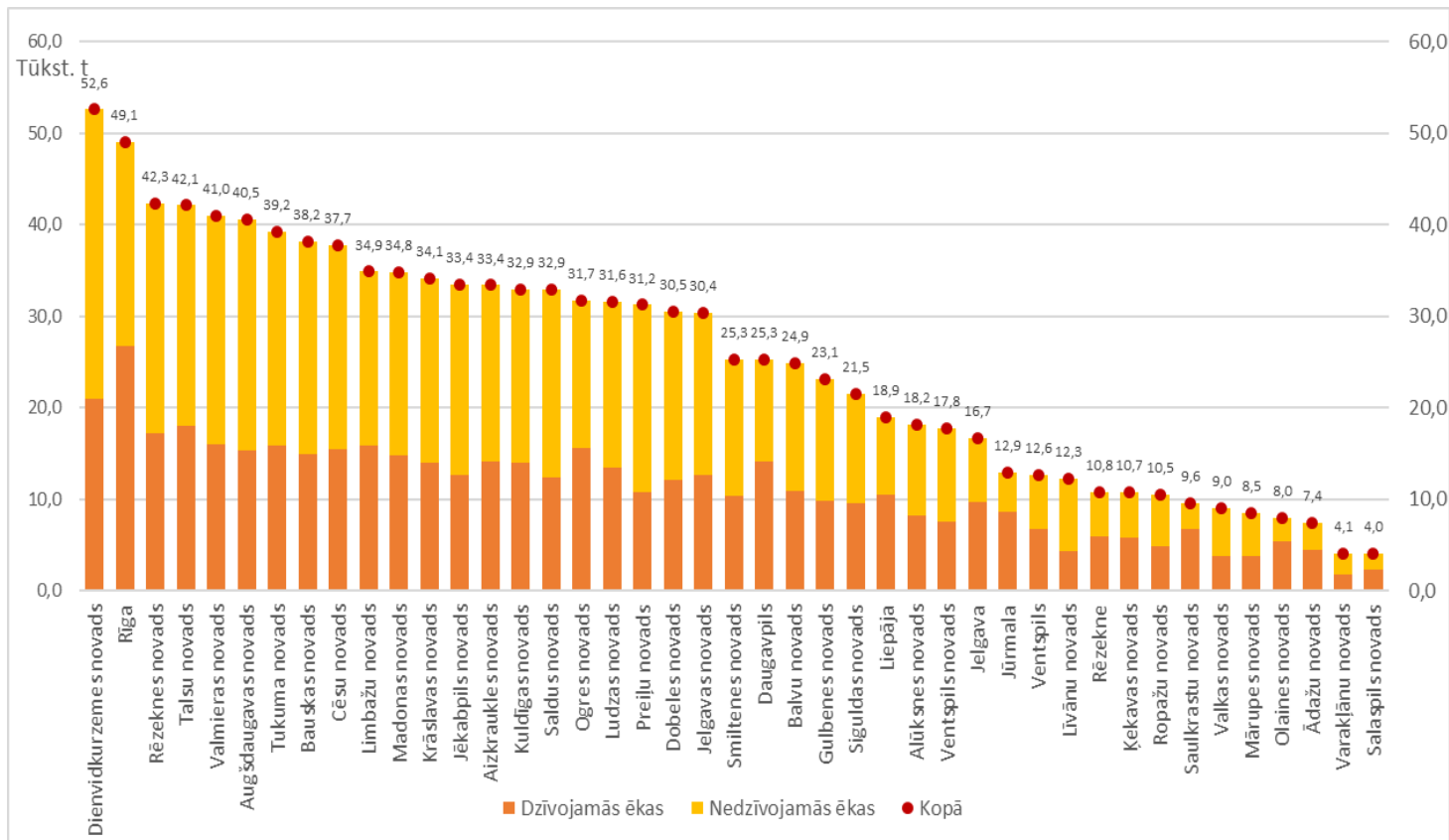
⁶ Vides pārraudzības valsts biroja 2005. gada 30. marta atzinums Nr. 2 "Par azbestu saturošo atkritumu poligona izveides ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu". Pieejams:

<https://www.vpvb.gov.lv/lv/media/2653/download?attachment>

⁷

<http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=wasteReports&addreshtimer=true&donotrenderwithoutrole=true&donotusewriter=true&incrementCounter=1>

Ilustrācija 3-2 Azbestu saturošu šifera apjoms (tonnās) Latvijas pašvaldībās uz 2022. gada 1.janvāri

Kā var redzēt ilustrācijā, šifera jumta apjoms ir ļoti atšķirīgs starp pašvaldībām:

- galvenokārt Pierīgas pašvaldībās šifera apjoms ir līdz aptuveni 10 tūkst. tonnu;
- citos novados un Latvijas lielākajās pilsētās šifera apjoms sasniedz pat 40 tūkst. tonnu;
- vislielākais šifera apjoms ir Rīgā un Dienvidkurzemes novadā, sasniedzot attiecīgi ~49 un 53 tūkst. tonnas;
- šifera jumta īpatsvars, kas sedz dzīvojamās mājas, ar atsevišķiem izņēmumiem ir līdzīgs visās pašvaldībās – ~60% ir attiecināmi uz nedzīvojamām mājām, ~40% ir attiecināmi uz dzīvojamām mājām.

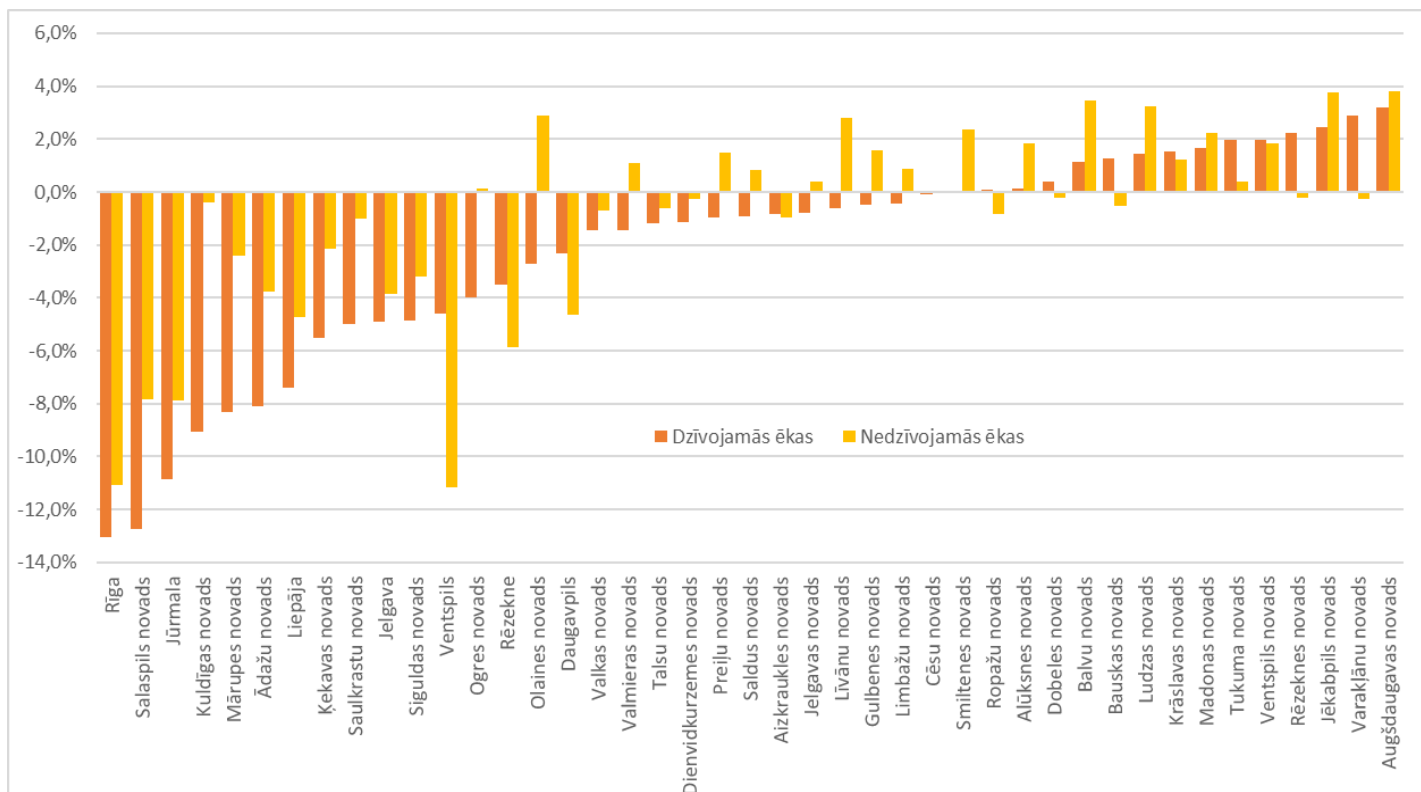
Ilustrācija 3-3 atspoguļo šifera jumta apjoma izmaiņu dinamiku laika posmā no 2015. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 1. janvārim, t.i., par 7 gadiem. Ar mīnus zīmi tiek atspoguļots samazinājums, ar pozitīvu zīmi – pieaugums.

Ilustrācijā redzamā dinamika atspoguļo, ka:

- atsevišķās pašvaldībās šifera jumtu apjoms gan dzīvojamām, gan nedzīvojamām ēkām ir samazinājies pat par 10-13%;
- daļā pašvaldību svārstības ir nebūtiskas un svārstās no aptuveni 2% robežās gan samazinājuma, gan palielinājuma virzienā;
- daļā pašvaldību izteiktākas svārstības ir tieši nedzīvojamo ēku sektorā;

- daļā pašvaldību pat ir vērojams pieaugums šifera jumta apjomā, kas sedz gan dzīvojamās, gan nedzīvojamās ēkas.

Ilustrācija 3-3 Azbestu saturošu šifera apjoma (tonnās) izmaiņas Latvijas pašvaldībās 2022. gada 1. janvārī, salīdzinot ar datiem uz 2015. gada 1. janvārī

Balstoties uz Izpildītāja ekspertu pieredzi un komunikāciju ar VZD, pašvaldību būvvaldēm un praktiskiem novērojumiem, ilustrācijā atspoguļotās tendences var skaidrot šādi:

- Pierīgā un lielākajās pilsētās ir stingrākas būvvalžu prasības attiecībā pret jumta seguma mainīšanas reģistrāciju inventarizācijas lietā. Līdz ar to ir pieļaujams, ka situācija Rīgā un Pierīgā, un atsevišķās lielajās pilsētās precīzāk ataino reālo situāciju, nekā tas ir mazākos un/vai no Rīgas attālākos novados;
- augstāka iedzīvotāju maksātspēja un augstāka ekonomiskā aktivitāte Rīgā un Pierīgā veicina ievērojamāku azbestu saturošo šifera jumtu samazinājumu nekā citos reģionos;
- azbesta šifera klāto jumtu apjoma pieaugums dažos novados ir skaidrojams ar vecu ēku ierakstīšanu zemesgrāmatā, kas līdz ierakstīšanai zemesgrāmatā netika iekļauti VZD apkopotajos datos. Šī tendence it īpaši ir izplatīta lauku apvidos;
- saskaņā ar Izpildītāja pieredzi Zemesgrāmatā tiek ierakstītas arī dažādas tehniska rakstura ēkas, kas ir bijušas piekritošas vai nu pašvaldībām, vai arī to kapitālsabiedrībām.

Balstoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, Izpildītājs secina, ka VZD dati ir pilnīgākais informācijas avots un tie varētu būt izmantojami aprēķinos, taču tie nevar tikt uzskatīti par precīziem.

Tāpat Izpildītājs secina, ka faktiskais azbesta šifera jumtu apmērs novados varētu būt atšķirīgs no tā, kas tiek iegūts balstoties uz VZD datiem. Datu analīze norāda, ka atšķirība varētu nebūt liela un tā varētu nepārsniegt 4 līdz 6% robežu.

4 Sociāli mazaizsargāto, maznodrošināto un trūcīgo personu grupu mājsaimniecību situācijas analīze

4.1 Mājsaimniecību ienākumu statistikas analīze

Izvērtējuma ietvaros, balstoties uz pieejamajiem datiem, ir veikta mazaizsargāto, maznodrošināto un trūcīgo personu grupu mājsaimniecību situācijas analīze, jo LIFE 2018.-2020. gada integrētā projekta "Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju" (turpmāk – *LIFE Waste to Resources IP*) C.1.5. aktivitātes "Cilvēku veselībai droša sadzīves bīstamo atkritumu (azbesta) savākšana, transportēšana un apglabāšana" pamatmērķis ir palīdzēt sociāli mazaizsargāto grupu mājsaimniecībām, kuras ir veikušas, veic vai ir nolēmušas veikt ēku jumtu seguma nomaiņu, kurām nepieciešams kvalificēta darbaspēka atbalsts azbestu saturoša jumta seguma demontāžai, savākšanai, aizvešanai un apglabāšanai atkritumu poligonos, kur tas ir atļauts, bet kuras nespēj apmaksāt šos pasākumus.

Ministru kabineta 2005. gada 11. janvāra noteikumi Nr. 32 "Noteikumi par sociāli mazaizsargāto personu grupām"⁸ nosaka šīs grupas un saskaņā ar Izvērtējuma darba uzdevumu kā prioritāras ir novērtētas šādas mazaizsargāto personu grupas:

- ģimenes, kuras audzina trīs un vairāk bērnus;
- nepilnās ģimenes;
- invalīdi;
- personas virs darbspējas vecuma;
- 15-25 gadus veci jaunieši;
- personas, kuras atbrīvotas no brīvības atņemšanas iestādēm;
- ilgstošie bezdarbnieki;
- cilvēktirdzniecības upuri;
- politiski represētās personas;
- personas, kurām stihisku nelaimju vai dabas katastrofu dēļ ir nodarīts kaitējums, vai viņu ģimenes;
- Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieki un viņu ģimenes, Černobiļas atomelektrostacijas avārijas dēļ cietušās personas un viņu ģimenes;
- ģimenes, kuras audzina bērnu invalīdu;
- no vardarbības cietušās personas.

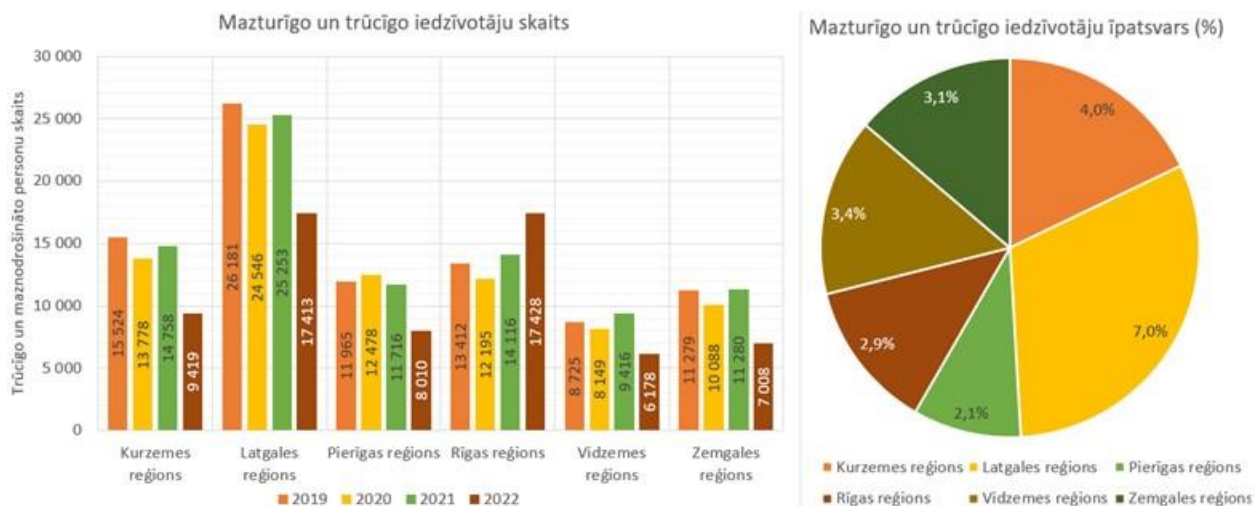
⁸ Ministru kabineta 2005. gada 11. janvāra noteikumi Nr. 32 "Noteikumi par sociāli mazaizsargāto personu grupām". Pieejami: <https://likumi.lv/ta/id/99488-noteikumi-par-sociali-mazaizsargato-personu-grupam>

Vienlaikus ir nepieciešams izvērtēt, kuras no šīm grupām nespētu nodrošināt “piesārņotājs maksā”⁹ principu ievērošanu.

Izpildītāja ieskatā galvenais kritērijs iespējamā atbalsta sniegšanai ir maznodrošinātā statuss attiecīgajā pašvaldībā atbilstoši Ministru kabineta 2020. gada 17. decembra noteikumiem Nr. 809 “Noteikumi par māsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanu un sociālās palīdzības saņemšanu”¹⁰ nosacījumiem.

Ilustrācija 4-1 atspoguļo trūcīgo un maznodrošināto iedzīvotāju skaitu sadalījumā pa statistiskajiem reģioniem¹¹.

Ilustrācija 4-1 Trūcīgo un maznodrošināto iedzīvotāju skaita dinamika laika posmā no 2019. līdz 2022. gadam sadalījumā pa statistiskajiem reģioniem

Datu avots: Labklājības ministrija

Pēdējo četru gadu laikā kopš 2019. gada ir bijusi tendence samazināties trūcīgo un maznodrošināto personu statusu ieguvušo iedzīvotāju skaitam. Tas ir samazinājies no 87,1 tūkst. 2019. gadā līdz 65,5 tūkst. 2022. gadā, kas veido 3,5% no visiem Latvijas iedzīvotājiem. Maznodrošināto un trūcīgo iedzīvotāju īpatsvars sadalījumā pa statistiskajiem reģioniem svārstās no 2,1% Pierīgas reģionā līdz 7,0% Latgales statistiskajā reģionā.

Tabula 4-1 atspoguļo sīkāku sadalījumu pa pašvaldībām laika posmā no 2019. līdz 2022. gadam.

⁹ Atbilstoši Vides aizsardzības likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktam: princips “piesārņotājs maksā” — persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu.

¹⁰ Ministru kabineta 2020. gada 17. decembra noteikumi Nr. 809 “Noteikumi par māsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanu un sociālās palīdzības saņemšanu”. Pieejami: <https://likumi.lv/ta/id/319717-noteikumi-par-majsaimniecibas-materialas-situacijas-izvertesanu-un-socialas-palidzibas-sanemšanu>

¹¹ Te ir būtiski uzsvērt, ka vienas personas statuss gada laikā var mainīties no trūcīgas uz maznodrošinātu vai pretēji. Tas nozīmē, ka viena konkrētā gada ietvaros persona būs pieskaitīta abām grupām. Tas noved pie tā, ka faktiskais unikālo personu skaits ir mazāks. Kvalitatīva aplēse liecina, ka samazinājums atkarībā no pašvaldības varētu būt 8% līdz 15% robežās.

Tabula 4-1 Trūcīgo un maznodrošināto iedzīvotāju skaita dinamika laika posmā no 2019. līdz 2022. gadam sadalījumā pa pašvaldībām

Administratīvā teritorija	Maznodrošināto iedzīvotāju skaits					Trūcīgo iedzīvotāju skaits				
	2019	2020	2021	2022	%, no iedz. skaita, 2022	2019	2020	2021	2022	%, no iedz. skaita, 2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Daugavpils	8 404	8 007	7 528	3 552	4,5%	2 331	2 164	3 973	2 703	3,4%
Jelgava	1 009	1 093	954	218	0,4%	575	535	1 087	693	1,3%
Jūrmala	358	379	400	269	0,5%	410	391	713	564	1,1%
Liepāja	4 339	3 666	2 597	1 541	2,3%	1 006	845	1 719	1 325	2,0%
Rēzekne	1 679	1 461	1 129	693	2,6%	1 077	845	1 321	1 014	3,8%
Rīga	6 378	5 707	4 162	8 043	1,3%	7 034	6 488	9 954	9 386	1,5%
Ventspils	1 423	1 320	1 126	507	1,5%	763	682	1 135	840	2,6%
Aizkraukles novads	1 137	1 034	702	267	0,9%	1 214	1 056	1 502	1 058	3,6%
Alūksnes novads	158	169	139	82	0,6%	437	429	592	433	3,2%
Augšdaugavas novads	232	266	134	145	0,6%	1 476	1 386	1 634	1 511	6,0%
Ādažu novads	221	195	157	140	0,6%	82	58	128	100	0,5%
Balvu novads	671	667	349	157	0,8%	1 237	1 168	1 408	955	5,2%
Bauskas novads	1 433	1 019	654	239	0,6%	966	794	1 200	944	2,3%
Cēsu novads	750	714	499	217	0,5%	871	787	1 198	825	2,0%
Dienvidkurzemes novads	820	722	518	274	0,8%	1 410	1 172	1 684	1 088	3,3%
Dobeles novads	749	650	475	216	0,8%	723	675	1 033	713	2,5%
Gulbenes novads	177	241	140	107	0,6%	644	646	909	691	3,6%
Jelgavas novads	291	298	255	190	0,6%	558	519	732	474	1,5%
Jēkabpils novads	1 296	1 161	906	590	1,5%	1 328	1 254	1 780	1 407	3,5%
Krāslavas novads	293	307	103	110	0,5%	1 563	1 322	1 366	1 374	6,6%
Kuldīgas novads	1 171	1 153	880	409	1,5%	955	868	1 294	848	3,1%
Ķekavas novads	279	2 117	228	114	0,4%	165	162	316	204	0,7%
Limbažu novads	491	393	258	138	0,5%	883	697	926	678	2,4%
Līvānu novads	114	102	61	51	0,5%	337	266	438	312	3,0%
Ludzas novads	574	584	410	181	0,9%	1 709	1 640	1 891	1 544	7,3%
Madonas novads	772	836	569	257	0,9%	1 305	1 167	1 695	1 087	3,9%
Mārupes novads	252	247	182	127	0,4%	136	118	236	179	0,5%
Ogres novads	1 808	1 632	1 137	705	1,2%	774	756	1 232	784	1,4%
Olaines novads	938	774	634	489	2,4%	148	135	316	244	1,2%
Preiļu novads	172	152	61	71	0,4%	917	869	952	680	4,2%
Rēzeknes novads	695	903	270	205	0,7%	2 700	2 437	2 225	2 155	7,4%
Ropažu novads	482	405	352	242	0,7%	255	236	488	378	1,1%
Salaspils novads	733	615	435	365	1,6%	126	104	273	200	0,9%
Saldus novads	993	904	577	294	1,1%	720	572	1 016	749	2,8%
Saulkrastu novads	137	92	94	59	0,6%	152	95	163	135	1,4%
Siguldas novads	656	609	349	135	0,4%	368	324	539	420	1,4%
Smiltenes novads	608	497	316	149	0,8%	486	458	672	474	2,6%
Talsu novads	606	596	451	278	0,8%	743	724	1 158	794	2,3%
Tukuma novads	1 047	1 027	683	249	0,6%	1 064	917	1 477	1 093	2,5%

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomu Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsaimniecībām. Noslēguma ziņojums, 17.03.2023.

Administratīvā teritorija	Maznodrošināto iedzīvotāju skaits					Trūcīgo iedzīvotāju skaits				
	2019	2020	2021	2022	%, no iedz. skaita, 2022	2019	2020	2021	2022	%, no iedz. skaita, 2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Valkas novads	161	116	145	82	1,1%	332	300	498	443	5,9%
Valmieras novads	775	642	409	54	0,1%	1 095	1 020	1 477	1 126	2,2%
Varakļānu novads	30	39	29	26	0,9%	124	88	129	125	4,3%
Ventspils novads	252	259	166	98	0,9%	323	295	437	375	3,5%
Kopā	45 564	43 770	31 623	22 332	1,2%	41 522	37 464	54 916	43 124	2,3%

Datu avots: Labklājības ministrija

Ne Labklājības ministrijas, ne pašvaldību rīcībā nav pieejami dati par maznodrošināto un trūcīgo personu iespējamo piederību citām sociāli mazaizsargāto iedzīvotāju grupām. Šāda statistika netiek apkopota. Būtu risks, ka viena persona atrodas vairākās mazaizsargāto personu grupās (piemēram, šķirtās daudz bērnu ģimenēs bērni var tikt pierēģistrēti pie dažādiem vecākiem).

Šī iemesla dēļ Izpildītājs ir izmantojis CSP datu bāzi, fokusējoties uz dažādu sociālo grupu iespējamību nonākt zem nabadzības sliekšņa.

Tabula 4-2 atspoguļo nabadzības riska indeksu pēc iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes statusa, dzimuma un vecuma (procentos). Atbilstoši tabulā sniegtajiem datiem risks nonākt nabadzībā strādājošai personai 2021. gadā ir bijis 9 līdz 10% robežās, kas ir daudz zemāks nekā pārējām ekonomiskās aktivitātes kategorijām – nestrādājošajiem, bezdarbniekiem un pensionāriem, kuriem visiem nabadzības riska indekss (varbūtība) pārsniedz 40%.

Tabula 4-2 Nabadzības riska indekss pēc iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes statusa, dzimuma un vecuma (procentos)

Vecuma grupa	Iedzīvotāji - pavisam			Nodarbinātie			Nestrādājošie			Bezdarbnieki			Pensionāri		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
18 gadi un vairāk	23,0	25,1	24,2	8,2	9,8	9,2	43,5	46,5	45,7	51,7	46,8	56,6	n/a	n/a	n/a
18–64 gadi	16,5	17,7	17,7	8,4	9,9	9,6	40,0	40,7	43,0	52,1	46,9	57,0	43,2	47,5	40,3
65 gadi un vairāk	41,4	45,7	41,8	4,4	7,8	4,4	46,5	51,0	47,7	-	-	0,0	46,7	51,2	47,8

Datu avots: CSP. Atsauces kods NNR030 – "Nabadzības riska indekss pēc ekonomiskās aktivitātes statusa, dzimuma un vecuma (procentos) – Dzimums, Ekonomiskās aktivitātes statuss, Vecuma grupa un Laika periods"

Tabula 4-3 norāda CSP datus par nabadzības risku (%) atkarībā no māsaimniecības tipa. Ņemot vērā to, ka vidējā riska vērtība 2021. gadā ir sasniegusi 22,5%, ir skaidri redzams, ka būtisks riska pieaugums ir vērojams tikai vienas personas pensionāru māsaimniecībām. Pārējām sociālajām kategorijām riski ir ievērojami zemāki; nedaudz paaugstināts risks ir arī māsaimniecībai ar vienu pieaugušo un bērniem, kamēr daudz bērnu ģimeņu, kurās ir abi vecāki, nabadzības risks ir pat zemāks par vidējo risku Latvijā kopumā. Tas visdrīzāk ir saistīts ar salīdzinoši augstu nodarbinātības līmeni (bezdarba līmenis 5,9% uz 30.11.2022.), kas būtiski samazina nabadzības riskus.

Tabula 4-3 Nabadzības riska indekss pēc mājsaimniecības tipa (procentos)

Mājsaimniecības tips	2019	2020	2021
1	2	3	4
Pavisam (vidēji visas mājsaimniecības)	21,7	23,4	22,5
Visas mājsaimniecības bez apgādībā esošiem bērniem	27,8	30,9	29,6
1 personas (65 gadi un vairāk) mājsaimniecības	71,7	73,6	68,4
2 pieaugušie (vismaz viens 65 gadi un vecāks) bez apgādībā esošiem bērniem	28,9	31,8	27,7
Visas mājsaimniecības ar apgādībā esošiem bērniem	15,6	16,0	15,4
1 pieaugušais ar bērniem	30,6	37,4	29,4
2 pieaugušie, 2 apgādībā esoši bērni	12,8	11,7	12,1
2 pieaugušie, 3 un vairāk apgādībā esoši bērni	17,7	16,5	17,1

Datu avots: CSP. Atsauces kods NNRO40 – “Nabadzības riska indekss pēc mājsaimniecības tipa (%) – Mājsaimniecības veids un Laika periods”

Tabulās 4-2 un 4-3 norādītie dati neļauj secināt, ka papildus tām personām, kuras ir atzītas par trūcīgām vai maznodrošinātām, būtu identificējams kāds mājsaimniecības tips vai sociālā kategorija, kurai varētu būt sniedzams atbalsts, vienlaikus nepārkāpjot “piesārņotājs maksā” principa ievērošanu. Lai arī vistuvāk šādai situācijai ir mājsaimniecības, kurā dzīvo viens pensionārs, taču arī šajā kategorijā ienākumi nav homogēni un vismaz daļa no šīs sociālās kategorijas nav uzskatāma par maznodrošinātu vai trūcīgu.

Pašvaldību aptaujas ietvaros arī tika lūgts sniegt informāciju par mazaizsargātām, maznodrošinātām un trūcīgām (tabula 4-4) personām. 21 no 33 pašvaldībām sniedza datus, taču virkne gadījumu ar piezīmi, ka tie ir aptuveni.

Tabula 4-4 Pašvaldību sniegtā informācija par mazaizsargātām/maznodrošinātām/trūcīgām personām

	6.1 Lūgums norādīt mājsaimniecību skaitu uz 2022.gada 1.janvāri, kurās dzīvo mazaizsargātās personas	6.2 Lūgums norādīt mājsaimniecību skaitu uz 2022.gada 1.janvāri, kurās dzīvo maznodrošinātās personas	6.3 Lūgums norādīt mājsaimniecību skaitu uz 2022.gada 1.janvāri, kurās dzīvo trūcīgās personas
Bauskas novads	3500	159	665
Madonas novads	510	472	982
Kuldīgas novads	8000	490	805
Cēsu novads	17	23	19
Saldus novads	nav datu	386	724
Jelgavas valstspilsēta	nav datu	383	510
Valmieras novads	nav datu	105	1040
Alūksnes novads	355	49	306
Gulbenes novads	435	174	986
Augšdaugavas novads	2584	241	1326
Tukuma novads	nav datu	199	728
Siguldas novads	580	330	165
Varakļānu novads	120	110	20
Rēzeknes novads	1600	329	2467

Smiltenes novads	nav datu	~156	~535
Saulkrastu novads	~10709	53	118
Ludzas novads	daudzbērnu ģimenes - 240	296	1404
Ventspils novads	213	83	280
Dienvidkurzemes novads	nav datu	1126	238
Liepājas valstspilsēta	šāds statuss saskaņā ar normatīvajiem aktiem netiek noteikts	2295	1590
Dobeles novads	1200	600	300

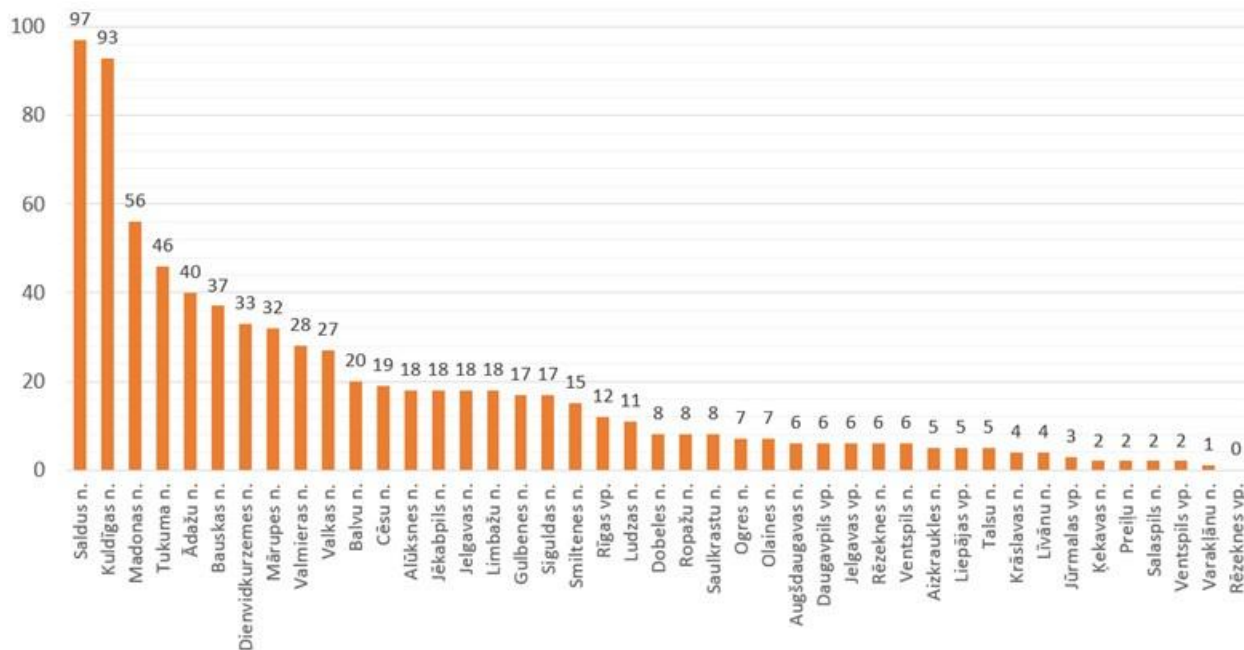
Pārējās aptaujā piedalījušās pašvaldības norādīja, ka šādi dati netiek uzkrāti. **Tādēļ Izpildītāja ieskatā LM sniegtie dati ir visaptverošākie un precīzākie. Līdz ar to tālākai izpētei tiek rekomendēts balstīties uz LM sniegtajiem datiem.**

4.2 Māsaimniecību viedokļu un pieredzes analīze azbestu saturošu atkritumu apsaimniekošanā

Lai noskaidrotu māsaimniecību rīcībā esošā azbestu saturošo jumtu apjomu, māsaimniecību spēju/ vēlmi veikt šo jumtu nomaiņu un/ vai azbestu saturošo atkritumu apglabāšanu, kā arī citus ar Izvērtējuma mērķi saistītus jautājumus, Izpildītājs laika posmā no 2022. gada 20. decembra līdz 2023. gada 13. janvārim rīkoja māsaimniecību aptauju. Aptauja notika elektroniski *Google Forms* vidē. Aptaujas anketa atrodas šī Izvērtējuma 7. pielikumā. Informācija par aptauju bija publiski pieejama dažādos pašvaldību interneta resursos.

Aptaujas ietvaros kopumā tika saņemtas 775 atbildes. Kopumā 82,3% no respondentiem dzīvoja vienas ģimenes mājā, 6,3% divu ģimeņu mājā, bet 11,4% trīs un vairāk dzīvokļu ēkās. Respondenti bija pārstāvēti no visas Latvijas teritorijas; ilustrācija 4-2 norāda saņemto atbilžu ģeogrāfisko izkliedi.

Ilustrācija 4-2 Māsajniecību – respondentu dzīves vietu administratīvās teritorijas

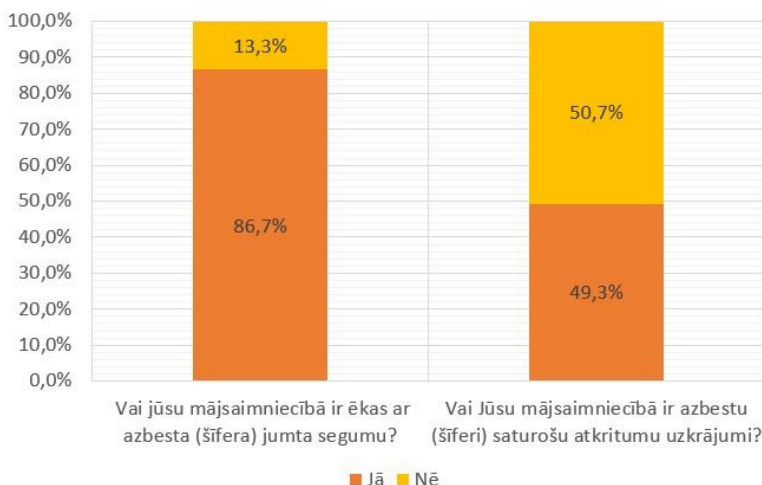
Saskaņā ar ilustrācijā 4-2 sniegto informāciju respondenti ir bijuši gandrīz no visas Latvijas valsts teritorijas. Tiesa, atbilžu izkliede nav homogēna un no dažiem novadiem ir relatīvi daudz vairāk atbilžu nekā no citiem. Vienlaikus, kopējais atbilžu skaits ir pietiekami liels, lai gūtu ieskatu kopējos raksturlielumus, kuri raksturo to sabiedrības daļu, kuras īpašumā atrodas azbestu saturošais šiferis.

Sadalījumā pa statistiskajiem novadiem atbilžu sadalījums bija šāds:

- Kurzeme – 241 jeb 31,1% no visām atbildēm;
- Latgale – 59 jeb 7,6%;
- Rīga – 12 jeb 1,5%;
- Pierīga – 190 jeb 24,5%;
- Vidzeme – 181 jeb 23,4%;
- Zemgale – 92 jeb 11,9%.

Lielākā daļa no respondentiem (86,7%) atbildēja, ka viņu māsajniecībā ir ēkas ar azbestu saturošajām šifera loksnēm. Savukārt respondentiem, kuri atbildēja noliedzīgi (13,3%), azbesta šiferis var būt uzkrājumā no jau senāk veiktās jumta nomaiņas (ilustrācija 4-3).

Ilustrācija 4-3 Iedzīvotāju atbildes uz azbestu saturošo šīfera jumtu vai lokšņu esamību māsaimniecībā

Aptaujas dalībniekiem tika uzdots jautājums novērtēt māsaimniecībā esošā šīfera apjomu (gan to, kas atrodas uz ēku jumtiem, gan to, kas jau ir noņemts no jumtiem, taču atrodas uzkrājumā respondenta īpašumā). Atbilžu sniegšanas ērtībai respondentiem tika piedāvāts pašiem novērtēt:

- vai nu aptuveno šīfera masu (kg);
- vai nu aptuveno jumtu platību (m²);
- vai arī aptuveno šīfera lokšņu skaitu (gab.), kas ir māsaimniecības īpašumā.

Sniegtās atbildes Izpildītājs pārvērtis masas izteiksmē ar pieņēmumu, ka:

- 1 m² šīfera jumta segums vidēji sver 13 kilogramus;
- 1 standarta šīfera plāksnes platība ir aptuveni 0,82 m².

Nemot vērā to, ka atbildes ir snieguši respondenti, un Izpildītājam nav iespēju pārliecināties par atbilžu patiesumu (ir konstatējams, ka respondenti ir pārpratuši atsevišķus jautājumus vai atbildējuši ar sev zināmiem apsvērumiem), Izpildītājs turpmākā Izvērtējuma izstrādē neizmanto šos datus, lai precīzi veiktu iespējamo šīfera svaru tonnās aprēķinu jebkādā griezumā (ģeogrāfiskā, sadalījumā pa ēku tipiem utt.). Vienlaikus, sniegtās atbildes sniedz aptuvenu priekšstatu par to, cik lielā mērā azbesta šīferis atrodas māsaimniecībās. Apkopotie rezultāti ir norādīti tabulā 4-5.

Tabula 4-5 Māsaimniecību-respondentu rīcībā esošā šīfera apjoma apkopojums

Šīfera apjoma parametrs	Uz jumtiem esošais šīferis	Krājumos esošais šīferis	Kopā	Aptuvenā masa (kg)
1	2	3	4(2+3)	5
Šīfera masa (kg)	279 310	167 006	446 316	446 316
Plākšņu skaits (gab.)	70 935	30 937	101 872	1 080 658
Platība (m ²)	134 310	61 016	195 326	2 539 242
Kopā	n/a	n/a	n/a	4 066 216

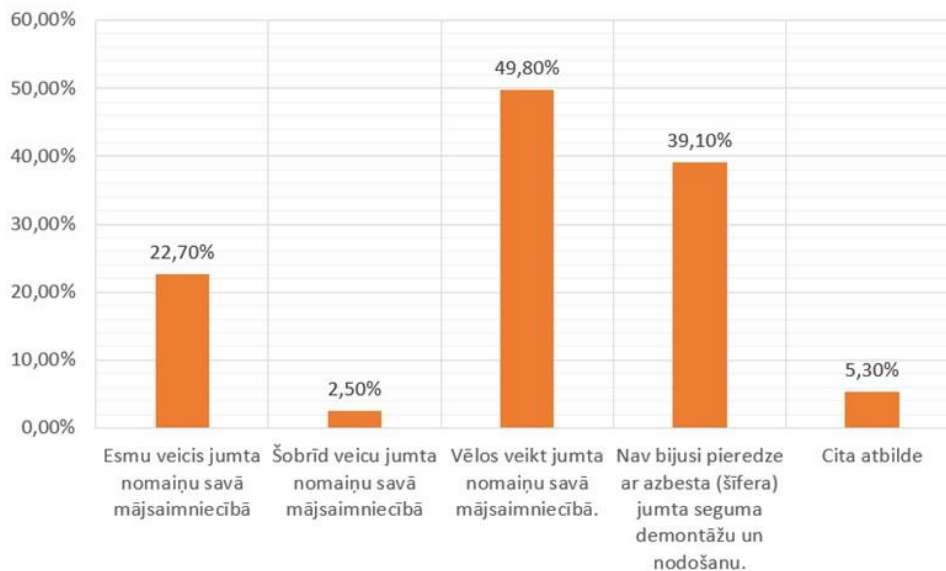
Tabulā 4-5 norādītie dati ļauj secināt, ka respondentu rīcībā ir vismaz 4 tūkst. tonnas azbestu saturošā šifera krājumi. Tas nozīmētu aptuveni 5,2 tonnas uz vienu respondentu¹².

Respondentiem tika uzdots jautājums par līdzšinējo pieredzi (vai tās trūkumu) ar azbesta (šifera) jumtu nomaiņu un šifera seguma nodošanu apglabāšanai. Respondentiem tika piedāvāts izvēlēties starp četrām definētām atbildēm, paredzot iespēju arī izvēlēties vairākas atbildes:

- esmu veicis jumta nomaiņu savā māsaimniecībā;
- šobrīd veicu jumta nomaiņu savā māsaimniecībā;
- vēlos veikt jumta nomaiņu savā māsaimniecībā;
- nav bijusi pieredze ar azbesta (šifera) jumta seguma demontāžu un nodošanu.

Respondentiem tika piedāvāta arī iespēja sniegt citu atbildi vai arī sīkāk skaidrot savu pieredzi. Citu sniegto atbilžu kopums ir norādīts ilustrācijā 4-4. Sadaļā "cita atbilde".

Ilustrācija 4-4 Aptaujas respondentu – māsaimniecību pieredze ar azbestu saturošo šifera jumtu nomaiņu un nodošanu apglabāšanai

Saskaņā ar ilustrācijā 4-4 norādītajiem datiem ir iespējams secināt, ka kopumā sabiedrības interese par azbestu saturošā šifera jumta maiņu ir liela, taču vienlaikus nozīmīgai daļai no sabiedrības nav bijusi pieredze ar šifera jumta demontāžu un šifera nodošanu. Jāuzsver, ka no visām atbildēm tikai trīs bija tādas, kas vienlaikus saturēja:

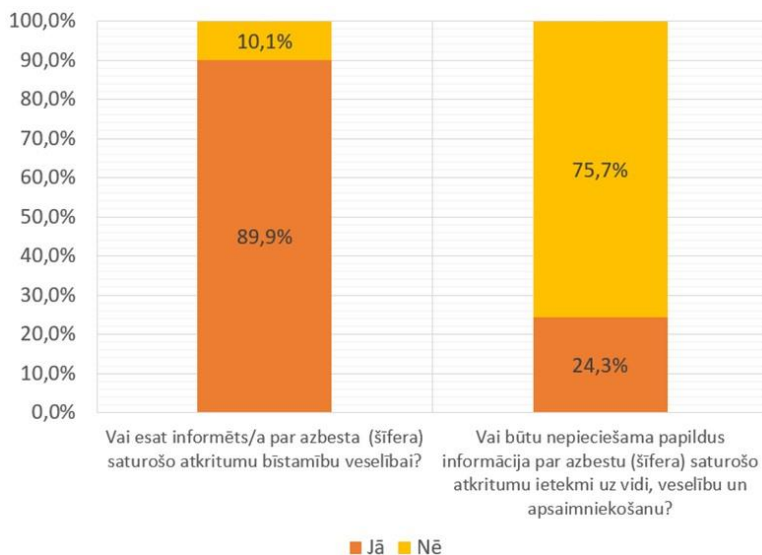
- esmu veicis jumta nomaiņu savā māsaimniecībā;
- nav bijusi pieredze ar azbesta (šifera) jumta seguma demontāžu un nodošanu.

¹² Šeit jāuzsver, ka norādītie apjomi noteikti ir atšķirīgi no reālās situācijas, tā kā kvalitatīvā formā norādītās atbildes (piemēram, "liels jumts", "daudz šifera") no Izpildītāja puses netika apstrādātas, atsevišķās atbildēs nebija norādītas nekādas atbildes, bet daļā atbilžu bija norādīti gan platības, gan lokšņu, gan masas parametri.

Tas varētu nozīmēt to, ka šīs personas nomainīto šiferi ir novietojušas glabāšanai savā īpašumā. Netieši ir iespējams arī secināt, ka tie respondenti, kas jumtu ir mainījuši, lielākoties ir risinājuši jautājumus, kas ir saistīti ar azbestu saturošā šifera nodošanu apglabāšanā.

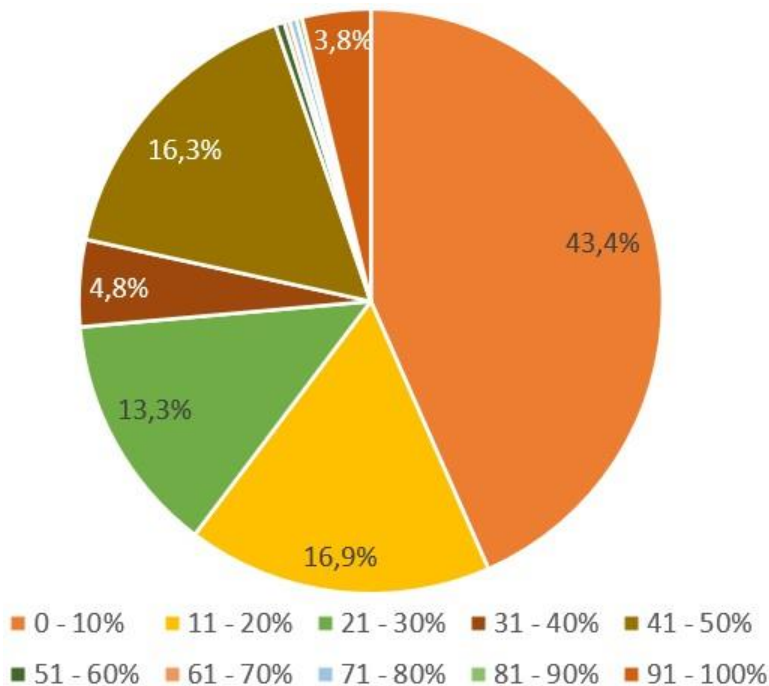
Aptaujas rezultāti rāda, ka respondenti kopumā ir informēti par azbesta (šifera) saturošo atkritumu bīstamību veselībai, šo atkritumu ietekmi uz vidi, kā arī šo atkritumu apsaimniekošanu. Atbildes uz šādu aspektu saturošiem jautājumiem ir norādītas ilustrācijā 4-5.

Ilustrācija 4-5 Aptaujas respondentu – mājāsaimniecību pašu zināšanu novērtējums

Aptaujas ietvaros tika uzdots jautājums, lai noskaidrotu respondentu vēlmi (spējas) maksāt (no angl. val. *willingness-to-pay*). Jautājums tika strukturēts, skaidrojot, ka izmaksas azbesta (šifera) jumta demontāžai un nodošanai atkritumu poligonā ir aptuveni 5-15 EUR uz 1 m² (*piemēram, 50 m² jumta seguma demontāžas un drošas noglabāšanas izmaksas būtu no 250-750 EUR*), un pēc tam tika uzdots jautājums, cik lielu daļu (%) respondents būtu gatavs segt no saviem līdzekļiem. Respondentiem tika piedāvāta iespēja izvēlēties, cik būtu gatavi maksāt ar novērtējumu 10 ballu skalā, kur 1 nozīmē vēlmi maksāt 0% līdz 10% robežās, bet 10 – nozīmē vēlmi maksāt 90% līdz 100% robežās. Ilustrācija 4-6 norāda saņemto atbilžu sadalījumu.

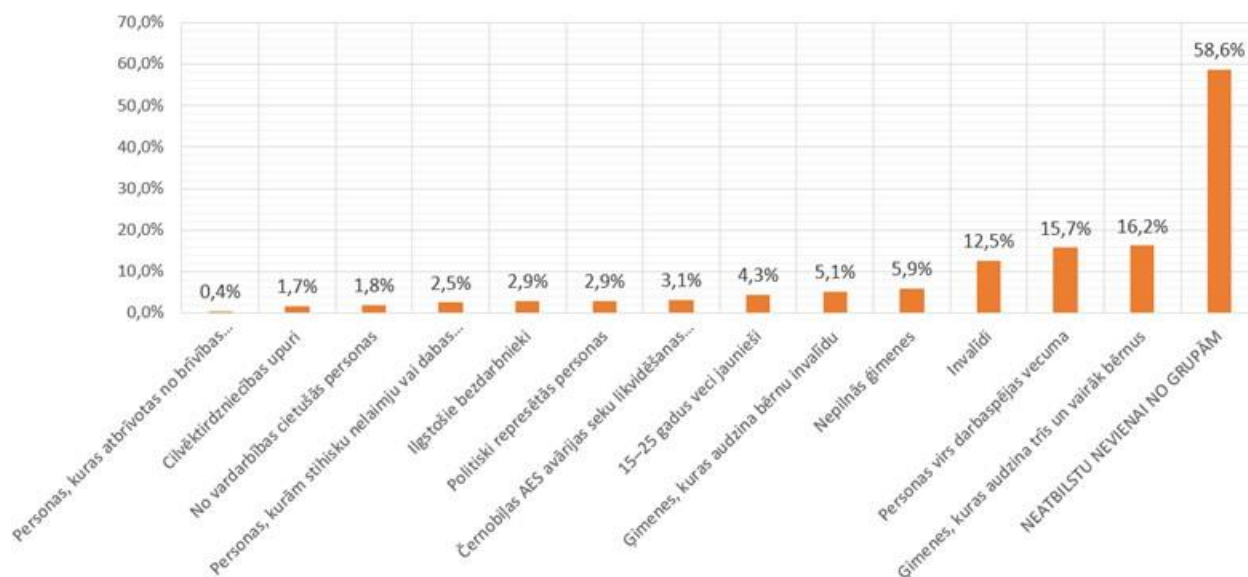
Ilustrācija 4-6 Aptaujas respondentu – māsaimniecību vēlmes maksāt novērtējums

Saskaņā ar ilustrācijā 4-6 norādītajiem datiem sabiedrības vēlmes līmenis maksāt par azbestu saturošo šīfera atkritumu nodošanu apglabāšanā ir samērā zems. Gandrīz 74% no respondentiem ir gatavi segt 20% vai mazāk no izmaksām. Tikai nepilni četri procenti pieļauj iespēju pilnībā finansēt šīs izmaksas.

Aptaujas ietvaros tika arī uzdots jautājums par to, vai respondenti atbilst mazaizsargāto personu statusam atbilstoši 2005. gada 11. janvāra MK noteikumiem Nr. 32 "Noteikumi par mazaizsargāto personu grupām". Atbildes ir norādītas ilustrācijā 4-7.

Ilustrācija 4-7 Aptaujas respondentu – māsaimniecību atbildības mazaizsargāto personu statusam novērtējums

Ņemot vērā to, ka viena persona varēja sniegt vairākas atbildes (atbildība vairākiem kritērijiem), tad kopumā var secināt, ka 41,4% no respondentiem sevi atzīst par sociāli mazaizsargātiem, un par sevi ir atzīmējuši vidēji 1,86 no iespējamajām atbildēm, kas ir bijušas saistītas ar atbildību sociāli mazaizsargātas personas statusam (t.i., respondents sevi pieskaita vairāk nekā vienai kategorijai). 58,6% no respondentiem neatbilst nevienai no sociāli mazaizsargāto personu kategorijām.

Aptaujas ietvaros tika uzdots arī jautājums, vai respondentam ir piešķirts maznodrošinātās vai trūcīgas personas statuss. Tikai 1,6% no respondentiem atzīmēja, ka viņiem ir šāds statuss. Tas ir būtiski mazāk nekā Labklājības ministrijas dati, kuri norāda, ka šāds statuss varētu būt līdz pat 3,5% no sabiedrības.

Respondentiem tika dota iespēja arī sniegt papildus komentārus. Izpildītājs saņemtos komentārus ir apstrādājis un grupējis noteiktās līdzīgās atbilžu kategorijās. Iegūtie rezultāti ir norādīti ilustrācijā 4-8. Iespējamie aspekti, pretjautājumi vai replikas, kas ir unikālas konkrētam respondentam vai atbilde nav īsti kategorizējama, nav atspoguļoti ilustrācijā 4-8. Visas atbildes ir pieejamas aptaujas elektroniskā datu failā.

Ilustrācija 4-8 Aptaujas respondentu – māsaimniecību papildus komentāru analīzes kopsavilkums (atbilžu skaits)

* Latvijas normatīvajos aktos nav lietots jēdziens "utilizācija". Tāpēc ir pamats uzskatīt, ka respondentu sniegtā atbilde "Pats veiks/veica šifera utilizāciju", visticamāk, nenozīmē šo atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

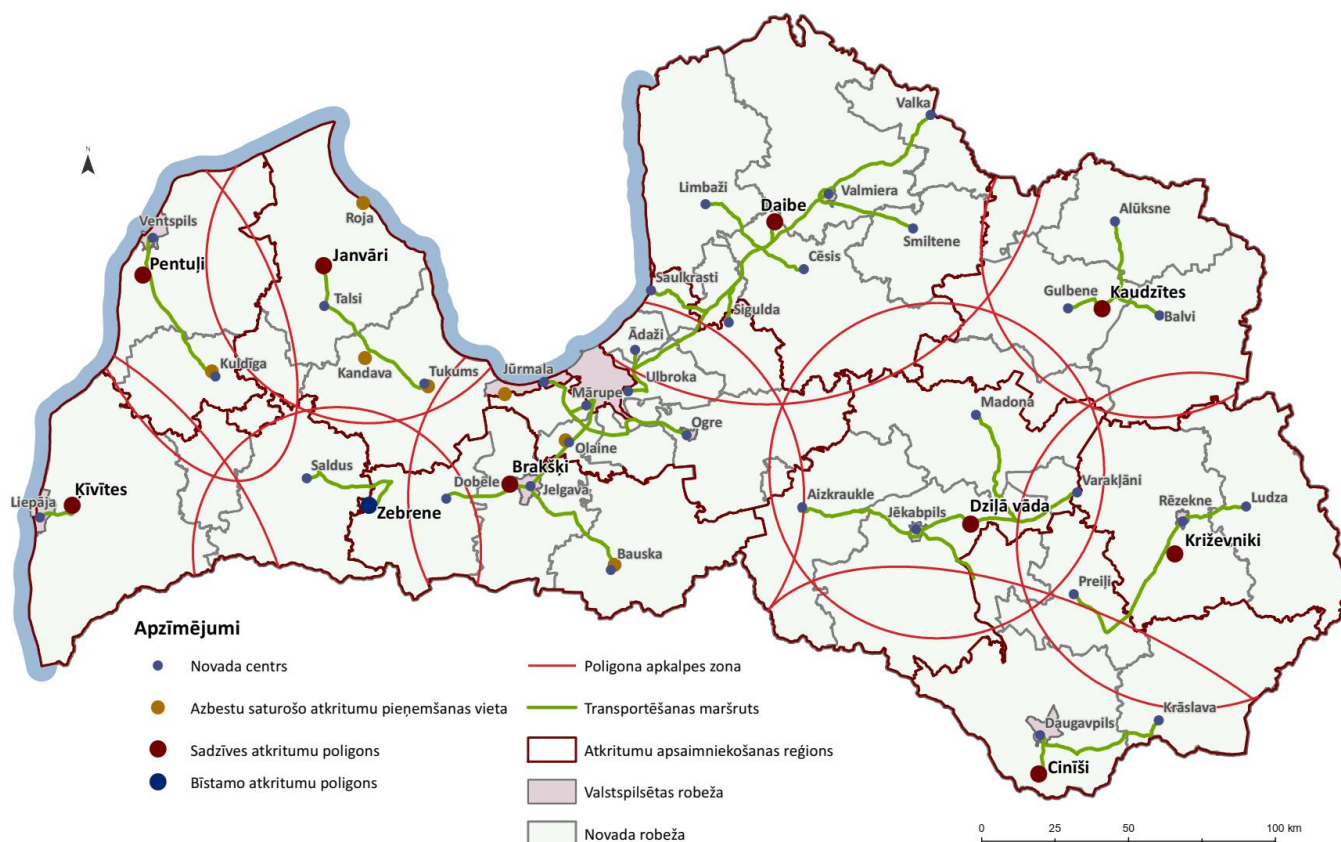
No ilustrācijas 4-8 ir skaidri secināms, ka, neskatoties uz to, ka tikai 1,6% no respondentiem ir maznodrošināti vai trūcīgi, lielākā daļa no atbildēm ir saistītas ar nespēju vai nevēlēšanos maksāt. Daļa no respondentiem to pamato arī ar vēsturiskās situācijas ietekmi uz šī brīža situāciju - šiferis padomju laikos nereti ir bijusi vienīgā alternatīva un nav bijis nekas zināms par tā iespējamo kaitīgumu. Tādējādi, šī brīža nekustamā īpašuma īpašnieks tiek *sodīts* par vēsturiskiem lēmumiem un procesiem. Neliela daļa no respondentiem tieši vai netieši norāda, ka azbesta šifera problēma ir pārspīlēta vai arī to, ka šifera apsaimniekošanu var veikt saviem spēkiem (piemēram, iestrādājot grants ceļa brauktuves segumā).

5 Optimālo maršrutu identificēšana azbestu saturošu atkritumu transportēšanai

5.1 Maršrutu plānošanas pieņēmumi

Dati par azbestu saturošo jumta segumu materiāliem no VZD tika iegūti novadu griezumā. Tādējādi ir iespējams veikt azbestu saturošu materiālu maršrutu plānojumu uz apglabāšanas poligoniem no nosacītiem novadu centriem (ilustrācija 5-1), kā arī noteikt indikatīvo katra poligona apkalpes zonu. Ar terminu “apkalpes zona” tiek saprasta teritorija, no kuras būtu ekonomiski racionāli nogādāt azbestu saturošus atkritumus. Teritorijās, kas – kā atspoguļots ilustrācijā – atrodas dažādu poligonu apkalpes zonās, atkritumu nogādāšana uz poligonu būtu veicama balstoties uz faktiski izdevīgāko ceļu tīklu un transportēšanas pakalpojumu sniedzēju racionālāko (izmaksas, laiks u.c.) transportēšanas piedāvājumu. Izpildītāja ieskatā novads ir uzskatāms kā optimāla teritoriālā vienība, uz kuru balstoties ir vērts identificēt optimālos maršrutus azbestu saturošu atkritumu transportēšanai, jo azbestu saturošu atkritumu atrašanās konkrētā sīkākā teritorijā vēl nenozīmē tā īpašnieka vēlmi un iespējas veikt šo materiālu demontāžu un nodošanu apsaimniekošanai īsā vai vidējā termiņā.

Ilustrācija 5-1 Azbestu saturošo jumta klājumu materiālu transportēšanas maršruti no novadu centriem līdz tuvākajam atkritumu apglabāšanas poligonam

Pieņemot, ka novadu centros tiek izveidoti punkti azbestu saturošā jumta klājuma savākšanai, lai noformētu ekonomiski pamatotas kravas transportēšanai uz apglabāšanas poligonu, maršrutu plānošana ir veikta no novadu centriem. Kā optimizācijas parametrs ir izvēlēts degvielas patēriņš. Azbestu saturošo jumta klājumu materiālu transportēšana no pagastiem uz novadu centriem nav analizēta datu trūkuma dēļ un informācijas trūkuma dēļ par īpašnieku plāniem veikt demontāžu un apsaimniekošanu.

Ja projekta realizācijas gaitā tiek iegūta informācija par reālo azbestu saturošo jumta klājumu izvietojumu pagastu griezumā, ir iespējams veikt maršrutu optimizāciju saskaņā ar iegūto aktualizēto informāciju.

Detalizēta maršrutu plānošanas informācija ir dota nākamajās šīs nodaļas apakšsadaļās.

Maršrutu plānošana veikta ar programmu JS Baltija.

5.2 Maršruti uz poligonu “Brakšķi”

Uz poligonu “Brakšķi” ir plānoti 8 maršruti:

- no Bauskas novada;
- no Dobeles novada;
- no Jūrmalas valstspilsētas;
- no Tukuma novada;
- no Mārupes novada;
- no Ogres novada;
- no Rīgas valstspilsētas;
- no Salaspils novada.

<p>Maršruta apraksts: no Bauskas novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 53 km Attālums pa taisni: 44 km Nepieciešamais laiks: 0 h 49 min. Degvielas daudzums: 8.1 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 64 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Kalna iela, Bauska Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Rosība Stāvēšana nav paredzēta.</p>	<p>Maršruta apraksts: no Dobeles novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 26 km Attālums pa taisni: 22 km Nepieciešamais laiks: 0 h 22 min. Degvielas daudzums: 3.9 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 71 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Tērvetes iela, Dobele Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Rosība Stāvēšana nav paredzēta.</p>
<p>Maršruta apraksts: no Jūrmalas valstspilsētas Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 62 km Attālums pa taisni: 36 km Nepieciešamais laiks: 0 h 56 min. Degvielas daudzums: 9.5 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 66 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Zigrīda Meierovica prospekts, Jūrmala Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Rosība Stāvēšana nav paredzēta.</p>	<p>Maršruta apraksts: no Tukuma novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 50 km Attālums pa taisni: 45 km Nepieciešamais laiks: 0 h 41 min. Degvielas daudzums: 7.6 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 73 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Raudas iela, Tukums Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Rosība Stāvēšana nav paredzēta.</p>

		Papildu piezīmes • Atrastais maršruts ir visoptimālākais pēc garuma. Iespējams, tas ir visīsākais maršruts.	
Maršruta apraksts: no Mārupes novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 48 km Attālums pa taisni: 37 km Nepieciešamais laiks: 0 h 43 min. Degvielas daudzums: 7.4 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 68 km/h		Maršruta apraksts: no Ogres novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 77 km Attālums pa taisni: 63 km Nepieciešamais laiks: 1 h 4 min. Degvielas daudzums: 11.7 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 71 km/h	
Maršruta sākums: Mārupe Stāvēšana nav paredzēta.		Maršruta sākums: Kalna prospekts, Ogre Stāvēšana nav paredzēta.	
Pēdējā norīkojuma vieta: Rosība Stāvēšana nav paredzēta.		Pēdējā norīkojuma vieta: Rosība Stāvēšana nav paredzēta.	
Maršruta apraksts: no Rīgas valstspilsētas Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 45 km Attālums pa taisni: 41 km Nepieciešamais laiks: 0 h 42 min. Degvielas daudzums: 7 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 65 km/h		Maršruta apraksts: no Salaspils novada: Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 60 km Attālums pa taisni: 49 km Nepieciešamais laiks: 0 h 52 min. Degvielas daudzums: 9.2 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 69 km/h	
Maršruta sākums: Vienības gatve 63, Rīga Stāvēšana nav paredzēta.		Maršruta sākums: Salaspils Stāvēšana nav paredzēta.	
Pēdējā norīkojuma vieta: Rosība Stāvēšana nav paredzēta.		Pēdējā norīkojuma vieta: Rosība Stāvēšana nav paredzēta.	
Papildu piezīmes • Atrastais maršruts ir visoptimālākais pēc garuma. Iespējams, tas ir visīsākais maršruts.			

5.3 Maršruti uz poligonu "Ciniši"

Uz poligonu "Ciniši" ir plānoti 2 maršruti:

- no Daugavpils valstspilsētas un no Augšdaugavas novada;
- no Krāslavas novada.

Maršruta apraksts: no Daugavpils valstspilsētas Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 16 km Attālums pa taisni: 13 km Nepieciešamais laiks: 0 h 17 min. Degvielas daudzums: 2.5 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 56 km/h		Maršruta apraksts: no Krāslavas novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 58 km Attālums pa taisni: 44 km Nepieciešamais laiks: 0 h 48 min. Degvielas daudzums: 8.9 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 72 km/h	
Maršruta sākums: 18. novembra iela, Daugavpils Stāvēšana nav paredzēta.		Maršruta sākums: Rīgas iela, Krāslava Stāvēšana nav paredzēta.	
Pēdējā norīkojuma vieta: Klabani Stāvēšana nav paredzēta.		Pēdējā norīkojuma vieta: Klabani Stāvēšana nav paredzēta.	

<p>Papildu piezīmes</p> <ul style="list-style-type: none"> • 34% maršruta iet cauri pilsētām un citām apdzīvotām vietām. Jāņem vērā pilsētās esošie luksofori un iespējamie sastrēgumi. Tas viss radīs lielāku laika un degvielas patēriņu, nekā bija norādīts analīzes rezultātos. 	
--	--

5.4 Maršruti uz poligonu "Daibe"

Uz poligonu "Daibe" ir plānoti 10 maršruti:

- no Ādažu novada;
- no Cēsu novada;
- no Limbažu novada;
- no Rīgas valstspilsētas;
- no Saulkrastu novada;
- no Siguldas novada;
- no Smiltenes novada;
- no Ropažu novada;
- no Valkas novada;
- no Valmieras valstspilsētas un Valmieras novada.

<p>Maršruta apraksts: no Ādažu novada</p> <p>Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma</p> <p>Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi</p> <p>Atrastā ceļa garums: 76 km</p> <p>Attālums pa taisni: 63 km</p> <p>Nepieciešamais laiks: 1 h 5 min.</p> <p>Degvielas daudzums: 11.7 l (patērējot 15 l uz 100 km)</p> <p>Vidējais ātrums: 70 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Muiža, Ādažu novads</p> <p>Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Daibe</p> <p>Stāvēšana nav paredzēta.</p>	<p>Maršruta apraksts: no Cēsu novada</p> <p>Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma</p> <p>Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi</p> <p>Atrastā ceļa garums: 29 km</p> <p>Attālums pa taisni: 18 km</p> <p>Nepieciešamais laiks: 0 h 27 min.</p> <p>Degvielas daudzums: 4.5 l (patērējot 15 l uz 100 km)</p> <p>Vidējais ātrums: 65 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Valmieras iela, Cēsis</p> <p>Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Daibe</p> <p>Stāvēšana nav paredzēta.</p>
<p>Maršruta apraksts: no Limbažu novada</p> <p>Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma</p> <p>Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi</p> <p>Atrastā ceļa garums: 39 km</p> <p>Attālums pa taisni: 25 km</p> <p>Nepieciešamais laiks: 0 h 32 min.</p> <p>Degvielas daudzums: 6 l (patērējot 15 l uz 100 km)</p> <p>Vidējais ātrums: 73 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Cēsu iela, Limbaži</p> <p>Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Daibe</p> <p>Stāvēšana nav paredzēta.</p>	<p>Maršruta apraksts: no Rīgas valstspilsētas</p> <p>Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma</p> <p>Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi</p> <p>Atrastā ceļa garums: 87 km</p> <p>Attālums pa taisni: 81 km</p> <p>Nepieciešamais laiks: 1 h 18 min.</p> <p>Degvielas daudzums: 13.4 l (patērējot 15 l uz 100 km)</p> <p>Vidējais ātrums: 67 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Augusta Deglava iela 20, Rīga</p> <p>Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Daibe</p> <p>Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Papildu piezīmes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atrastais maršruts ir visoptimālākais pēc garuma. Iespējams, tas ir visīsākais maršruts.
<p>Maršruta apraksts: no Saulkrastu novada</p> <p>Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma</p>	<p>Maršruta apraksts: no Siguldas novada</p> <p>Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma</p>

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomiem Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsajniecībām. Noslēguma ziņojums, 17.03.2023.

<p>Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 61 km Attālums pa taisni: 48 km Nepieciešamais laiks: 0 h 55 min. Degvielas daudzums: 9.4 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 67 km/h</p> <p>-----</p> <p>Maršruta sākums: Murjāņu iela, Saulkrasti Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Daibe Stāvēšana nav paredzēta.</p>	<p>Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 43 km Attālums pa taisni: 37 km Nepieciešamais laiks: 0 h 40 min. Degvielas daudzums: 6.6 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 64 km/h</p> <p>-----</p> <p>Maršruta sākums: Ausekļa iela, Sigulda Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Daibe Stāvēšana nav paredzēta.</p>
<p>Maršruta apraksts: no Smiltenes novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 59 km Attālums pa taisni: 47 km Nepieciešamais laiks: 0 h 51 min. Degvielas daudzums: 9 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 69 km/h</p> <p>-----</p> <p>Maršruta sākums: Valkas iela, Smiltene Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Daibe Stāvēšana nav paredzēta.</p>	<p>Maršruta apraksts: no Ropažu novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 86 km Attālums pa taisni: 76 km Nepieciešamais laiks: 1 h 11 min. Degvielas daudzums: 13.1 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 72 km/h</p> <p>-----</p> <p>Maršruta sākums: Ulbroka Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Daibe Stāvēšana nav paredzēta.</p>
<p>Maršruta apraksts: no Valkas novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 77 km Attālums pa taisni: 65 km Nepieciešamais laiks: 1 h 11 min. Degvielas daudzums: 11.9 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 66 km/h</p> <p>-----</p> <p>Maršruta sākums: Ausekļa iela, Valka Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Daibe Stāvēšana nav paredzēta.</p>	<p>Maršruta apraksts: no Valmieras valstspilsētas un Valmieras novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 28 km Attālums pa taisni: 21 km Nepieciešamais laiks: 0 h 29 min. Degvielas daudzums: 4.4 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 58 km/h</p> <p>-----</p> <p>Maršruta sākums: Rīgas iela, Valmiera Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Daibe Stāvēšana nav paredzēta.</p>

5.5 Maršruti uz poligonu "Dziļā vāda"

Uz poligonu "Dziļā vāda" ir plānoti 5 maršruti:

- no Aizkraukles novada;
- no Līvānu novada;
- no Madonas novada;
- no Jēkabpils valstspilsētas;
- no Varakļānu novada.

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomiem Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsajamniecībām. Noslēguma ziņojums, 17.03.2023.

<p>Maršruta apraksts: no Aizkraukles novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 71 km Attālums pa taisni: 57 km Nepieciešamais laiks: 1 h 7 min. Degvielas daudzums: 11 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 64 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Jaunceltnes iela, Aizkraukle Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Ļamāni Stāvēšana nav paredzēta.</p>	<p>Maršruta apraksts: no Līvānu novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 46 km Attālums pa taisni: 19 km Nepieciešamais laiks: 0 h 40 min. Degvielas daudzums: 7 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 69 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Rīgas iela, Līvāni Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Ļamāni Stāvēšana nav paredzēta.</p>
<p>Maršruta apraksts: no Madonas novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 52 km Attālums pa taisni: 36 km Nepieciešamais laiks: 0 h 50 min. Degvielas daudzums: 8 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 62 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Smilšu iela, Madona Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Ļamāni Stāvēšana nav paredzēta.</p> <hr/> <p>Papildu piezīmes • 808 m maršruta iet pa ļoti sliktiem ceļiem. Pārvietoties pa šiem ceļiem ieteicams ar attiecīgas caurejamības transportlīdzekli vai sausā gadalaikā.</p>	<p>Maršruta apraksts: no Varakļānu novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 39 km Attālums pa taisni: 37 km Nepieciešamais laiks: 0 h 30 min. Degvielas daudzums: 5.9 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 79 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Jēkabpils šoseja, Varakļāni Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Ļamāni Stāvēšana nav paredzēta.</p> <hr/> <p>Papildu piezīmes • Atrastais maršruts ir visoptimālākais pēc garuma. Iespējams, tas ir visīsākais maršruts.</p>
<p>Maršruta apraksts: no Jēkabpils valstspilsētas un Jēkabpils novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 21 km Attālums pa taisni: 10 km Nepieciešamais laiks: 1 h 7 min. Degvielas daudzums: 7,4 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 64 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Brīvības iela 120, Jēkabpils Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norīkojuma vieta: Ļamāni Stāvēšana nav paredzēta.</p>	-

5.6 Maršruti uz poligonu "Janvāri"

Uz poligonu "Janvāri" ir plānoti 3 maršruti:

- no Jūrmalas valstspilsētas;
- no Talsu novada;
- no Tukuma novada.

<p>Maršruta apraksts: no Jūrmalas valsts pilsētas Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 95 km Attālums pa taisni: 83 km Nepieciešamais laiks: 1 h 27 min. Degvielas daudzums: 14.6 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 65 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Zigfrīda Meierovica prospekts, Jūrmala Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norikojuma vieta: Vīgrieze Stāvēšana nav paredzēta.</p>	<p>Maršruta apraksts: no Talsu novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 10 km Attālums pa taisni: 8 km Nepieciešamais laiks: 0 h 10 min. Degvielas daudzums: 1.5 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 62 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Rīgas iela, Talsi Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norikojuma vieta: Vīgrieze Stāvēšana nav paredzēta.</p> <hr/> <p>Papildu piezīmes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maršruts ir ļoti īss, tāpēc mēs neiesakām izmantot dažus analīzes rezultātus (piemēram, degvielas patēriņš). Jo garāks maršruts, jo precīzāki analīzes rezultāti. • 26% maršruta iet cauri pilsētām un citām apdzīvotām vietām. Jāņem vērā pilsētās esošie luksofori un iespējamie sastrēgumi. Tas viss radīs lielāku laika un degvielas patēriņu, nekā bija norādīts analīzes rezultātos.
<p>Maršruta apraksts: no Tukuma novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 61 km Attālums pa taisni: 53 km Nepieciešamais laiks: 0 h 52 min. Degvielas daudzums: 9.4 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 71 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Raudas iela, Tukums Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norikojuma vieta: Vīgrieze Stāvēšana nav paredzēta.</p>	-

5.7 Maršruti uz poligonu “Kaudzītes”

Uz poligonu “Kaudzītes” ir plānoti 3 maršruti:

- no Alūksnes novada;
- no Balvu novada;
- no Gulbenes novada.

<p>Maršruta apraksts: no Alūksnes novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 34 km Attālums pa taisni: 30 km Nepieciešamais laiks: 0 h 31 min.</p>	<p>Maršruta apraksts: no Balvu novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 22 km Attālums pa taisni: 19 km Nepieciešamais laiks: 0 h 22 min.</p>
--	---

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomu Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsaimniecībām. Noslēguma ziņojums, 17.03.2023.

Degvielas daudzums: 5.2 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 65 km/h ----- Maršruta sākums: Pils iela, Alūksne Stāvēšana nav paredzēta. Pēdējā norīkojuma vieta: Medņi Stāvēšana nav paredzēta.	Degvielas daudzums: 3.4 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 62 km/h ----- Maršruta sākums: Krasta iela, Balvi Stāvēšana nav paredzēta. Pēdējā norīkojuma vieta: Medņi Stāvēšana nav paredzēta.
Maršruta apraksts: no Gulbenes novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 18 km Attālums pa taisni: 12 km Nepieciešamais laiks: 0 h 23 min. Degvielas daudzums: 2.8 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 46 km/h ----- Maršruta sākums: Krasta iela, Gulbene Stāvēšana nav paredzēta. Pēdējā norīkojuma vieta: Medņi Stāvēšana nav paredzēta.	-

5.8 Maršruti uz poligonu “Ķīvītes”

Uz poligonu “Ķīvītes” ir plānoti 2 maršruti:

- no Dienvidkurzemes novada;
- no Liepājas valstspilsētas.

Maršruta apraksts: no Dienvidkurzemes novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 3 km Attālums pa taisni: 3 km Nepieciešamais laiks: 0 h 3 min. Degvielas daudzums: 0.5 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 63 km/h ----- Maršruta sākums: Ventspils iela, Grobiņa Stāvēšana nav paredzēta. Pēdējā norīkojuma vieta: Āres Stāvēšana nav paredzēta. ----- Papildu piezīmes • Maršruts ir ļoti īss, tāpēc mēs neiesakām izmantot dažus analīzes rezultātus (piemēram, degvielas patēriņš). Jo garāks maršruts, jo precīzāki analīzes rezultāti.	Maršruta apraksts: no Liepājas valstspilsētas un novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 10 km Attālums pa taisni: 9 km Nepieciešamais laiks: 0 h 9 min. Degvielas daudzums: 1.6 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 71 km/h ----- Maršruta sākums: Cukura iela, Liepāja Stāvēšana nav paredzēta. Pēdējā norīkojuma vieta: Āres Stāvēšana nav paredzēta.
---	--

5.9 Uz poligonu “Križevņiki”

Uz poligonu “Križevņiki” ir plānoti 3 maršruti:

- no Ludzas novada;

- no Preiļu novada;
- no Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada.

<p>Maršruta apraksts: no Ludzas novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 43 km Attālums pa taisni: 31 km Nepieciešamais laiks: 0 h 38 min. Degvielas daudzums: 6.6 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 67 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Latgales iela, Ludza Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norikojuma vieta: Uljanova Stāvēšana nav paredzēta.</p>	<p>Maršruta apraksts: no Preiļu novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 48 km Attālums pa taisni: 37 km Nepieciešamais laiks: 0 h 42 min. Degvielas daudzums: 7.4 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 67 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Brīvības iela, Preiļi Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norikojuma vieta: Uljanova Stāvēšana nav paredzēta.</p>
<p>Maršruta apraksts: no Rēzeknes valstspilsētas un novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 16 km Attālums pa taisni: 12 km Nepieciešamais laiks: 0 h 15 min. Degvielas daudzums: 2.5 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 65 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Nikodema Rancāna iela, Rēzekne Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norikojuma vieta: Uljanova Stāvēšana nav paredzēta.</p>	-

5.10 Maršruti uz poligonu "Pentuļi"

Uz poligonu "Pentuļi" ir plānoti 2 maršruti:

- no Kuldīgas novada;
- no Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada.

<p>Maršruta apraksts: no Kuldīgas novada Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 46 km Attālums pa taisni: 42 km Nepieciešamais laiks: 0 h 36 min. Degvielas daudzums: 7 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 76 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Mucenieku iela, Kuldīga Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norikojuma vieta: Mežsētas Stāvēšana nav paredzēta.</p> <hr/> <p>Papildu piezīmes • Atrastais maršruts ir visoptimālākais pēc garuma. Iespējams, tas ir visīsākais maršruts.</p>	<p>Maršruta apraksts: no Ventspils novada un Ventspils valstspilsētas Maršruta analīzes shēma: Lietotājshēma Vidējo ātrumu shēma: Kravas auto ar piekabi Atrastā ceļa garums: 17 km Attālums pa taisni: 13 km Nepieciešamais laiks: 0 h 15 min. Degvielas daudzums: 2.6 l (patērējot 15 l uz 100 km) Vidējais ātrums: 69 km/h</p> <hr/> <p>Maršruta sākums: Kustes dambis, Ventspils Stāvēšana nav paredzēta.</p> <p>Pēdējā norikojuma vieta: Mežsētas Stāvēšana nav paredzēta.</p>
---	---

5.11 Maršruti uz poligonu "Zebrene"

Uz poligonu "Zebrene" ir plānots tikai 1 maršruts no Saldus novada.

Maršruta apraksts:	no Saldus novada
Maršruta analīzes shēma:	Lietotājshēma
Vidējo ātrumu shēma:	Kravas auto ar piekabi
Atrastā ceļa garums: 37 km	
Attālums pa taisni:	23 km
Nepieciešamais laiks: 0 h 41 min.	
Degvielas daudzums: 5.8 l (patērējot 15 l uz 100 km)	
Vidējais ātrums:	55 km/h

Maršruta sākums:	Brīvības iela, Saldus
Stāvēšana nav paredzēta.	
Pēdējā norīkojuma vieta:	Zebrene
Stāvēšana nav paredzēta.	

Papildu piezīmes	
• 1732 m maršruta iet pa ļoti sliktiem ceļiem. Pārvietoties pa šiem ceļiem ieteicams ar attiecīgas caurejamības transportlīdzekli vai sausā gadalaikā.	

II DAĻA

IZVĒRTĒJUMS PAR POTENCIĀLĀ ATBALSTA SNIEGŠANAS APJOMU AZBESTU SATUROŠU ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAI DAŽĀDU SOCIĀLO GRUPU MĀJSAIMNIECĪBĀM

6 Metodoloģija

Izvērtējumā atbilstoši darba uzdevumā noteiktajam ir izmantota EVALSED Sociālās un ekonomiskās attīstības izvērtēšanas metodoloģija.¹³ EVALSED (*The resource for the evaluation of Socio-Economic Development*) ir vadlīnijas, kas nodrošina specializētu un padziļinātu informācijas izvērtēšanu. Vadlīnijām ir četras sadaļas:

- *Vērtēšana un sociālekonomiskā attīstība* sniedz ievadu vērtēšanā un tās priekšrocībās;
- *Sagatavošanās vērtēšanai un īstenošana* – iepazīstina lasītājus ar praktiskiem aspektiem izvērtējumu projektēšanā un īstenošanā;
- *Novērtēšanas kapacitātes attīstīšana* ietver risinājumus novērtēšanas kapacitātes un stratēģijas attīstīšanai;
- *Metožu un paņēmieni izvēle* iepazīstina ar novērtēšanas metodēm un paņēmieniem, to stiprām un vājām pusēm, to piemērotību. Metodes un paņēmieni izskatīti dažāda veida sociālekonomiskām programmām, dažādiem programmu posmiem un dažādiem vērtēšanas mērķiem. Visbeidzot, aplūkoti datu veidi (kvantitatīvie un kvalitatīvie), indikatoru sistēmas un datu avoti.

Izvērtējums ir balstīts pārmaiņu teorijā¹⁴ jeb intervences loģikā, kas cēloniski savieno intervences ieguldījumus ar tās rezultātiem konkrētas intervences kontekstā. Tas veido izvērtējuma metodoloģijas ietvaru, uz kā balstās turpmākās izvērtējuma darbības.

Tabula 6-1 Hipotētiska intervences loģika

Aplūkotā problēma	Darbības (inputs)	Iznākumi (outputs)	Rezultāti, ieguvumi	Ietekme
1	2	3	4	5
Palīdzēt sociāli mazaizsargāto grupu māsaimniecībām, kuras veikušas, veic vai ir nolēmušas veikt ēku jumta seguma nomaiņu	Finansiāls atbalsts mērķa grupai situācijā, kad princips "piesārņotājs maksā" ir neiespējams	Mērķa grupai ir interese nodot azbestu saturošu jumtu segumu	Pieaug poligonos nodotais azbesta atkritumu apjoms	-Mazināta negatīvā ietekme uz veselību; -mazināts vides piesārņojums; -pieaug iedzīvotāju apziņas un izglītības līmenis

Tabulas 6-1 informācija parāda, kā tiek risināta aplūkotā problēma – *palīdzēt sociāli mazaizsargāto grupu māsaimniecībām, kuras veikušas, veic vai ir nolēmušas veikt ēku jumta seguma nomaiņu* – intervences rezultātā – *finansiāls atbalsts, pielietojot principu "piesārņotājs maksā"*, ceļot interesi par azbestu saturošu jumtu segumu drošu deponēšanu, kas rezultējas ar *azbestu saturošo jumtu segumu apsaimniekošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām*, kā rezultātā šai intervencei ir pozitīva ietekme, jo

¹³ EVALSED Sociālās un ekonomiskās attīstības izvērtēšanas rokasgrāmata. Pieejama: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/evaluation/guide/guide_evalsed.pdf

¹⁴ EVALSED Sociālās un ekonomiskās attīstības izvērtēšanas rokasgrāmata. Pieejama: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/evaluation/guide/guide_evalsed.pdf

tiek mazināta negatīvā ietekme uz veselību, mazināts vides piesārņojums, pieaug iedzīvotāju apziņas un izglītības līmenis.

Izvērtējumā veikta datu apkopošana, sistematizēšana un analīze par katru uzdevumu. Analizējot datus, izmantots metožu kopums, sistemātiski kombinējot kvalitatīvās un kvantitatīvās metodes. Kā būtiskas papildus informācijas ieguves metodes tika izmantotas aptaujas un padziļinātās daļēji strukturētas intervijas/konsultācijas ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem un pašvaldību sociālo dienestu pārstāvjiem, kas minēti šī izvērtējuma 7.6 sadaļā.

Atbalsta shēmas priekšlikumu izstrādei tiek ņemti vērā Finanšu ministrijas izstrādātajās "Vadlīnijās par vienkāršoto izmaksu izmantošanas iespējām un to piemērošana Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027. gadam ietvaros"¹⁵ ietvertie principi, lai tiktu panākta vienkāršība atbalsta saņemšanā, zems administratīvais slogs un zems kļūdu līmenis atbalsta programmas rezultātu fiksēšanā.

Ierobežojumi:

- 1) Labklājības ministrijas un pašvaldību rīcībā nav pieejami dati par maznodrošināto un trūcīgo personu iespējamo piederību citām sociāli mazāk aizsargātām iedzīvotāju grupām. Šāda statistika netiek apkopota, un pastāv risks, ka viena persona atrodas vairākās mazaizsargāto personu grupās, piemēram, šķirtās daudz bērnu ģimenēs bērni var tikt pierēģistrēti pie dažādiem vecākiem;
- 2) VZD, būvvalžu un citu valsts institūciju vai pašvaldību rīcībā nav pieejama apkopota, aktuāla un precīza informācija par azbestu saturošu jumta segumu apjomu un azbestu saturošu krājumu apjomu.

7 Izvērtējums par potenciāla atbalsta sniegšanas apjomu azbestu saturošu atkritumu apsaimniekošanai dažādu sociālo grupu māsajaimniecībām

7.1 Azbestu saturošu atkritumu apsaimniekošanas vienkāršoto izmaksu identifikācija

Ar azbestu saturošu atkritumu apsaimniekošanu saistītās tiešās izmaksas galvenokārt veido šādas pozīcijas:

- apglabāšana (t.sk. DRN izmaksas);
- iepakošana;
- transportēšana;
- demontāža (ja azbestu saturoši materiāli ir jānoņem no jumta konstrukcijas). Tālāk izvērtējumā ir sniegts skaidrojums un pamatojums, kā rezultātā demontāžas izmaksas kļūst par netiešajām izmaksām.

Kā netiešās izmaksas tiek identificētas jauna jumta uzlikšanas izmaksas (ja esošo azbestu saturošu jumta segumu ir jāaizstāj ar mūsdienu prasībām atbilstošu jumta segumu).

¹⁵ Vadlīnijas par vienkāršoto izmaksu izmantošanas iespējām un to piemērošana Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027. gadam ietvaros. Pieejams: https://www.esfondi.lv/upload/Vadlinijas/vadlinijas_vienkarsotas_izmaksas_2021-2027.pdf

Atbilstoši VZD sniegtajiem datiem var secināt, ka ēkas šifera seguma jumta vidējā platība ir aptuveni 140 m² (5. pielikums), kas izriet no kopējās aprēķinātās šifera jumta seguma platības un kopējā ēku skaita (uz 2022. gada 1. janvāri aprēķinātā šifera jumtu platība bija 83 578 533 m², kopējais ēku skaits 597 901).

Tādēļ turpmākajās sadaļās izmaksas ir aprēķinātas uz 140 m² platības jumta piemēra, kas atbilst aptuveni 2 tonnām.

7.1.1 Apglabāšanas izmaksas

Kā tika konstatēts iepriekš (2.2.1. sadaļa), azbestu saturošus atkritumus drīkst apglabāt 10 atkritumu poligonos. Katrs poligons ir noteicis azbestu saturošo atkritumu apglabāšanas maksu: zemākā no tām ir poligonā "Pentulji" (116,62 EUR/tonnā), augstākā – poligonā "Zebrene" (419,87 EUR/tonnā) (tabula 7-1).

Tabula 7-1 Atkritumu poligonu piemērotie tarifi azbestu saturošu būvmateriālu (šifera jumta) pieņemšanai

Nr.	Atkritumu poligons	Azbestu saturošu atkritumu apglabāšanas maksa (EUR/tonnā ar DRN un PVN)
1	2	3
1	Brakšķi ¹⁶	363,00
2	Ciniši ¹⁷	150,51
3	Daibe ¹⁸	218,47
4	Dziļā vāda ¹⁹	171,97
5	Janvāri ²⁰	160,49
6	Kaudzītes ²¹	202,49
7	Križevņiki ²²	176,56
8	Ķīvītes ²³	145,21
9	Pentulji ²⁴	116,62
10	Zebrene	419,87 ²⁵

Datu avots: Poligonu apsaimniekotāju tīmekļvietnes

¹⁶ Šķirošanas stacijā un poligonā "Brakšķi" ievadamo atkritumu veidi un tarifi (spēkā no 01.01.2023). Pieejams: <http://www.komunalie.lv/services/neskirotu-atkritumu-skirosanas-stacija-brakski>

¹⁷ Sadzīves atkritumu pieņemšanas pakalpojumi poligonā "Ciniši". Pieejams: http://www.aadso.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=97&Itemid=120

¹⁸ Ievadamo atkritumu veidi un tarifi (spēkā no 01.01.2023.). Pieejams: <https://zaao.lv/atkritumu-nodosana-poligona/>

¹⁹ Sadzīves atkritumu poligona "Dziļā vāda" atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu izcenījumi. Pieejams: <https://www.spaao.lv/lv/pakalpojumu-izcenojumi/>

²⁰ Atkritumu cenas no 01.01.2023. Pieejams: <https://piejuraatkritumi.lv/pakalpojumi/bez-maksas-un-par-maksu-nododomie-atkritumi/>

²¹ Ievadamo atkritumu veidi un tarifi poligonā "Kaudzītes". Pieejams: <https://www.kaudzites.lv/pakalpojumi/>

²² Atkritumu pieņemšanas izcenījumi. Pieejams: <http://alaas.lv/index.php/poligons/>

²³ Atkritumu un materiālu pieņemšanas cenrādis. Pieejams: <https://liepajasras.lv/atkritumu-un-materialu-pienemsanas-cenradis/>

²⁴ Poligona pakalpojumi: Pieejams: <http://vlk.lv/sanitaras-tirisanas-iecirknis/norekinu-tarifi-un-rekviziti/>

²⁵ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas publikācija oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis". Pieejams: <https://www.vestnesis.lv/op/2022/252.DA1>

2 tonnas atkritumu nodošana kādā no Latvijas poligoniem to **apglabāšanai** svārstās vidēji intervālā 233-840 EUR (jeb 116-419 EUR/tonnā – skat. tabulu 7-1) jeb 1,7-6,0 EUR/m².

7.1.2 Iepakošanas izmaksas

Azbesta saturošu atkritumu iepakošanas izmaksas ir balstītas uz SIA “ZAAO” noteiktu maksu, kas 2023. gada februārī bija 21,78 EUR/tonnā, ieskaitot PVN.²⁶ Šīs izmaksas ietver “big bag” maisa cenu (7-8 EUR) un iepakošanas darba izmaksas. Jebkurā citā gadījumā precīzs maisu skaits vienas tonnas iepakošanai nav nosakāms, jo viss atkarīgs no tā, cik lieli ir šifera gabali un cik blīvi sakrauj. Ja ir ļoti blīvi, tad var pieņemt, ka 1 maiss ir vienāds ar vienu tonnu, bet pēc SIA “ZAAO” praktiskās pieredzes, ir dažādi gadījumi, un svars var būt atšķirīgs.

Situācijā, ja azbesta atkritumu iepakošanu būtu jāveic atkritumu apsaimniekotājam atkritumu īpašnieka teritorijā, tad iepakošanas izmaksās būtu jāiekļauj gan papildus transporta, gan darbaspēka izmaksas. Precīzi šīs izmaksas nav nosakāmas. Taču var pieņemt, ka šajā situācijā izmaksas var sasniegt vidēji 40-60 EUR/tonnā (ja atkritumu īpašnieka teritorija ir sasniedzama 0,5 stundu laikā un atrodas līdz 30 km attālumā no poligona).

Šādu pakalpojumu līdž šim neviens no apsaimniekotājiem nav piedāvājis. Turklāt šāds pakalpojums, pēc intervijām ar atsevišķiem atkritumu apsaimniekotājiem, nav sniedzams vienlaicīgi ar atkritumu transportēšanu.

2 tonnu atkritumu iepakošanas izmaksas kopumā varētu sasniegt vismaz 44 EUR (iepakšana notiek pie poligona), savukārt maksimālais izmaksu apjoms ir atkarīgs no attāluma no atkritumu atrašanās vietas līdz poligonam un var pārsniegt 100 EUR.

7.1.3 Transportēšanas izmaksas

Transporta faktiskās izmaksas ir atkarīgas gan no transporta veida, gan no transportēšanas attāluma, gan no atkritumu apsaimniekotāja atkritumu savākšanas maršruta, bet kopumā var pieņemt, ka tās svārstās 0,3-1,5 EUR/km (atkarībā no atkritumu apjoma un transportlīdzekļa tipa). Piemēram, šifera plāksnes uz tuvāko poligonu atbilstošā iepakojumā var aizvest ar vieglās automašīnas piekabi – tad šīs izmaksas tuvojas 0,3 EUR/km. Savukārt, ja tiek pasūtīts atkritumu apsaimniekotāja transports ar manipulatoru dažu vai vairāku tonnu iekraušanai un aizvešanai uz poligonu, tad kopējās transporta izmaksas pārsniedz 1 EUR/km.

Transporta izmaksu noteikšanas ietvaros tika izvērtēta Finanšu ministrijas *Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gadam īstenošanai*.²⁷ Ņemot vērā to, ka šī metodika ir izmantojama darbinieku pārvietošanās (ar vieglo transportu vai sabiedrisko transportu) izmaksu likmju aprēķināšanai tajos projektos, kur darbinieku transporta izmaksas ir attiecināmās izmaksas – šī metodika nav piemērojama izvērtējuma ietvaros, kur transporta izmaksas tiek noteiktas kravas (t.i., azbesta atkritumu) pārvadājumiem un ir atkarīgas gan no transporta veida, gan pārvedamās kravas apjoma.

²⁶ Nododamie atkritumu veidi un cenas. Pieejams: <https://zaao.lv/atkritumu-nodosana-poligona/>

²⁷ Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gadam īstenošanai. Pieejams: https://m.esfondi.lv/upload/Vadlinijas/1km_izmaksu_metodika_nr_4.pdf

Ja pieņem, ka racionāli plānojot maršrutu, apvienojot vairākas atkritumu paņemšanas pieturas vietas, lai piepildītu kravas automašīnu līdz 10 vai vairāk tonnām, 2 tonnu azbestu saturoši atkritumi ir jāaizved 30 km attālumā, tad izmaksas var sasniegt 30-45 EUR jeb 15-23 EUR/tonnā.

Transportēšanu uz atkritumu apglabāšanas poligonu var veikt pašu spēkiem, jo atkritumu poligoni pieņem šādi atvestus atkritumu. Taču jebkurā gadījumā ir jāievēro, ka, transportējot azbestu saturošos atkritumus uz piemēroto atkritumu apglabāšanas poligonu, jāņem vērā prasības pārvadājumiem, kas ir noteiktas Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumos Nr. 301 "Par azbesta un azbesta izstrādājumu ražošanas radīto vides piesārņojumu un azbesta atkritumu apsaimniekošanu". Pārvadājot atkritumus, kuri satur azbesta šķiedras vai putekļus, pārvadātājs tos iesaiņo un pārkļāj tā, lai nepieļautu azbesta šķiedru vai putekļu nokļūšanu vidē. Savukārt atkritumu valdītājs nodrošina azbestu saturošu atkritumu (šķiedru vai putekļu) iepakojumu un marķēšanu.

7.1.4 Jumta demontāžas izmaksas

Demontāžas darbu aptuvenās izmaksas ir noteiktas atbilstoši Latvijas būvnormatīvam LBN 501-17 "Būvzmaksu noteikšanas kārtība"²⁸ (tabula 7-2). Demontāžas izmaksas, līdzīgi kā iepriekšējās sadaļās, ir aprēķinātās 140 m² jumta platībai.

Tabula 7-2 Azbesta (šifera) jumta seguma demontāžas un apsaimniekošanas izmaksas, EUR

Nr.p .k.	Darba nosaukums	Mērvienība	Daudzums	Vienības izmaksas						Kopā uz visu apjomu				
				Laika norma c/h	Darba apmaksas likme, EUR/h	Darba alga EUR	Materiāli EUR	Mehānismi EUR	Kopā, EUR	Darbietilpība c/h	Darba alga EUR	Materiāli EUR	Mehānismi EUR	Summa EUR
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	Sastatnes													
1	Sastatņu montāža	m2	140	0,1	15,0	0,5	0,0	0,2	0,7	14,0	70,0	0,0	23,8	93,8
2	Sastatņu noma	m2	140		15,0	0,0	0,0	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0	420,0	420,0
3	Sastatņu demontāža	m2	140	0,1	15,0	0,5	0,0	0,2	0,7	14,0	70,0	0,0	23,8	93,8
	Demontāžas darbi													
4	Jumta seguma - vijņoto šifera lokšņu seguma demontāža	m ²	140	0,3	15,0	4,5	0,0	2,3	6,8	42,0	630,0	0,0	315,0	945,0
5	Koka konstrukciju demontāža un būvgružu apsaimniekošana	m ³	7	1,0	15,0	15,0	0,0	8,0	23,0	7,0	105,0	0,0	56,0	161,0
Tiesās izmaksas kopā demontāžas darbiem, t. sk. darba devēja sociālais nodoklis (23,59%):										77,0	875,0	0,0	838,6	1713,6
	PVN	21%												359,9
	Kopā ar PVN													2073,5
													Izmaksas uz 1 m2	14,81

Atbilstoši aprēķinam pēc 2022. gada vidējām cenām var konstatēt, ka 140 m² šifera jumta demontāžas darbu izmaksas sasniedz ap 2100 EUR jeb vismaz 15 EUR/m² robežās (jeb 1050 EUR/tonnā). Līdzīgs rezultāts ir iegūstams, izmantojot mājas lapā <https://azbests.lv/> pieejamo azbesta apsaimniekošanas izmaksu kalkulatoru <https://asbestos.lv/calc/>. Privātmājās, veicot šos demontāžas darbus pašu spēkiem saimnieciskā kārtā, izmaksas ir iespējams ievērojami samazināt. Tomēr tas nozīmē, ka iedzīvotāji pakļauj

²⁸ Ministru kabineta 2017. gada 3. maija noteikumi Nr. 239 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 501-17 "Būvzmaksu noteikšanas kārtība"". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/291029-noteikumi-par-latvijas-buvnormativu-lbn-501-17-buvzmaksu-noteikšanas-kartiba>

sevi ar azbesta apsaimniekošanu saistītiem veselības riskiem, ja demontāžas darbus veic neatbilstoši vides un veselības aizsardzības prasībām.

7.1.5 Jauna jumta uzlikšanas izmaksas

Jauna jumta uzlikšanas aptuvenās izmaksas ir noteiktas atbilstoši Latvijas būvnormatīvam LBN 501-17 "Būvzmaksu noteikšanas kārtība". Tās raksturotas tabulā 7-3. Šīs izmaksas var pārsniegt 50 EUR/m². Šī Izvērtējuma ietvaros jauna jumta uzlikšanas izmaksas nav ar atbalsta pasākumu tieši saistītas izmaksas un netiks ietvertas attiecināmajās izmaksās.

Tabula 7-3 Jauna jumta seguma uzlikšanas izmaksas, EUR

Nr.p .k.	Darba nosaukums	Mērvienība	Daudzums	Vienības izmaksas						Kopā uz visu apjomu				
				Laika norma c/h	Darba apmaksas likme, EUR/h	Darba alga EUR	Materiāli EUR	Mehānismi EUR	Kopā, EUR	Darbietiļība c/h	Darba alga EUR	Materiāli EUR	Mehānismi EUR	Summa EUR
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Jumts														
1	Antikondensāta/difūzijas plēves	m2	140	0,2	15,0	2,3	2,3	0,0	4,6	21,0	315,0	317,8	5,6	638,4
2	Plēves koka piespiedējlistes 25x50 s=600, impregnēta latojuma montāža	m2	140	0,2	15,0	3,0	1,9	0,0	4,9	28,0	420,0	266,0	5,6	691,6
3	Jumta latojuma montāža un līmeņošana, imprēgnēts kokmateriāls 25x100 mm,	m3	7	1,5	15,0	22,5	200,0	8,0	230,5	10,5	157,5	1 400,0	56,0	1 613,5
4	Jumta seguma montāža	m2	140	1,0	15,0	15,0	10,0	0,9	25,9	140,0	2 100,0	1 400,0	130,2	3 630,2
Tiešās izmaksas kopā demontāžas darbiem, t. sk. darba devēja sociālais nodoklis (23,59%):										199,5	2992,5	3383,8	197,4	6573,7
	PVN	21%												1380,5
	Kopā ar PVN													7954,2
Izmaksas uz 1m2													56,82	

7.2 Atbalstāmo pasākumu kopu un prioritāri veicamo pasākumu identifikācija

Balstoties uz 7.1. sadaļā veikto analīzi un tās ietvaros konstatētajām izmaksām, tabulā 7-4 ir sniegts izmaksu kopsavilkums.

Tabula 7-4 Azbestu saturošo atkritumu apsaimniekošanas un saistīto izmaksu kopsavilkums

	Izmaksu pozīcija	Izmaksas uz vienību (tonnām vai m ²)	Izmaksas uz piemēru (140 m ² jumta platība jeb 2 tonnas azbesta atkritumu), EUR	Izmaksu īpatsvars, %	Kopā (uz 2 tonnām azbesta atkritumu), EUR	
1.	Apglabāšana	116,62-419,87 EUR/t	233-840	2-8	3 000	300-1000
2.	Iepakojšana	22-60 EUR/t	44-100	0,5-1,0		
3.	Transports	15-23 EUR/t	30-45	0,3-0,5		
4.	Jumta demontāža	15 EUR/m ² jeb 1050 EUR/t	2100	21	-	-
5.	Jauna jumta uzlikšana	sākot no 50 EUR/m ²	sākot no 7000	70	-	-
Kopā			~ 10 000	100	-	-

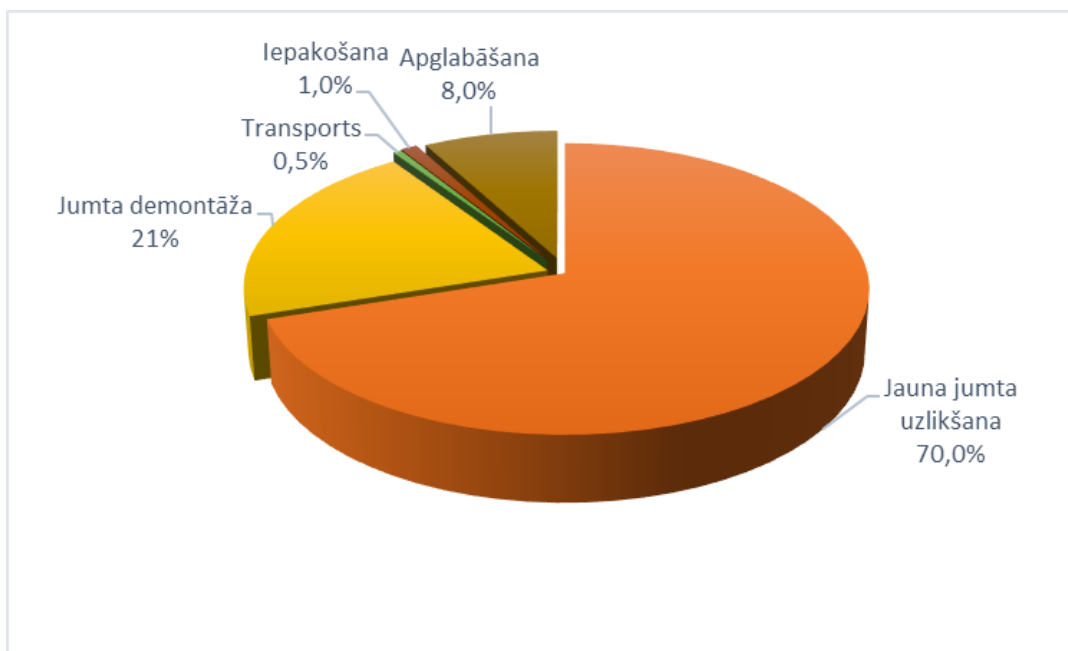
Ņemot vērā šajā sadaļā veikto izmaksu kopējo aprēķinu, var konstatēt, ka:

- jumta nomainas kopējās izmaksas var pārsniegt 70 EUR/m²;
- šifera demontāžas, transportēšanas un apglabāšanas izmaksas kopā var pārsniegt 20 EUR/m² (ja māsaimniecība demontāžu un transportēšanu veic pašu spēkiem, šīs izmaksas var būtiski samazināt: t.i., demontāžas izmaksas var samazināt līdz minimumam, transporta izmaksas – līdz degvielas izmaksām par nobraukto attālumu, kas ir 0,15-0,2 EUR/km);
- savukārt apglabāšana (t.sk. DRN) ir izmaksas, kuras nevar samazināt ar pašu veikto darbu. Tās sasniedz 116,62-419,87 EUR/t atkarībā no apglabāšanai izvēlētajā atkritumu poligona.

Veiktais izmaksu aprēķins Izpildītāja ieskatā ļauj secināt (ilustrācija 7-1), ka:

- jumta nomainas gadījumā demontāžas un azbesta atkritumu iepakojšanas, transportēšanas un apglabāšanas izmaksas veido aptuveni 30% no kopējām izmaksām, kas ir būtisks faktors atbalsta mērķa grupas izvēlē;
- azbesta atkritumu apglabāšanas izmaksas veido 2-8% no kopējām izmaksām;
- ja fokusējas tikai uz iepakojšanas, transportēšanas un atkritumu apglabāšanas izmaksām, tad šo izmaksu īpatsvars sasniedz 3-10%.
- demontāžas darbu izmaksas ir iespējams samazināt atbalsta programmas īstenotājam, ja šos darbus veic māsaimniecība saimnieciskā kārtā jeb pašu spēkiem, ievērojot veselības aizsardzības pasākumus. Arī transporta izmaksas var samazināt atbalsta programmas īstenotājam, ja persona izmanto savu privāto transportu.

Ilustrācija 7-1 Azbestu saturošo atkritumu apsaimniekošanas un saistīto izmaksu īpatsvars (procentos)

Ņemot vērā, ka kopējais plānotais atbalsta budžets ir 350 000 EUR un sagaidāmais projekta ietvaros savācamais azbesta atkritumu apjoms ir 1000-2000 tonnas, tiek secināts, ka:

- 4) jauna jumta uzlikšanas izmaksas jau sākotnēji nebija plānotas kā attiecināmās izmaksas. Izvērtējumā sniegtie aprēķini to ir apliecinājuši, jo izmaksas sasniedz 70% no kopējām jumta nomaiņas izmaksām;
- 5) demontāžas darbu iekļaušana atbalsta programmā nebūtu pamatota, jo:
 - a. kopējais atbalsta budžets ir salīdzinoši neliels pret potenciālajām demontāžas izmaksām un no tā izrietošā atbalsta apjoma uz vienu pretendentu:
 - i. ja vidējais atbalsta apjoms vienam pretendentam vidēji var sasniegt ap 3 000 EUR, tad pat pie 30-50% atbalsta likmes būtu iespēja atbalstīt ap 230-390 māsaimniecības,
 - ii. kopējais programmas ietvaros savāktais azbesta atkritumu apjoms sasniegtu 460-780 tonnas. Aprēķins balstīts uz vidējo jumta platību 140 m² un šīfera svaru 2-3 tonnas. Iespējams, savāktais atkritumu apjoms varētu būt lielāks, jo ne visi pretendenti izmantotu demontāžas darbu izmaksu attiecināšanu, jo nodotu arī māsaimniecības azbestu saturošā šīfera jumta krājumus;
 - b. pretendentu interesi par šādu attiecināmo izmaksu komplektu varētu mazināt piemērojamās administratīvās prasības:
 - i. lai likumīgi veiktu demontāžas darbus, tie atsevišķos gadījumos būtu jāaskaņo būvvaldē atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai, kas nereti pretendentam varētu būt sarežģīts un apgrūtināošs process:

Atkarībā no ēkas lieluma un atrašanās vietas ir noteiktas atšķirīgas prasības jumta ieseguma atjaunošanai (nomaiņai). Ministru kabineta noteikumu Nr. 529 "Ēku būvnoteikumi" 7. punktā ir noteikti gadījumi, kad būvniecības ieceres dokumenti nav nepieciešami, piemēram, jebkuras ēkas jumta ieseguma krāsošanai, ja krāsu pase saskaņota pašvaldības saistošajos noteikumos noteiktajā kārtībā, kā arī pirmās grupas ēkas vai otrās grupas viena vai divu dzīvokļu dzīvojamās ēkas, tās palīgēkas vai lauku saimniecības nedzīvojamās ēkas jumta ieseguma atjaunošanai (izņemot valsts aizsargājamajiem kultūras pieminekļiem un ēkām pilsētās un ciemos), neveicot citus ēkas fasādes būvdarbus, ja tiek nodrošināta atbilstība ēkas fasādes koptēlam, netiek mainīta jumta konfigurācija un krāsa un izvēlētie būvizstrādājumi nodrošina iepriekšējam būvizstrādājumam vismaz līdzvērtīgas tehniskās ekspluatācijas īpašības, ja pašvaldības apbūves noteikumos nav noteiktas citas prasības. Savukārt, ja jumta seguma atjaunošana (seguma maiņa) ir plānota ēkai, kas atrodas pilsētā vai ciemā, būvvaldē atkarībā no ēkas lieluma iesniedzams paskaidrojuma raksts (pirmās grupas ēkai, kuras apbūves laukums nav lielāks par 25 m²) vai ēkas fasādes apliecinājuma karte (otrās vai trešās grupas ēka) (36. punkts). Ievērojot to, ka pašvaldības saistošajos noteikumos var būt noteiktas prasības šādiem būvdarbiem, kā arī pašvaldības būvvaldes kompetenci – sniegt konsultācijas par būvniecības procesa kārtību, pirms attiecīgo būvdarbu veikšanas aicinām konsultēties attiecīgās pašvaldības būvvaldē.
 - ii. jāīsteno iepirkuma vai cenu aptaujas procedūra atbilstoši MK noteikumiem Nr.104 "Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem";
 - c. šāda atbalsta administrēšana prasītu ievērojamus administratīvos resursus gan attiecināmo izmaksu saskaņošanas un veikšanas posmā, gan arī pārbaudot veikto izmaksu faktisko izpildi un attiecināmību, jo:
 - i. jāpārbauda demontāžas izmaksu attiecināmība (iepirkums, cenu aptauja u.tml.),
 - ii. būtu jāpārlicinās, ka atbalsts ir sniegts likumīgi veiktu būvdarbu (demontāžas) izmaksām;

- d. netiktu nodrošināts vienkāršoto izmaksu princips;
 - e. demontāžas darbi, piesaistot ārpalpojuma sniedzēju, veido nozīmīgu izmaksu daļu. Ņemot vērā to, ka šos darbus, ievērojot atbilstošas drošības prasības, var veikt pašu spēkiem saimnieciskā kārtā, nav mērķtiecīgi šīs demontāžas izmaksas iekļaut atbalsta programmas attiecināmo izmaksu summā. Turklāt, neiekļaujot demontāžas darbus attiecināmajās izmaksās, ir iespējams resursus koncentrēt uz tādām aktivitātēm, kuras māsaimniecības nevar nodrošināt ar pašu resursiem.
- 6) **Atbalsta programmā kā attiecināmās izmaksas būtu atbalstāmas iepakošanas, transportēšanas un atkritumu apglabāšanas izmaksas (t.sk. DRN), jo:**
- a. programmas ietvaros attiecināmās izmaksas ir skaidri fiksējamas, bez iepirkuma procedūras un būvvaldes iesaistes. Tās fiksē atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums;
 - b. atbalsta pretendents nav jākārt dokumentācija attiecināmo izmaksu fiksēšanai un, pretendējot uz atbalstu, nav nepieciešama saskaņošana ar būvvaldi;
 - c. atbalsta saņemšana balstītos uz vienkāršoto izmaksu principa piemērošanu;
 - d. ņemot vērā, ka azbestu saturošie materiāli gadu gaitā nezaudē bīstamību, to savākšana, iepakošana, transportēšana, apglabāšana ir vienādi prioritāra neatkarīgi no uzkrājumu vecuma;
 - e. atbalsta programmas ietvaros zaudē aktualitāti azbesta atkritumu izcelsmes veids, t.i., nebūtu svarīgi, vai konkrētie azbesta atkritumi ir no nesenā pagātnē noņemta jumta vai gadiem ilgi veidojušies uzkrājumi;
 - f. atbalsta programmas īstenošanai būtu vienkārša izmaksu attiecināmības pārbaudes procedūra;
 - g. atbalsta pretendents tiktu nodrošināta izvēles iespēja atkritumu iepakošanai:
 - i. to varēs darīt pašu spēkiem, iegādājoties par saviem līdzekļiem iepakošanas materiālu (maiss, plēve, u.c.) vai saņemt to pie atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma un veicot iepakošanu veselībai drošā veidā. Viena "big bag" maisa cena svārstās 7-8 EUR/gab. Saņemot iepakošanu pie atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma, pretendents saņemtu atbalstu arī šai izmaksu pozīcijai;
 - h. izmantot atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma piedāvātās iespējas azbesta atkritumu iepakošanai pirms aizvešanas uz poligonu. Piesakot pakalpojumu pretendents norādītu, ka vēlas saņemt arī iepakošanas pakalpojumu. Ņemot vērā aprēķināto vidējo attiecināmo izmaksu apjomu (300-1000 EUR), pastāv iespēja atbalsta programmā iesaistīt ap 350-1200 māsaimniecības, kas kopumā varētu nodot azbesta atkritumu projektā paredzētajā apjomā, t.i., ap 2000 tonnām.

7.3 Vienkāršoto izmaksu principa piemērošana

Finanšu ministrijas izstrādātajās "Vadlīnijās par vienkāršoto izmaksu izmantošanas iespējām un to piemērošana Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027. gadam ietvaros" ir izšķirti trīs vienkāršoto izmaksu veidi:

- vienotā likme;
- vienības izmaksu standarta likme;
- fiksētas summas maksājums.

Izpildītāja ieskatā šī atbalsta pasākuma ietvaros būtu izmantojama **vienības izmaksu standarta likme**, jo konkrēta attiecināmo izmaksu pozīcija – azbesta atkritumu apglabāšanas izmaksas poligonos – ir skaidri noteikta jau iepriekš.

Līdz ar to, īstenojot atbalsta programmu, kur attiecināmās izmaksas būtu tikai iepakošana, transports un apglabāšana, tiktu sasniegts galvenais vienas vienības izmantošanas mērķis – vienkāršība atbalsta saņemšanā, zems administratīvais slogs un zems kļūdu līmenis atbalsta programmas rezultātu fiksēšanā.

Lai izvairītos no iespējamām manipulācijām ar trūcīgā un maznodrošinātā statusa nelikumīgu izmantošanu vai neracionālām transporta izmaksām, atbalsta apjoms vienai personai/māsaimniecībai būtu limitējams:

- pēc nodoto atkritumu apjoma – 2-3 tonnas, kas atbilstu ~140-200 m² šīfera nodošanai; un/vai
- pēc saņemtā maksimālā atbalsta, kas atbilstu 2-3 tonnu vidējām iepakošanas, transportēšanas un apglabāšanas izmaksām, t.i., 300-1000 EUR; un/vai
- pēc kopējā atbalsta apjoma uz vienu nodoto azbesta atkritumu tonnu – sedzot apglabāšanas izmaksas pēc katra poligona faktiskā tarifa un iepakošanas, transportēšanas izmaksas līdz 50 EUR apmērā uz 1 tonnu.

7.4 Kritēriji māsaimniecību grupu prioritizēšanai

Atbalsta programmas ietvaros kā mērķa grupas ir izvēlēti trīs māsaimniecību tipi:

- 1. prioritāte – trūcīgās un maznodrošinātās personas/māsaimniecības;
- 2. prioritāte – māsaimniecības ar nozīmīgu nabadzības riska indeksu;
- 3. prioritāte – sociāli mazaizsargāto personu māsaimniecības no teritorijām ar ienākumiem zem Latvijas vidējā rādītāja.

Atbalsta piešķiršana visām šīm grupām ir atkarīga no programmas pieprasījuma:

- ja 1. prioritātes mērķa grupa izrāda augstu interesi, tad atbalsts ir sniedzams tikai šai grupai (atbalsts tiek sniegts rindas kārtībā pēc pieteikuma veikšanas laika);
- ja 1. prioritātes mērķa grupas interese noteiktā laika periodā ir zema, tad secīgi atbalsta programmā ir iesaistāmas 2. un 3. prioritātes mērķa grupas.

Pieteikumu pieņemšana uz atbalsta saņemšanu ir jāreģistrē rindas kārtībā, fiksējot datumu un laiku. Atbalsts tiek piešķirts līdz brīdim, kamēr pietiek programmā atvēlētais finansējums. 7.4.1.-7.4.3.sadaļās ir sniegts šo izvēlēto mērķa grupu pamatojums.

7.4.1 Māsaimniecību grupu prioritizēšana saistībā ar principu “piesārņotājs maksā”

Principa “piesārņotājs maksā” piemērošana Izpildītāja ieskatā nav iespējama divos gadījumos:

- 1) situācijā, kad piesārņotājs nav identificējams;
- 2) situācijā, kad piesārņotāja finansiālā situācija liedz iespēju segt pilnībā visas tiešās un netiešās izmaksas, kas saistītas ar piesārņojuma jeb atkritumu apsaimniekošanu.

Līdz ar to atbalsts primāri pienāktos trūcīgām un maznodrošinātām personām. Šī statusa pārbaude tiktu veikta, balstoties uz katras pašvaldības sociālā dienesta izdotu izziņu (izziņu paraugi ir norādīti 8. pielikumā

un 9. pielikumā). Attiecīgajam statusam jābūt spēkā, saņemot azbesta atkritumu izvešanas un apglabāšanas pakalpojumu. Citām sociāli mazaizsargātām vai sociālam riskam pakļautām iedzīvotāju grupām atbalsts būtu piemērojams, ja tās nonāk trūcīgās vai maznodrošinātas personas statusā.

7.4.2 Mājāsaimniecību grupu prioritizēšana saistībā ar risku nonākt situācijā, kad principa “piesārņotājs maksā” pielietošana var kļūt neiespējama

4.1. sadaļā tika analizēta dažādu sociālo grupu iespējamība nonākt zem nabadzības sliekšņa.

Atbilstoši veiktajai analīzei papildus potenciālās sociālās grupas, kurām varētu tikt piešķirts atbalsts, ir trīs sociālās grupas ar nozīmīgu nabadzības riska indeksu (tabula 7-5):

- ievērojams risks saglabājas tikai vienas personas pensionāru mājāsaimniecībām;
- vidējs risks ir divu personu pensionāru mājāsaimniecībām un viena pieaugušā ar bērnu mājāsaimniecībām.

Tabula 7-5 Nabadzības riska indekss pēc mājāsaimniecības tipa (%)

Mājāsaimniecības tips	2019	2020	2021
1	2	3	4
1 personas (65 gadi un vairāk) mājāsaimniecības	71,7	73,6	68,4
2 pieaugušie (vismaz viens 65 gadi un vecāks) bez apgādībā esošiem bērniem	28,9	31,8	27,7
1 pieaugušais ar bērniem	30,6	37,4	29,4

Datu avots: CSP. Atsauces kods NNR040 – “Nabadzības riska indekss pēc mājāsaimniecības tipa (%) – Mājāsaimniecības veids un Laika periods”

Jāatzīmē, ka sniegtie dati neļauj secināt, ka papildus tām personām, kuras ir atzītas par trūcīgām vai maznodrošinātām, būtu identificējams kāds mājāsaimniecības tips vai sociālā kategorija, kurai viennozīmīgi varētu būt sniedzams atbalsts, vienlaikus nepārkāpjot “piesārņotājs maksā” principa ievērošanu.

Mājāsaimniecības tipa noteikšanu visprecīzāk var veikt pašvaldību sociālie dienesti ikdienas darba kārtībā, pārbaudot personu identitātes, kā arī apsekojot mājāsaimniecību klātienē. To izpildītājam ir apliecinājuši arī intervētie sociālo dienestu vadītāji un LPS. Taču šāda statusa pārbaude ir saistīta ar lielāku administratīvo slogu sociālajam dienestam.

Lai izvairītos no pašvaldības iesaistes mājāsaimniecības statusa pārbaudē, pastāv iespēja pretendētājam parakstīt apliecinājumu un sniegt papildus informāciju, ka viņa mājāsaimniecība atbilst kādam no trim mājāsaimniecību tipiem. Papildus informācijā tiktu iekļauts mājāsaimniecībā esošo personu vārds, uzvārds, vecums, raksturota mājāsaimniecības personu saistība. Ar apliecinājumu pretendents uzņemsies saistības atmaksāt saņemto atbalstu gadījumā, ja tiek konstatēts, ka pretendents ir sniedzis nepatiesas ziņas.

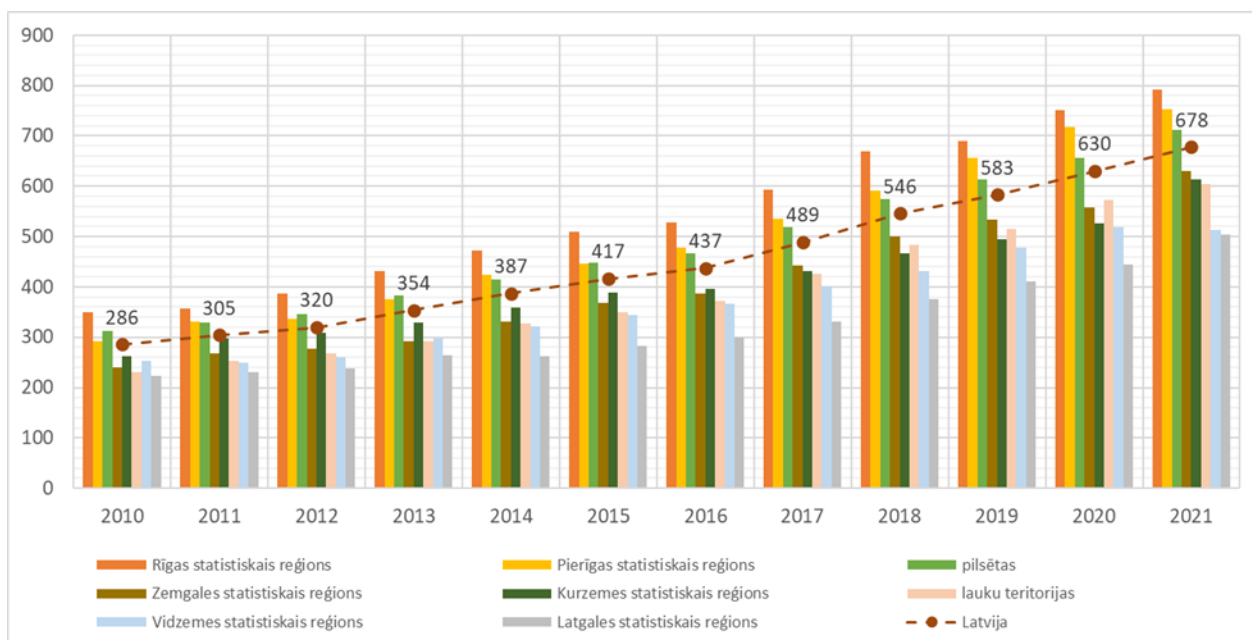
Šaubu gadījumā pēc VARAM lūguma pašvaldības varētu veikt pārbaudi izlases kārtā, apmeklējot mājāsaimniecību klātienē. Pārbaudes ietvaros tiktu pārbaudīta pretendenta sniegtā informācija apliecinājumā. Šādas izlases veida pārbaudes iespējamību apliecināja arī LPS.

7.4.3 Māsaimniecību grupu prioritizēšana, balstoties uz atbilstību sociāli mazaizsargāto personu statusam un to dzīvesvietu teritorijās ar ienākumiem zem Latvijas vidējā rādītāja

Veiktā analīze (3.3. sadaļa) par azbestu saturošu jumtu apjomu Latvijas pašvaldībās norāda uz tiešu korelāciju ar māsaimniecības ienākumiem, t.i.:

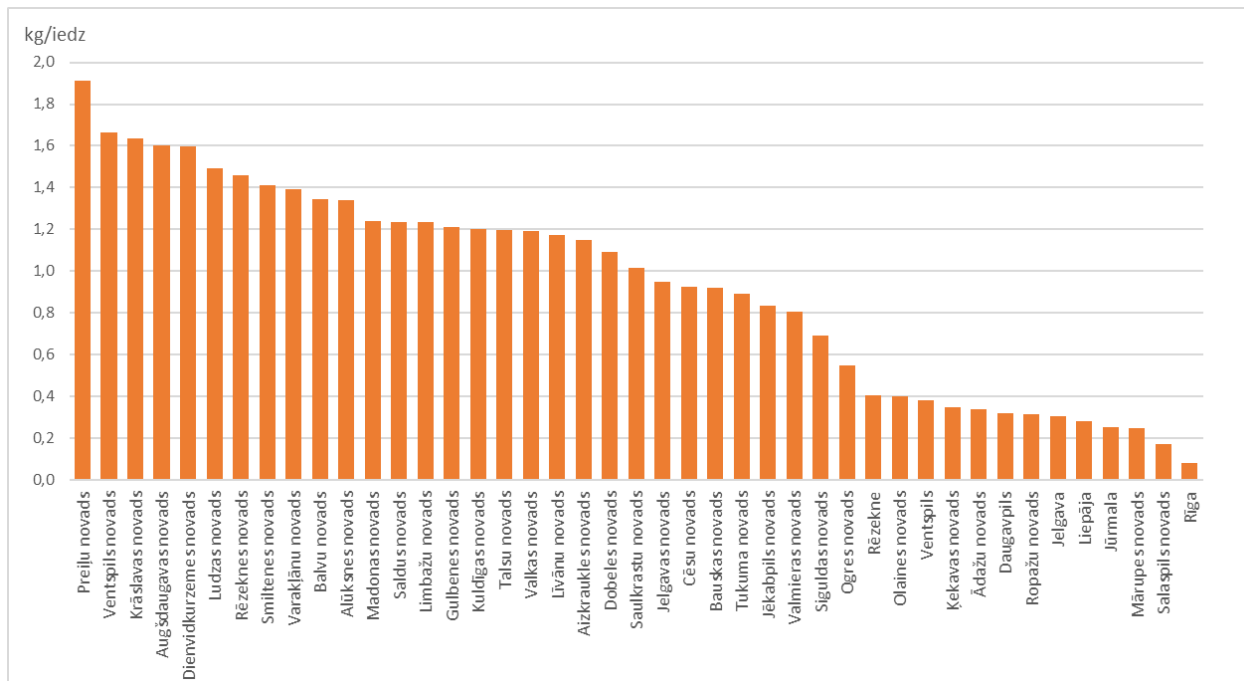
- ilustrācija 7-2 atspoguļo, ka:
 - o Rīgā un Pierīgas statistiskajā reģionā un pilsētās māsaimniecību rīcībā esošie ienākumi ir augstāki nekā vidēji Latvijā;
 - o pārējo reģionu un lauku teritorijās dzīvojošo iedzīvotāju ienākumu līmenis ir zemāks nekā vidēji Latvijā;

Ilustrācija 7-2 Māsaimniecību rīcībā esošo ienākumu apjoms vidēji uz vienu māsaimniecības locekli (eiro mēnesī)

- ilustrācija 7-3 atspoguļo aprēķināto azbestu saturošo jumtu segumu apjomu uz vienu iedzīvotāju:
 - o zemākais azbesta saturošā jumta seguma apjoms ir Rīgas pilsētā,
 - o valstspilsētās un Pierīgas novados šis rādītājs ir 3-4 reizes augstāks nekā Rīgā,
 - o pārējā Latvijas teritorijā šis rādītājs ir 15-19 reizes augstāks nekā Rīgā un 5 reizes augstāks nekā Pierīgā.

Ilustrācija 7-3 Azbestu saturošo jumta segumu apjoms uz vienu iedzīvotāju

Ņemot vērā konstatētās sakarības, var secināt, ka potenciālie atbalsta saņēmēji azbestu saturošu materiālu apsaimniekošanā varētu tikt noteiktas sociāli mazaizsargāto personu grupas no teritorijām Latgales, Kurzemes, Zemgales un Vidzemes statistikas reģionos.

Pretendenta statusa pārbaude balstītos uz:

- pretendenta deklarēto dzīves vietas atbilstības pārbaudi, t.i., pārbaudot portāla latvija.lv izdruku par pretendenta deklarētās dzīvesvietas atbilstību konkrētajai teritorijai;
- pretendenta piederības pārbaudi kādai no sociāli mazaizsargāto personu grupām²⁹.

Dokumenti, kas raksturo pretendenta piederību sociāli mazaizsargāto personu grupai, ir raksturoti 7-6. tabulā.

Tabula 7-6 Sociāli mazaizsargāto personu grupas un pamatojošie dokumenti to statusa pārbaudei

	Sociāli mazaizsargāto personu grupām	Statusu pamatojošie dokumenti
1.	Ģimenes, kuras audzina trīs un vairāk bērnus	Ģimenes karte 3+ ³⁰
2.	Invalīdi	Invaliditātes apliecība
3.	Personas virs darbaspējas vecuma	Personu apliecinošs dokuments (pase vai ID karte)
4.	15–25 gadus veci jaunieši	Personu apliecinošs dokuments (pase vai ID karte)

²⁹ Ministru kabineta 2005. gada 11. janvāra noteikumi Nr. 32 "Noteikumi par sociāli mazaizsargāto personu grupām"

³⁰ Sīkāka informācija ir pieejama: <https://www.godagimene.lv/>

	Sociāli mazaizsargāto personu grupām	Statusu pamatojošie dokumenti
5.	Personas, kuras atbrīvotas no brīvības atņemšanas iestādēm	Izmeklēšanas cietumu iekšējās kārtības noteikumos paredzētā parauga izziņa par atbrīvošanu ³¹
6.	Ilgstošie bezdarbnieki	NVA filiāles izsniegta izziņa, ko pieprasa pats bezdarbnieks
7.	Politiski represētās personas	Politiski represētās personas apliecība ³²
8.	Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieki un viņu ģimenes, Černobiļas atomelektrostacijas avārijas dēļ cietušās personas un viņu ģimenes	Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieka apliecība Černobiļas atomelektrostacijas avārijas dēļ cietušās personas apliecība ³³
9.	Ģimenes, kuras audzina bērnu invalīdu	Invaliditātes apliecība bērnam un vecāka pase ar ierakstu, kas apliecina vecāka statusu konkrētam bērnam
10.	Nepilnās ģimenes	Atbilstību šiem statusiem būtu nepieciešams pārbaudīt pašvaldības Sociālajam dienestam
11.	Cilvēktirdzniecības upuri	
12.	Personas, kurām stihisku nelaimju vai dabas katastrofu dēļ ir nodarīts kaitējums, vai viņu ģimenes	
13.	No vardarbības cietušās personas	

Attiecībā uz nepilno ģimeņu iespējamā statusa pārbaudi saskaņā ar Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu un invaliditātes politikas departamenta sniegto informāciju nav definēti kritēriji un līdz ar to arī nav noteikti dokumenti, kas pierāda personas piederību šim statusam. Termina interpretācija var būt specifiska atkarībā no situācijas.

7.5 Minimālā un maksimālā atbalsta apjoma novērtējums

Nosakot minimālo un maksimālo atbalsta apjomu, ir jānodrošina līdzsvars starp:

- potenciālo atbalsta pretendentu intereses panākšanu, lai izmantotu šo atbalsta programmu;
- pēc iespējas augstāku rezultātu sasniegšanu (savākto azbesta atkritumu apjomu) atvēlētā atbalsta budžeta ietvaros.

Atbalsta apjoms būtu diferencējams atkarībā no mērķa grupas.

7.5.1 Atbalsts maznodrošināto un trūcīgo personu māsaimniecībām

Kaut arī maznodrošināto un trūcīgo personu maksātspējas līmenis ir atšķirīgs, Izpildītāja ieskatā, lai sasniegtu pēc iespējas labākus dotās atbalsta programmas rezultātus, būtu mērķtiecīgi abām minētajām

³¹ Apcietinājumā turēšanas kārtības likums, 40.pants otrā daļa.

³² Likums par politiski represētās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem, 3. pants pirmā daļa.

³³ Ministru kabineta 21.12.1999. noteikumi Nr.412 (prot. Nr.71 1.§)

Noteikumi par Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieka apliecības paraugu un Černobiļas atomelektrostacijas avārijas rezultātā cietušās personas apliecības paraugu

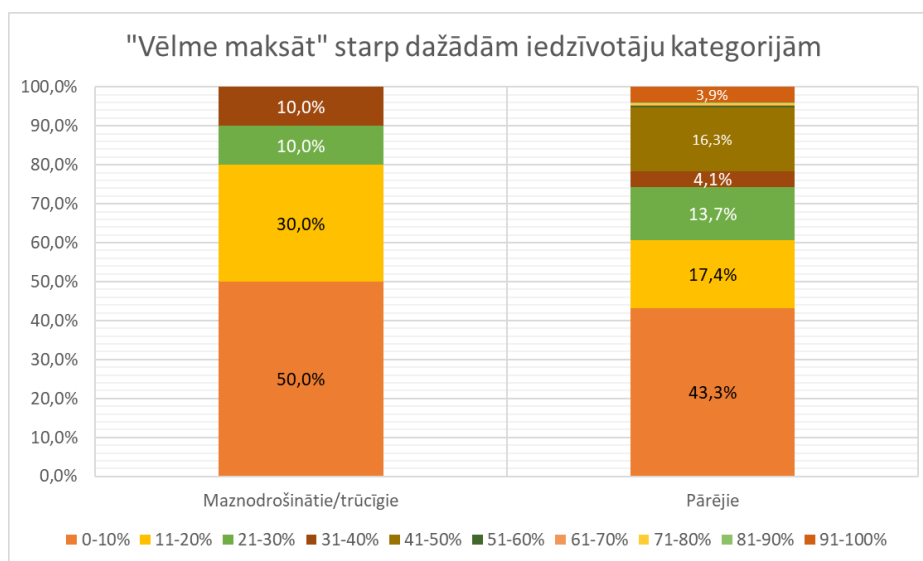
sociālajām grupām noteikt atbalstu 100%. Piemērojot maksimālo atbalstu, var prognozēt, ka tiks sasniegts ap 2 000 tonnu azbesta atkritumu apglabāšanas apjoms.

Šādu atbalsta likmi pamato iedzīvotāju veiktā aptaujā, kurā respondenti, **kas atbilst trūcīgās un maznodrošinātās personas statusam**, ir norādījuši (ilustrācija 7-4), ka:

- 50% respondentu ir gatavi segt tikai 0-10% no izmaksām;
- 80% respondentu ir gatavi segt ne vairāk kā 20% no izmaksām.

Pārējiem iedzīvotājiem šī tendence nav tik izteikta, un provizoriski var vērtēt, ka ap 40% iedzīvotāju būtu gatavi segt 30 līdz 40% no izmaksām.

Ilustrācija 7-4 Iedzīvotāju "vēlme maksāt" aptaujas rezultāti

Avots: Iedzīvotāju aptauja

Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 38. panta pirmo daļu *maksu par bīstamo vai ražošanas atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu, uzglabāšanu, reģenerāciju vai ražošanas atkritumu apglabāšanu sadzīves atkritumu poligonā nosaka, bīstamo vai ražošanas atkritumu radītājam vai valdītājam vienojoties ar atkritumu apsaimniekotāju, kas veic attiecīgās atkritumu apsaimniekošanas darbības*. Tādēļ tika izskatīta iespēja samazināt atbalsta apjomu par ekvivalenta sadzīves atkritumu apjoma apsaimniekošanas izmaksām. Analīzes rezultātā Izpildītāja ieskatā nav piemērojams šāds nosacījums, jo:

- azbesta atkritumu iepakojšanas, aizvešanas, apglabāšanas izmaksas svārstās ap 150-500 EUR par tonnu;
- sadzīves atkritumu savākšanas maksa svārstās vidēji 22-32 EUR par 1 m³. Pieņemot pesimistiskāko koeficientu m³ un tonnas attiecībai – 1 m³=100 kg, tiek iegūts, ka vienas tonnas sadzīves atkritumu aizvešana maksā 220-320 EUR, t.i., vairumā gadījumu (atkarībā no poligona) dārgāk nekā azbesta nodošana;
- sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksa ir atšķirīga gandrīz katrā novadā, līdz ar to tas būtu nesamērīgs administratīvais slogs faktiski izmaksājamā atbalsta noteikšanai;

- sazinoties ar pašvaldību sociālajiem dienestiem, tika konstatēts, ka maznodrošināto un trūcīgo atbalsta ietvaros tiek piedāvāts arī segt sadzīves atkritumu izvešanas izmaksas, kas liecina par šī mērķa grupas zemo maksātspēju.

Savukārt uz azbesta atkritumu apglabāšanu poligonā "Zebrene" attiecas bīstamo atkritumu apglabāšanas tarifs³⁴. Tādēļ, ja azbestu apglabā šajā poligonā, tad nav iespējams noteikt zemāku apglabāšanas maksu.

7.5.2 Atbalsts nabadzības riskam pakļauto sociālo grupu mājāsaimniecībām

Nabadzības riskam pakļauto sociālo grupu mājāsaimniecību iekļaušana atbalsta pretendentu lokā Izpildītāja ieskatā var veikt jau atbalsta programmas sākuma posmā, ja 1.prioritātes mērķa grupas interese noteiktā laika periodā ir zema, piedāvājot atbalsta apjomu minimums 75% apmērā, bet optimāli būtu to pielīdzināt maznodrošināto un trūcīgo personu atbalsta likmei 100% apmērā, lai mazinātu administratīvo slogu uz atkritumu apsaimniekotāju (iekasējot paša pretendenta līdzfinansējuma daļu).

7.5.3 Atbalsts sociāli mazaizsargāto personu mājāsaimniecībām no teritorijām ar ienākumiem zem Latvijas vidējā rādītāja

Sociāli mazaizsargāto personu mājāsaimniecību iekļaušanu atbalsta pretendentu lokā no teritorijām ar maksātspējas līmeni zem Latvijas vidējā rādītāja Izpildītāja ieskatā būtu mērķtiecīgi veikt, ja atbalsta programmas sasniegtie rādītāji atbalsta perioda pirmajā pusē liecinātu par nepietiekamu interesi.

Potenciālais atbalsts šo teritoriju sociāli mazaizsargāto personu mājāsaimniecībām būtu nosakāms ne mazāk kā 50% apjomā (ja tas neatbilst nevienai no iepriekš minētajām mērķa grupām).

Ja atbalsta programmas sasniedzamie rādītāji ar maznodrošināto, trūcīgo un nabadzības riskam pakļauto grupu iesaisti būtu izteikti nepietiekoši, tad šai mērķa grupai būtu piemērojams līdz pat 100% atbalsts iepakošanas, transporta un apglabāšanas izmaksām, lai programmas atlikušajā periodā sasniegtu nepieciešamos rādītājus.

7.6 Atbalsta programmas ieviešanas praktiskie aspekti

Lai izvēlētos pakalpojumu sniedzējus, VARAM organizēs iepirkumu atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem par azbesta saturošu atkritumu savākšanas un apglabāšanas pakalpojumiem, kurā varēs piedalīties atkritumu poligону apsaimniekošanas uzņēmumi un atkritumu pārvaldītāji, kuru darbība atbilst normatīvajām prasībām un kuri ir tiesīgi sniegt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus.

Pēc konsultācijām ar Dienvidkurzemes novada un Ķekavas novada Sociālo dienestu pārstāvjiem, kā arī pēc konsultācijām ar atkritumu poligону apsaimniekošanas uzņēmumiem, daļa no kuriem veic arī azbestu saturošu atkritumu savākšanu (SIA "AAS Piejūra", SIA "Labiekārtošanas kombināts", SIA "Jelgavas komunālie pakalpojumi", SIA "ZAAO"), kā arī atkritumu pārvaldītāju (SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi") kā atbilstošākais praktiskais atbalsta īstenošanas modelis ir šāds (ilustrācija 7-5):

- 1) atbalsta pretendents piesaka atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumam azbesta atkritumu izvešanas pakalpojumu ar vai bez iepakošanas, norādot atkritumu atrašanās vietu, apjomu un informējot par to, vai šie atkritumi ir iepakoti vai nav iepakoti. Lai nodrošinātu azbesta saturošu

³⁴ Oficiāls paziņojums Latvijas Vēstnesis. Pieejams: <https://www.vestnesis.lv/op/2022/252.DA1> (347 euro/t + PVN)

- atkritumu iepakošanu, pretendents izvēlas iepakošanas alternatīvu – iepako pats paša pretendenta pirktā maisā vai saņemtā maisā no atkritumu apsaimniekotāja;
- 2) atbilstoši atbalsta pretendenta uzrādītiem dokumentiem par atbilstību atbalsta pasākuma mērķa grupai, piemēram, maznodrošinātās un trūcīgās personas uzrādītai izziņai par tā statusu (skat. paraugu 8 un 9. pielikumā) atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma atbildīgais pārstāvis veic šī fakta pārbaudi, salīdzinot izziņā iekļautās personas datus ar personas identifikācijas dokumentos norādītajiem datiem;
 - 3) ja persona atbilst atbalsta kritērijiem, atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums plāno pakalpojuma sniegšanu, t.sk. transportu ar vai bez iepriekšējas iepakošanas. Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumam pakalpojuma sniegšana ir jāplāno tā, lai vienā maršrutā tiktu apvienotas vairākas atkritumu savākšanas pieturas vietas un lai nodrošinātu samērīgas transporta izmaksas pret savākto atkritumu apjomu (transporta un iepakošanas izmaksām nevajadzētu pārsniegt 50 EUR uz 1 tonnu no nodoto atkritumu apglabāšanas izmaksām);
 - 4) pēc detalizētas plānošanas atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums sniedz pakalpojumu;
 - 5) pēc atkritumu nogādāšanas uz poligonu atkritumu apsaimniekotājs fiksē atkritumu svaru, apglabāšanas izmaksas, transporta izmaksas un iepakošanas izmaksas;
 - 6) ja persona atbilst atbalsta kritērijiem, tad atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums izraksta atbalsta pretendenta rēķinu ar tajā norādītu atbalsta apjomu jeb atlaidi no kopējās pakalpojuma summas;
 - 7) atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums (kas varētu būt gan atkritumu pārvadātājs, gan poligona apsaimniekošanas uzņēmums) vienu reizi ceturksnī iesniedz atskaiti VARAM, lai atbalsta programmas ietvaros saņemtu finansējumu piešķirtā atbalsta apmērā. VARAM atskaites izvērtējums un atbalsta izmaksa būtu jāveic 2 nedēļu laikā no atskaites saņemšanas, lai katra poligona apsaimniekošanas uzņēmums līdz mēneša 20. datumam varētu veikt DRN nomaksu;
 - 8) atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums nodrošina pārvadājuma uzskaiti Atkritumu pārvadājumu uzskaites sistēmā (APUS) atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 18. februāra noteikumiem Nr. 113 "Atkritumu un to pārvadājumu uzskaites kārtība";
 - 9) VARAM atskaišu izvērtēšanu varētu operatīvi veikt sadarbībā ar LVGMC, kas ir APUS pārzinis.³⁵

³⁵ Atkritumu pārvadājumu uzskaites valsts informācijas sistēma (APUS). Pieejams:

<https://videscentrs.lv/gmc.lv/vides-pakalpojumi/atkritumu-parvadajumu-uzskaites-valsts-informacijas-sistema-apus>

Ilustrācija 7-5 Atbalsta programmas praktiskā darbības shēma

Ņemot vērā iepriekš minēto, Izpildītāja ieskatā kā optimālākais atbalsta attiecināmo izmaksu variants ir atkritumu iepakojšanas, transportēšanas un apglabāšanas (t.sk. DRN izmaksas) izmaksu kompensēšana:

- atbalsts koncentrējas tieši uz azbesta atkritumu apglabāšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai;
- atbalsta īstenošana neparedz sarežģītas un darbietilpīgas atbalsta piešķiršanas un saskaņošanas procedūras.

Lai nodrošinātu atbalsta programmas ietvaros piešķirtā finansējuma limita ievērošanu, ir jānodrošina regulāra budžeta kontrole, sekojot līdzi programmas finansējuma faktiskajai apgūvei.

Papildus sākotnēji būtu nosakāms, ka aprēķinātais un izmaksājamais atbalsta apjoms vienā poligonā atbalsta programmas ietvaros ir līdz 35 000 EUR, kas ietver pieņemtā azbesta atkritumu apsaimniekošanas izmaksas (transportis, iepakojšana, apglabāšana). Pie šāda finansējuma limita katrā poligonā potenciāli apglabājams azbesta atkritumu apjoms ar minimālām iepakojšanas un transporta izmaksām ir sniegts tabulā 7-6.

Tabula 7-7 Potenciālais azbesta atkritumu apglabāšanas apjoms katrā no atkritumu poligoniem ar 35 000 EUR atbalsta finansējumu, ja atbalsta apjoms tiek nodrošināts 100% apmērā

Nr.	Atkritumu poligons	Apglabāšanas maksa, EUR/t ar PVN ³⁶	Transports EUR/t	Iepakojšana, EUR/t	Kopā EUR/t	Potenciāli apsaimniekotās tonnas pie 35 000 EUR atbalsta apjoma
1	Brakšķi	363	15	22	400,0	88
2	Ciniši	150,51	15	22	187,5	187
3	Daibe	218,47	15	22	255,5	137
4	Dzijā vāda	171,97	15	22	209,0	167
5	Janvāri	160,49	15	22	197,5	177
6	Kaudzītes	202,49	15	22	239,5	146
7	Križevņiki	176,56	15	22	213,6	164
8	Ķīvītes	145,21	15	22	182,2	192
9	Pentuļi	116,62	15	22	153,6	228
10	Zebrene	419,87	15	22	456,9	77
					Kopā	1562

Pie vienāda atbalsta finansējuma sadalījuma un izvirzītajiem transporta un iepakojšanas izmaksu pieņēmumiem kopējais programmas ietvaros apsaimniekotais atkritumu apjoms būtu ap 1562 tonnas. Kopumā nav iespējams precīzi prognozēt azbesta atkritumu plūsmu un tās transportēšanas un iepakojšanas izmaksas, bet var sagaidīt, ka programmas ietvaros savāktais azbesta atkritumu apjoms svārstīsies 1000-2000 tonnu intervālā.

8 Potenciālā atbalsta novērtējums atbilstoši ES ietekmes izvērtēšanas metodoloģijai (EVALSED)

8.1 Efektivitāte

Ar terminu "Efektivitāte" tiek saprasts, vai ar intervenci tiek sasniegti definētie mērķi, kādi ir faktiskie ieguldījumu rezultāti, kādi ir bijuši vai sagaidāmi panākumi un grūtības mērķu sasniegšanā, vai izvēlētie investīciju risinājumi ir bijuši vai būs atbilstoši un kāda ir vai būs ārējo faktoru ietekme mērķu sasniegšanā.

Intervences loģika cēloniski savieno intervences ieguldījumus/instrumentus ar tās rezultātiem. Projekta mērķis – droši atbrīvoties no azbestu saturošiem atkritumiem, ievērojot "piesārņotājs maksā" principu, var tikt sasniegts, panākot iedzīvotāju ieinteresētību un līdzdalību drošas azbestu saturošo atkritumu apglabāšanas procesā. Izvēlētie atbalsta pasākumi ir vērsti uz mērķa sasniegšanu, taču efektivitāte ir atkarīga no atbalsta intensitātes. Faktiskie ieguldījuma rezultāti ir vērtējami tikai provizoriski. Ņemot vērā veikto analīzi var prognozēt, ka ar izvirzītajiem nosacījumiem (atbalsta likme un apjoms) un pēc nepieciešamības iekļaujot atbalsta pretendentu lokā visas trīs prioritārās mērķa grupas, tiks sasniegti

³⁶ Skat. 7.1.1. sadaļā tabulu 7-1 "Atkritumu poligonu piemērotie tarifi azbestu saturošu būvmateriālu (šifera jumta) pieņemšanai"

projektā definētais rezultāts – savāktas 1000-2000 tonnas azbesta saturošu atkritumu un nodrošināta to apsaimniekošana atbilstoši vides prasībām. Izvēlētais investīciju risinājums ir atbilstošs.

Nemot vērā to, ka kopējais azbestu saturošā šifera svars ir novērtēts ne mazāk kā 1 miljons tonnu (3.3. sadaļa), un kā rāda iedzīvotāju aptaujas rezultāti (4. sadaļa) mājsaimniecību rīcībā ir arī uzkrājumi, maznodrošināto un trūcīgo personu īpašumā (uz jumtiem un krājumos) varētu būt vismaz 20-50 tūkstoši tonnu azbestu saturošā šifera. Līdz ar to mērķis savākt 1000-2000 tonnas ir relatīvi neliels apjoms.

Iedzīvotāju aptauja parāda, ka nezināšana par azbesta saturošu atkritumu bīstamību veselībai nav būtisks ārējais faktors, jo 89% respondentu atzīst, ka ir informēti par bīstamību. Galvenās sagaidāmās grūtības mērķa sasniegšanā ir finansiālās. Plašāku sabiedrības atsaucību (mērķa sasniegšanā) nodrošinātu atbalsts ne tikai mērķa grupai, bet visiem interesentiem.

Izvērtējuma rezultātā izvirzītie atbalsta nosacījumi ļauj prognozēt, ka tiks sasniegti definētie mērķi, t.i., no mājsaimniecībām, kuras nevar nodrošināt azbesta atkritumu apsaimniekošanas izmaksu segšanu jeb ir neiespējama “piesārņotājs maksā” principa īstenošana, tiktu savāktas 1000-2000 tonnas azbesta atkritumu.

Vienlaikus pastāv iespējami riski un grūtības šos mērķus sasniegt:

- maznodrošinātām un trūcīgām personām nav pietiekamu finanšu resursu, lai veiktu jumtu nomaiņu. Tā rezultātā tie var nodot apglabāšanai tikai uzkrāto azbesta šiferi;
- maznodrošinātām un trūcīgām personām varētu būt mazāka pieejamība informācijai un, līdz ar to, tie var neuzzināt par šīs iespējas izmantošanu. Preventīvais pasākums būtu mērķēta informatīvā kampaņa no atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu un atbalsta programmas īstenotāja puses, kā arī tieša LPS komunikācija ar pašvaldībām un to sociālajiem dienestiem, lai nodrošinātu tālāku informācijas nodošanu mērķa grupām – maznodrošinātām un trūcīgām personām.

8.2 Lietderība

Ar terminu “Lietderība” tiek saprasts, cik labi tiek mobilizēti resursi mērķu sasniegšanai (ieguldījumi pret faktiskajiem rezultātiem).

Izvērtējumā ir konstatēts, ka pie 100% atbalsta likmes (vidējais atbalsta apjoms vienai personai 230 līdz 350 EUR par tonnu) un pie kopējā atbalsta budžeta 350 000 EUR tiktu atbalstītas 1000 līdz 1500 personas, nodotas 1000-2000 tonnas azbesta saturošu atkritumu. 100% atbalsts transporta, iepakojšanas un apglabāšanas izmaksām pilnībā apmierinātu mērķa grupas vēlmi atbrīvoties no mājsaimniecībā esošajiem azbesta atkritumiem. Analizējot iedzīvotāju aptauju pēc kontrafaktuālās izvērtēšanas loģikas³⁷, respondenti tika sadalīti divās grupās. Viena ar intervenci, kurai pienāksies atbalsts; otra bez intervences, parādot salīdzinājumā, kas notiktu, ja nebūtu intervences.

Ilustrācija 7-4 parāda (sadaļa 7.5.1.), ka grupas maznodrošinātie/trūcīgie – 80% respondentu redz savas iespējas segt no saviem līdzekļiem līdz 20% no azbestu saturoša jumta seguma demontāžas un drošas noglabāšanas izmaksām. Tikai 20% šīs grupas pārstāvji ir gatavi apmaksāt 20-40% no šīm izmaksām.

³⁷ Kontrafaktuālās izvērtēšanas loģika parāda, kas būtu noticis, ja nebūtu intervences.

Kontrafaktuālā grupa (kurai nav plānots atbalsts) ir gatavāka pati veikt azbestu saturoša jumta seguma demontāžas un drošas noglabāšanas apmaksu, tomēr tikai 5% ir gatavi to veikt pilnā apmērā.

8.3 Ietekme

Ar terminu "Ietekme" tiek saprasts, kādas ir ieguldījumu izraisītās vai ierosinātās faktiskās pārmaiņas:

- ietekme uz sabiedrības veselību;
- samazināta negatīvā ietekme uz vidi;
- sabiedrības informētības pieaugums par azbesta ietekmi uz veselību un pareizu tā apsaimniekošanu;
- vizuālais izskats – arhitektūras uzlabošana, vizuālā tēla uzlabošana.

Azbesta izmantošanas ieguvumi rodas tā mehāniskās izturības un ugunsizturības dēļ. Šī iemesla dēļ azbests vēsturiski tika plaši izmantots būvniecībā un rūpniecībā.

Tomēr azbesta mikroskopiskās daļiņas (šķiedras) var būt kaitīgas veselībai, kad tās tiek ieelpotas. Tādēļ azbestu saturošu materiālu, kas kļuvuši par atkritumiem, pareiza apsaimniekošana primāri ir saistīta ar veselības apdraudējuma mazināšanu.

Azbesta radītie riski veselībai³⁸ ir:

- plaušu vēzis: ilgstoša azbesta daļiņu ieelpošana var palielināt plaušu vēža risku;
- azbestoze, kas ir plaušu slimība, ko izraisa azbesta daļiņu uzkrāšanās plaušās, kas var radīt elpas trūkumu un klepu (līdzīga hroniski obstruktīvai plaušu slimībai);
- mezotelioma - audzēja veids, kas parasti attīstās plaušu vai krūšu kurvja pleirā;
- citi veselības riski: azbesta ieelpošana var arī ietekmēt sirds un asinsvadu sistēmu un radīt citas plaušu un elpošanas sistēmas slimības.

Minēto iemeslu dēļ ir svarīgi veikt azbesta pareizu apsaimniekošanu un legālu apglabāšanu un izvēlēties alternatīvus jumta seguma materiālus, kad vien tas ir iespējams no tehniskā, finanšu un citiem aspektiem.

Lai arī kopumā azbesta ieelpošanas riski ir niecīgi, ja azbests atrodas šiferu veidolā uz ēkas jumta, iedzīvotāju aptauja (skat. I daļu) rada bažas, ka attiecībā uz vismaz dažiem procentiem iedzīvotāju šis risks varētu būt vērā ņemams:

- 10,1% no respondentiem nebija informēti par azbesta kaitīgumu veselībai;
- pieci respondenti papildus atbildēs norādīja informāciju, ko var interpretēt tādā veidā, ka šie respondenti uzskata, ka azbesta problemātika ir pārspīlēta;
- seši respondenti norādīja, ka azbestu saturošo šiferi vai nu jau ir utilizējuši paši, vai arī varētu to izdarīt. Atsevišķi respondenti norādīja, ka šiferi var smalcināt un izmantot ceļu bedru remontam. Šāds darbu veids, nepārprotami, nodrošina būtisku azbesta daļiņu emisiju pieaugumu un nesamērīgu veselības risku pieaugumu.

Tādējādi plānotie pasākumi varētu samazināt ar azbestu saistītos veselības riskus sabiedrībai kopumā, taču individuālā pozitīvā ietekme var būt ļoti augsta, jo sevišķi gadījumā, ja azbestu saturošo šiferi nodot

³⁸ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/734709/EPRS_BRI\(2023\)734709_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/734709/EPRS_BRI(2023)734709_EN.pdf)

ar valsts finansiālo atbalstu izmantos personas, kas grāsijās to utilizēt saviem spēkiem, bet tam trūka finansiālo iespēju.

Otra pozitīvā ietekme izpaustos ar vizuālā tēla starpniecību. Šifera jumti nereti ir fiziski un morāli novecojuši un rada degradētas ēkas iespaidu. Šifera jumtu nomaiņa ļautu būtiski uzlabot gan ēkas vizuālo izskatu, gan tās ekonomisko vērtību.

Vēl jāvērš uzmanība uz divām ietekmēm, kas izvērtējumā netika detalizēti pētītas, bet izriet no intervences loģikas:

- mazināts vides un dabas piesārņojums (t.sk. samazinās mēģinājumi izbērt atkritumus mežā);
- pieaug iedzīvotāju apziņas un izglītības līmenis par iespējām droši deponēt azbestu saturošus atkritumus.

8.4 Ilgtspēja

Ar terminu "ilgtspēja" tiek saprasts, kāda ir sasniegto rezultātu noturība un saglabāšanās potenciāls. Apglabātais azbests vairs neatgriežas atpakaļ apritē un neapdraud veselību, līdz ar to ir uzskatāms, ka sasniegtajiem rezultātiem ir augsta noturība un saglabāšanās.

Pēc azbesta šifera nodošanas apglabāšanai iedzīvotājiem, kuri to būs izdarījuši, pilnībā tiek likvidēti jebkādi veselības riski, kas saistās ar azbestu.

Poligoniem pēc azbestu saturošā šifera apglabāšanas vairs nerodas nekādas tiešas izmaksas. Visas kopējās poligona uzturēšanas izmaksas ir iekļautas pakalpojumu maksās un tās sedz atkritumu radītājs. Tiek nodrošināta nepieciešamā funkcionālā, tehniskā un finanšu ilgtspēja.

9 Kopsavilkums

Piedāvātās atbalsta shēmas pamatprincipi, kas balstās uz veikto izvērtējumu, ir šādi:

- 2) atbalsta pretendenti principa "piesārņotājs maksā" ietvaros ir maznodrošinātās un trūcīgās personas, ko apliecina pašvaldības sociālā dienesta izsniegta izziņa. Šī ir primārā sociālā grupa, kurai būtu sniedzams atbalsts;
- 3) sekundārā atbalsta pretendentu lokā pastāv iespēja iekļaut nabadzības riskam pakļauto sociālo grupu māsajaimniecības ar augstāku riska indeksu, kā arī sociāli mazaizsargāto personu grupu māsajaimniecības, kuras atrodas teritorijās ar maksātspējas līmeni zem Latvijas vidējā rādītāja;
- 4) faktiskā atkritumu savākšanas vieta tiek fiksēta APUS sistēmā LVGMC, VVD un VARAM kontrolei par atbalsta programmā iesaistīto atkritumu faktiskajām plūsmām;
- 5) attiecināmās izmaksas ir azbesta atkritumu iepakošanas, transporta izmaksas no to atrašanās vietas uz atkritumu poligonu un apglabāšanas izmaksas (ieskaitot PVN);
- 6) maksimālais atbalsts vienai personai/ māsajaimniecībai 2-3 tonnas azbesta saturošu atkritumu nodošana vai 500 EUR par 1 tonnu (iepakšanai, transportēšanai un apglabāšanai);
- 7) atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums pirms atkritumu izvešanas un apglabāšanas pakalpojuma sniegšanas pārbauda personas atbilstību kādai no prioritārajām grupām;

- 8) pirms tiek nodrošināts pakalpojums, atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums veic rūpīgu maršruta plānošanu, lai nodrošinātu transporta izmaksu samazināšanu uz vienu pārvadājamo atkritumu tonnu, nodrošina, lai maršrutā būtu vairākas atkritumu paņemšanas vietas un pilnībā piepildīta kravas telpa;
- 9) atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums sadarbībā ar VARAM nodrošina, ka pakalpojuma apmaksā atbalsta apjomā tiek veikta tieši starp VARAM un atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu. Tā rezultātā tiek nodrošināts, ka atbalsta pretendents sedz tikai savu līdzfinansējuma daļu (ja tāda tiek paredzēta);
- 10) piedāvātās atbalsta programmas principi nodrošinās potenciālā atbalsta efektivitāti, lietderību, ietekmi un ilgtspēju;
- 11) piedāvātā atbalsta programma nodrošinās:
 - a. vienkāršību no administrēšanas viedokļa visos līmeņos;
 - b. skaidru un saprotamu iesaisti no potenciālo pretendentu puses;
 - c. projekta "LIFE Waste to Resources IP" C.1.5. aktivitātes "Cilvēku veselībai droša sadzīves bīstamo atkritumu (azbesta) savākšana, transportēšana un apglabāšana" mērķi periodā līdz 2027. gadam nodrošināt, ka no māsaimniecībām tiek savākti līdz 1000-2000 tonnas azbestu saturoši atkritumi, kas atbilstoši vides prasībām tiek nogādāti Latvijas atkritumu poligonos, kur tiks veikta šo atkritumu apglabāšana.

Pielikumi:

1. pielikums. Azbestu saturošu būvmateriālu pārvadātāji

Tabula P-1 Azbestu saturošu būvmateriālu pārvadātāji saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas datiem (Atļauja izsniegta atkritumu savākšanai un komercpārvadājumiem, pārvadāšanai atļauto atkritumu klases kods 170605, pārvadāšanai atļautie atkritumi - azbestu saturoši būvmateriāli)

Nr.	Uzņēmums	Atļaujas Nr.	Izdota Derīga līdz	Apjoms ³⁹ , tonnas
1	2	3	4	5
1.	SIA "Jelgavas komunālie pakalpojumi" Reģ. nr.: 43603022128 Juridiskā adrese: Dobeles šoseja 34, Jelgava, LV-3007 Tālruna numurs: 63026010	AP23AA0006	06.01.2023 05.01.2033	20 000
2.	SIA "CleanR Verso" Reģ. nr.: 40203387162 Juridiskā adrese: Vietalvas iela 5B, Rīga, LV-1009 Tālruna numurs: 67130000; e-pasta adrese: info@cleanverso.lv	AP23AA0001	02.01.2023 01.01.2033	255
3.	SIA "Aizkraukles KUK" Reģ. nr.: 48703000438 Juridiskā adrese: Jaunceltnes iela 9, Aizkraukle, LV-5101 Tālruna numurs: 65122266; e-pasta adrese: info@kuk.lv	AP22AA0023	02.09.2022 01.09.2032	3
4.	SIA "DemEko" Reģ. nr.: 53603081301 Juridiskā adrese: Priežu iela 7, Alejas, Ķekavas pagasts, Ķekavas novads, LV-2111 Tālruna numurs: 22300193; e-pasta adrese: info@demeko.lv	RI22AA0006	28.02.2022 27.02.2032	200
5.	SIA "Madonas namsaimnieks" Reģ. nr.: 47103000233 Juridiskā adrese: Augu iela 29, Madona, Madonas novads, LV - 4801 Tālruna numurs: 64807077; e-pasta adrese: info@madonams.lv	VI21AA0004	01.07.2021 30.06.2031	17
6.	VSIA "Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" Reģ. nr.: 50103237791 Juridiskā adrese: Maskavas iela 165, Rīga, LV-1019, Tālruna numurs: 67032600; e-pasta adrese: lvgmc@lvgmc.lv	RI21AA0009	02.06.2021 11.06.2031	200
7.	AS "Daugavpils specializētais autotransporta uzņēmums" Reģ. nr.: 41503002447 Juridiskā adrese: Slāvu iela 6, Daugavpils, LV-5404 Tālruna numurs: 65444540; e-pasta adrese: specatu@specatu.lv	DA21AA0001	08.04.2021 07.04.2031	100
8.	SIA "Lampu demerkurizācijas centrs" Reģ. nr.: 42103000685 Juridiskā adrese: Kapsēdes iela 10, Liepāja, LV-3414 Tālruna numurs: 29422476; e-pasta adrese: ladece@ladece.lv	KU21AA0003	05.03.2021 04.03.2031	10
9.	SIA "Baltica noma" Reģ. nr.: 42403046251 Juridiskā adrese: A. Upīša iela 5, Rēzekne,	RE20AA0001	19.10.2020 18.10.2030	60

³⁹ kopējais gada laikā savācama atkritumu apjoms, tonnas

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomiem Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsaimniecībām. Noslēguma ziņojums, 17.03.2023.

Nr.	Uzņēmums	Atļaujas Nr.	Izdota Derīga līdz	Apjoms ³⁹ , tonnas
1	2	3	4	5
	LV-4601 Tālruna numurs: 28284271; e-pasta adrese: balticanoma@inbox.lv			
10.	AS "BAO" reģ. nr. 40003320069 Juridiskā adrese: Celtnieku iela 3a, Olaine, Olaines novads, LV-2114 Tālruna numurs: 67612259; e-pasta adrese: bao@bao.lv	RI14AA0023	18.06.2014 27.06.3024	1300
11.	SIA "KILUPE" Reģ. nr.: 40003399703 Juridiskā adrese: Preses iela 2, Ogre, LV-5001 Tālruna numurs: 65071222, 29104053; e-pasta adrese: kilupe@gmail.com	RI20AA0013	28.08.2020 27.08.2030	1350
12.	SIA "Vējdole" Reģ. nr.: 40003578436 Juridiskā adrese: "Vējdoles", Salaspils, Salaspils novads, LV-2121 Tālruna numurs: 29276653; e-pasta adrese: vejdole@gmail.com	RI20AA0008	26.05.2020 25.05.2030	300
13.	SIA "KRAUZERS" Reģ. nr.: 40003421968 Juridiskā adrese: Celtnieku iela 23, Talsi, Talsu novads, LV-3201 Tālruna numurs: 63237049; e-pasta adrese: logistika@krauzers.lv	VE19AA0006	03.01.2020 02.01.2030	120
14.	SIA "AP Kaudzītes" Reģ.nr.: 44103026358 Juridiskā adrese: „Kaudzītes”, Litenes pagasts, Gulbenes novads, LV-4405 Tālruna numurs: +371 64474145; e-pasta adrese: info@kaudzites.lv	MA19AA0001	01.01.2019 31.12.2029	300
15.	SIA "Gotika" Reģ. nr.: 44103094320 Juridiskā adrese: Vāveres iela 12-29, Cēsis, Cēsu novads, LV-4101 Tālruna numurs: 26313504; e-pasta adrese: gotika@inbox.lv	VA18AA0007	14.09.2018 13.09.2028	60
16.	SIA "eSYS PRO" Reģ. nr.: 40103805380 Juridiskā adrese: Baznīcas iela 7 - 6, Rīga, LV-1010 Tālruna numurs: 26524027; e-pasta adrese: info@esys.lv	RI18AA0017	06.06.2018 05.06.2018	1
17.	SIA "MOSK 1" Reģ. nr.: 40203090352 Juridiskā adrese: Palasta iela 10, Rīga, LV-1050 Tālruna numurs: 29141525; e-pasta adrese: info@mosk.lv	.RI18AA0013	09.04.2018 08.04.2028	1
18.	SIA "TIKAUTO" Reģ. nr.: 41202014685 Juridiskā adrese: „Darbnīcas”, Rumbas pagasts, Kuldīgas novads, LV-3301 Tālruna numurs + 371 29637969; e-pasta adrese tikauto@inbox.lv	LI17AA0005	07.06.2017 06.06.2027	100
19.	SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi" Reģ. nr.: 56103000221 Juridiskā adrese Pilsētas laukums 2, Kuldīga, Kuldīgas novads, LV-3301 Tālruna numurs 63321963, e-pasta adrese kkp@kuldiga.lv	LI17AA0003	06.02.2017 28.04.2023	75
20.	SIA "Lautus" Reģ. nr.: 44103141663, Juridiskā adrese: "Gurnīcas", Ķekavas pagasts, Ķekavas novads, LV-2123 Tālruna numurs: 67281246	RI16AA0031	12.08.2016 11.08.2026	255

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomu Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsaimniecībām. Noslēguma ziņojums, 17.03.2023.

Nr.	Uzņēmums	Atļaujas Nr.	Izdota Derīga līdz	Apjoms ³⁹ , tonnas
1	2	3	4	5
21.	SIA "Vidusdaugavas SPAAO" Reģ. nr.: 55403015551 Juridiskā adrese: "Dziļā vāda", Mežāres pagasts, Jēkabpils novads, LV-5226 Tālruņa numurs: +371 29398567; e-pasta adrese: spaa@spaa.lv	MA16AA0005	16.05.2016 15.05.2026	1000
22.	SIA "CORVUS COMPANY" Reģ. nr.: 40103138898 Juridiskā adrese: Rīga, Rūpniecības iela 52, LV-1045 Tālruņa numurs: 67321381; e-pasta adrese: corvus@corvus.lv	RI16AA0011	24.03.2016 23.03.2026	1600
23.	SIA "Pilsētvides serviss" Reģ.nr.: 40003244831 Juridiskā adrese: Dēļu iela 5, Rīga, LV-1004 Tālruņa numurs: 67461592; e-pasta adrese: info@pilsetvide.lv	RI16AA0009	08.03.2016 07.03.2026	100
24.	SIA "Clean R" Reģ. nr.: 40003682818 Juridiskā adrese: Vietalvas iela 5, Rīga, LV-1009 Tālruņa numurs: 67111001; e-pasta adrese: kc@cleanr.lv	RI15AA0033	21.08.2015 20.08.2025	515
25.	SIA "E.Operators" Reģ. nr.: 40103821262 Juridiskā adrese: Zebiekstes iela 5-12, Rīga, LV-1082 Tālruņa: 67381175; 29851993, e-pasta adrese: E.operators@inbox.lv	RI15AA0029	04.08.2015 03.08.2025	10
26.	SIA "EKO OSTA" Reģ. nr.: 40003428805 Juridiskā adrese: Tvaika iela 39, Rīga, LV-1005 Tālruņa numurs: 67393860; e-pasta adrese: ekoosta@ekoosta.lv	RI14AA0037	18.12.2014 17.12.2024	1720
27.	SIA "DOBELES KOMUNĀLIE PAKALPOJUMI" Reģ.nr.: 45103000466 Juridiskā adrese: Spodriņas iela 2, Dobeles novads, LV-3701 Tālruņa numurs: 63781278, 29336019	JE14AA0010	03.10.2014 02.10.2024	200
28.	Pašvaldības SIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts" Reģ.nr.: 41203001052 Juridiskā adrese: Pils iela 12, Ventspils, LV-3601 Tālruņa numurs: 63622747 e-pasta adrese: vlk@ventspils.lv	VE14AA0007	23.04.2014 22.04.2024	500
29.	SIA "Tolmets Vidzeme" Reģ. nr.: 44103059611 Juridiskā adrese: Valmieras iela 20A, Cēsis, Cēsu novads, LV - 4101 Tālruņa numurs: 29463609, e-pasta adrese: info@tolmetsvidzeme.lv	VA14AA0003	17.04.2014 16.04.2024	8 ⁴⁰
30.	SIA "ALAAS" Reģ.nr.: 42403013918 Juridiskā adrese: "Križevniki 2", Križevņiki, Ozolaines pagasts, Rēzeknes novads, LV-4633 Tālruņa numurs: 64607673, 20211337, e-pasta adrese: sia.alaas@inbox.lv	RE13AA0010	01.01.2014 01.01.2024	1500
31.	SIA "JUMIS" Reģ.nr.: 40103032305 Juridiskā adrese: Rūdolfa Blaumaņa iela 10, Sigulda, LV-2150 Tālruņa numurs: 67972286 e-pasta adrese: info@jumis.lv	RI13AA0058	06.12.2013 05.12.2023	300

⁴⁰ Iekšējie pārvadājumi

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomiem Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsaimniecībām. Noslēguma ziņojums, 17.03.2023.

Nr.	Uzņēmums	Atļaujas Nr.	Izdota Derīga līdz	Apjoms³⁹, tonnas
1	2	3	4	5
32.	SIA "VIDES SERVISS" Reģ. nr.: 43603000807 Juridiskā adrese: Salātu iela 7a, Bauska, LV-3901 Tālruņa numurs: 63960613; e-pasta adrese: pasts@videsserviss.lv	JE13AA0015	15.11.2013 14.11.2023	10
33.	SIA "Eco Baltia vide" Reģ.nr.: 40003309841 Juridiskā adrese: Getliņu iela 5, Rumbula, Stopiņu pagasts, Ropažu novads, LV-2121 Tālruņa numurs: 67799999;e-pasta adrese: info@ecobaltiavide.lv	RI13AA0049	10.09.2013 09.09.2023	1240
34.	SIA "ZAAO" Reģ.nr.: 44103015509 Juridiskā adrese: Rīgas iela 32, Valmiera, LV - 4201 Tālruņa numurs: 64281250; faksa numurs: 64281251 e-pasta adrese: zaao@zaao.lv	VA13AA0003	01.06.2013 31.05.2023	4000
35.	SIA "Bīstamo atkritumu serviss", Reģ.nr.: Nr.41503021787, juridiskā adrese: Dzirnau iela 92-3, Rīga, LV-1050	RI13AA0017	04.04.2013 03.04.2013	50
				KOPĀ 37 452

2. pielikums. Pašvaldības aptaujas anketa

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija veic izvērtējumu par azbestu saturošu šifera jumta seguma apjomu Latvijas pašvaldībās, lai izstrādātu atbalsta pasākumu māsajamniecībām (prioritāri sociāli mazaizsargātām un trūcīgām/maznodrošinātām personām).

Valsts atbalsta pasākumi paredzēti izmaksu segšanai azbestu saturošo atkritumu apsaimniekošanas darbiem: jumta segumu demontāžai, šifera plākšņu savākšanai, transportēšanai uz atkritumu poligonu, drošai apglabāšanai. Izmaksas būs attiecināmas arī uz izveidotiem azbestu saturošu atkritumu uzkrājumiem (šifera plāksnēm, kas jau ir demontētas no jumtiem, bet nav nogādātas uz atkritumu poligonu).

Lūdzam pašvaldības aizpildīt aptaujas anketu. Jautājumu gadījumā lūgums sazināties ar Latvijas Pašvaldību savienības padomnieci lauku attīstības jautājumos Sniedzi Sproģi, telefona nr.: +371-29457537, e-pasts: sniedze.sproge@lps.lv

1. Lūgums sniegt kontaktpersonas datus, kas šo anketu aizpilda un ar kuru nepieciešamības gadījumā būs iespēja sazināties.

1.1. Lūgums norādīt pašvaldību, par kuru tiks sniegtas atbildes

1. Aizkraukles novada
2. Alūksnes novada
3. Augšdaugavas novada
4. Ādažu novada
5. Balvu novada
6. Bauskas novada
7. Cēsu novada
8. Daugavpils valstspilsētas
9. Dienvidkurzemes novada
10. Dobeles novada
11. Gulbenes novada
12. Jelgavas novada
13. Jelgavas valstspilsētas
14. Jēkabpils novada
15. Jūrmalas valstspilsētas
16. Krāslavas novada
17. Kuldīgas novada
18. Ķekavas novada
19. Liepājas valstspilsētas
20. Limbažu novada
21. Ludzas novada
22. Līvānu novada
23. Madonas novada
24. Mārupes novada
25. Ogres novada

26. Olaines novada
27. Preiļu novada
28. Ropažu novada
29. Rēzeknes novada
30. Rēzeknes valstspilsētas
31. Rīgas valstspilsētas
32. Salaspils novada
33. Saldus novada
34. Saulkrastu novada
35. Siguldas novada
36. Smiltenes novada
37. Talsu novada
38. Tukuma novada
39. Varaļānu novada
40. Valkas novada
41. Valmieras novada
42. Ventspils novada
43. Ventspils valstspilsētas

1.2. Vārds, uzvārds

1.3. Amats

1.4. E-pasta adrese (saziņai, lai precizētu informāciju)

1.5. Telefona Nr. (saziņai, lai precizētu informāciju)

2. Lūgums sniegt informāciju par Jūsu pašvaldībā esošajām ēkām ar azbesta jumta (šīfera) segumu, norādot:

- 2.1. Kopējais **dzīvojamo** ēku skaits ar azbesta (šīfera) jumta segumu
- 2.2. Kopējais **nedzīvojamo** ēku skaits ar azbesta (šīfera) jumta segumu
- 2.3. Kopējā azbesta (šīfera) **jumta platība dzīvojamām** ēkām (m²)
- 2.4. Kopējā azbesta (šīfera) **jumta platība nedzīvojamām** ēkām (m²)

3. Lūgums sniegt informāciju par 2. jautājumā uzskaitīto ēku piederību.

- 3.1. **Mazaizsargātām personām** apsaimniekošanā esošo ēku kopējais skaits
- 3.2. **Mazaizsargātām personām** apsaimniekošanā esošo ēku jumtu kopējā platība (m²)
- 3.3. **Maznodrošinātām/trūcīgām** personām apsaimniekošanā esošo ēku kopējais skaits
- 3.4. **Maznodrošinātām/trūcīgām** personām apsaimniekošanā esošo ēku jumtu kopējā platība (m²)

4. Lūgums sniegt informāciju par pašvaldības veiktajām aktivitātēm azbestu saturošo atkritumu savākšanai.

4.1. Vai pašvaldība ir organizējusi kampaņas vai citas aktivitātes, kuru rezultātā ir notikusi azbestu saturošu atkritumu savākšana Jūsu pašvaldībā?

Jā

Nē

4.2. Ja ir organizētas azbesta saturošo atkritumu savākšanas kampaņas, lūgums norādīt kāds ir kampaņu rezultātā savāktais azbesta (šifera) apjoms (kg vai plākšņu skaits) un kur tas ir novietots - nogādāts?

4.3. Vai pašvaldībai piederošos īpašumos ir izveidoti azbesta (šifera) uzkrājumi, kuriem nepieciešama normatīvos aktos noteikta apsaimniekošana?

- Jā
- Nē

4.4. Ja pašvaldībai piederošos īpašumos ir izveidoti azbesta (šifera) uzkrājumi, kuriem nepieciešama normatīvos aktos noteikta apsaimniekošana, lūgums norādiet to **apjomu (kg) un atrašanās vietu** (lūdzu, raksturojiet pēc iespējas precīzāk katru vietu atsevišķi)

5. Lūgums sniegt informāciju par sniegto un iespējamo atbalstu azbesta (šifera) jumtu demontāžai, savākšanai un apsaimniekošanai atbilstoši vides aizsardzības prasībām.

5.1. Vai pēdējo 5 gadu laikā pašvaldība ir sniegusi finansiālu vai cita veida atbalstu iedzīvotājiem azbesta (šifera) jumtu apsaimniekošanai kā arī utilizēšanai?

- Jā
- Nē

5.2. Ja pēdējo 5 gadu laikā pašvaldība ir sniegusi finansiālu vai cita veida atbalstu iedzīvotājiem azbesta (šifera) jumtu demontāžai, lūgums raksturojiet šo atbalstu.

5.3. Vai pašvaldība ir gatava piedalīties ar savu līdzfinansējumu atbalsta sniegšanai mājāsaimniecībām šifera jumta demontāžai un nodošanai apglabāšanai atbilstoši vides aizsardzības prasībām?

- Jā
- Nē

6. Lūgums sniegt informāciju par mājāsaimniecībām Jūsu pašvaldībā.

6.1 Lūgums norādīt mājāsaimniecību skaitu uz 2022. gada 1. janvāri, kurās dzīvo **mazaizsargātās** personas.

6.2. Lūgums norādīt mājāsaimniecību skaitu uz 2022.gada 1.janvāri, kurās dzīvo **maznodrošinātās** personas.

6.3. Lūgums norādīt mājāsaimniecību skaitu uz 2022. gada 1. janvāri, kurās dzīvo **trūcīgas** personas.

7. Lūgums nepieciešamības gadījumā sniegt komentārus vai cita veida papildinājumus par augstāk minētajiem jautājumiem.

Pateicamies par Jūsu veltīto laiku anketas aizpildīšanai.

3. pielikums. Pašvaldību saraksts, kas piedalījās aptaujā

1. Bauskas novads
2. Daugavpils valstspilsēta
3. Madonas novads
4. Kuldīgas novads
5. Ķekavas novads
6. Rīgas valstspilsēta
7. Mārupes novads
8. Cēsu novads
9. Saldus novads
10. Jelgavas valstspilsēta
11. Olaines novads
12. Valmieras novads
13. Alūksnes novads
14. Jūrmalas valstspilsēta
15. Gulbenes novads
16. Jelgavas novads
17. Augšdaugavas novads
18. Tukuma novads
19. Ogres novads
20. Siguldas novads
21. Salaspils novads
22. Varakļānu novads
23. Rēzeknes novads
24. Smiltenes novads
25. Saulkrastu novads
26. Ludzas novads
27. Ventspils novads
28. Ādažu novads
29. Dienvidkurzemes novads
30. Liepājas valstspilsēta
31. Limbažu novads
32. Rēzeknes valstspilsēta
33. Dobeles novads

4. pielikums. Pašvaldību pārstāvju komentāri aptaujas ietvaros

Šajā pielikumā tiek sniegti pašvaldību pārstāvju komentāri, kas tika iesniegti brīvā formā pašvaldību aptaujas ietvaros. Atsevišķi komentāri ir precizēti, lai uzlabotu terminoloģiju, bet nemainot komentārā ietvertu domu. Tie ir šādi:

- lielākā daļa šeit sniegto datu nekad nav apkopoti. Tāpēc anketā dati ir sniegti ļoti aptuveni, jo vairāk balstīti uz priekšstatiem, nevis uzskaiti;
- norādām, ka, mūsaprāt, azbestu saturošu atkritumu utilizācijas problēma vērtējama un atbalstāma daudz plašākā mērogā, ne tikai attiecībā uz sociāli neaizsargātām un trūcīgām māsajaimniecībām. Rosinām veidot akcijas ar iespēju bez maksas vai ar pazeminātu maksu nodot azbestu visām sabiedrības grupām;
- Madonas novada pašvaldības pieredze rāda, ka trūcīgas un maznodrošinātas personas nedzīvo savos privātīpašumos, kā rezultātā – tik nopietnu lēmumu, kā jumta nomaiņu, var veikt tikai namīpašnieks. Vienlaikus norādām, ka situācijā, kad trūcīgai vai maznodrošinātai, vai mazaizsargātai personai pieder privātīpašums, kuram ir azbesta jumts, tā nomaiņa viennozīmīgi nebūs prioritāte, kurā tiks ieguldīti jau tā niecīgie ikmēneša ienākumi;
- pašvaldībā nav datu par minēto personu privātīpašumā esošo ēku jumtu materiāliem un platībām;
- mazaizsargātas personas MK not. 32 (11.01.2005.) ietvarā ir ļoti plašs spektrs;
- normatīvajos aktos netiek noteikts, ka pašvaldībai būtu jāuzkrāj informācija par ēku jumtu segumu materiāliem. Lai veiktu šāda veidu datu uzkrāšanu un analīzi nepieciešams papildus finansējums un cilvēkresursi;
- azbesta apsaimniekošanas jautājums, pēc pašvaldības domām, skatāms kā bīstamo atkritumu apsaimniekošanas jautājums. Tajā nebūtu lietderīgi izdalīt kādu iedzīvotāju grupu. Azbesta atkritumu apsaimniekošana vienlīdz atbildīgi veicama visām iedzīvotāju grupām, kuru rīcībā ir šie atkritumi. Tāpat arī finansējums šādu akciju veikšanai izmantojams kopējā mērķa vārdā, nešķirojot iedzīvotājus pēc to māsajaimniecību maksāspējas;
- anketas jautājumi kopumā raisa pārdomas par nacionālā un pašvaldību līmenī risināmo problēmu prioritātēm kopumā. Ja VARAM identificē azbesta šifera jumtu segumu esamību kā problēmu attiecībā uz ekspluatācijā esošām būvēm, tad atbalsta pasākumu tvērums būtu jāvērs attiecībā uz visām mērķgrupām. Viens jautājums ir ekspluatācijā esošo ēku jumtu segumi, cits jautājums – azbestu saturošo atkritumu apsaimniekošanas problēmas. Ja ēku īpašnieki neplāno veikt jumta segumu maiņu, jo uzklātais segums nav bojāts un pilda savu funkciju, tad tiktāl nav nepieciešams veikt seguma maiņu. Jau tagad māsajaimniecības ar vidējiem ienākumiem, kur ēku īpašnieki sasparojas veikt ēku siltināšanu, jumta segumu maiņu u.tml., šim mērķim aizņemoties finansējumu, sedz demontēto jumta segumu apsaimniekošanas izmaksas. Būvniecības atkritumu apsaimniekošanas izmaksas ir vienlīdz lielas gan māsajaimniecību līmenī, gan pašvaldības līmenī (ja pašvaldība veic sev piederošo būvju demontāžu vai pārbūvi, renovāciju), gan komersantiem, apsaimniekojot savus objektus. Atkritumu apsaimniekotāju normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniegtie dati formālajās atskaitēs un pārskatos par būvniecības atkritumu apriti ļauj izdarīt sākotnējos secinājumus par būvniecības atkritumu apsaimniekošanas problēmām kopumā. Azbesta saturošo būvniecības atkritumu apsaimniekošana nav atraujama no būvniecības procesa un būvniecības atkritumu apsaimniekošanas sistēmas kopumā. Par plānoto – izstrādāt atbalsta pasākumus māsajaimniecībām, kas paredzēti izmaksu segšanai azbestu saturošo jumta segumu

demontāžai, plākšņu savākšanai, transportēšanai uz poligonu un drošai apglabāšanai, primāri fokusējot uz sociāli mazaizsargātām un trūcīgām, maznodrošinātām personām. Situācijā, kad ne tikai iepriekš minētām personām, bet lielākajai daļai māsaimniecību šobrīd un noteikti vēl kādu periodu būs primāri svarīgi risināt ikdienas apsaimniekošanas jautājumus, lai savlaicīgi nomaksātu visa veida komunālos rēķinus, nodrošinot ikdienas iztiku, šāda veida atbalsts nenasniegs mērķi, jo māsaimniecībām nebūs resursu visu citu izmaksu segšanai, ko neietvers atbalsta maksājumi. Pašvaldībām jau šobrīd savas kompetences un budžeta ietvaros ir jānodrošina plaša tvēruma atbalsts iedzīvotājiem un māsaimniecībām (vienlaikus ar visām citām pašvaldībai deleģētām funkcijām), tai skaitā ierobežoto resursu ietvaros pašvaldībām jāīsteno arī attīstības pasākumi, jāpabeidz iesāktie projekti un jāvirza attīstības projekti, tai skaitā, lai sakārtotu un risinātu problēmas, kas "saņemtas mantojumā" apvienojoties pašvaldībām administratīvi teritoriālās reformas rezultātā. Tai skaitā, piemēram, ir nepieciešams līdzfinansējums, lai veicinātu pieslēgšanos centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem. Ņemot vērā visus minētos apstākļus, pašvaldībai pat teorētiski nav iespējams paredzamā nākotnē plānot līdzfinansējuma iespējas māsaimniecībām, lai veiktu kampaņveida azbesta saturošo jumta segumu demontāžu un radušos atkritumu apsaimniekošanu. VARAM ir jāplāno tādā gadījumā valsts atbalsta finansējums pilnā apmērā. Arī pašas pašvaldības, apsaimniekojot sev piederošas būves, ir ieinteresētas saņemt šādu atbalstu, jo būvniecības atkritumu apsaimniekošanas izmaksas kopumā ir lielas;

- dati var būt neprecīzi, ja nepieciešami precīzi dati, tad nepieciešams ilgāks laiks, to sagatavošanai;
- aptaujas anketā sniegtās ziņas ir aptuvenas. Informācija galvenokārt ir par pašvaldībā esošām daudzdzīvokļu mājām. Ziņas par privātpersonu īpašumiem pašvaldībā netiek uzkrātas. Lai apkopotu šādu informāciju pašvaldībai nepieciešami papildus resursi, kuru nav. Aptaujas anketa ievietota arī novada tīmekļa vietnē un laikrakstā ar lūgumu privātpersonām to aizpildīt. Iespējams, ka šādā veidā tiks saņemta precīzāka informācija;
- kopumā piekrītam, ka finansiāls atbalsts azbestu saturošu šiferu pareizai utilizācijai ir nepieciešams. Uzskatām, ka atbalsts būtu jāpiešķir nodošanas brīdī;
- anketā norādītā informācija ir provizoriska, ņemot vērā vispārīgu aprēķinu;
- sniegtie dati ir aptuveni. Lai spētu korekti novērtēt azbesta jumta segumu esamību, ir nepieciešams vairāk laika. Izstrādājot atbalsta pasākumus šifera utilizācijai, ir nepieciešams saprast, vai trūcīgās un maznodrošinātās personas spēs uzlikt jaunu jumta segumu, apzinoties viņu ienākumu līmeni;
- aprēķini ir aptuveni, pamatojoties uz sociālā dienesta datiem par trūcīgām un maznodrošinātām personām;
- pašvaldības rīcībā nav datu par mājokļu platībām, jumta segumu kopskaitu. Kā norāda anketas autors, šādi (ticami) dati ir VZD inventarizācijas datos. Pašvaldība konceptuāli atbalsta ideju par azbesta atkritumu demontāžu, taču jāsaprot, ka tas ir liels apjoms un kopējie izdevumi ir lieli. Pašvaldības budžetā paredzēt līdzekļus šādiem darbiem praktiski nav iespējams. Ir jābūt viegli pieejamiem fondiem, lai realizētu šo domu. Pašvaldība varētu sniegt atbalstu fonda apguvei. Tāpat pašvaldība varētu izmantot fondu iespējas, nomainot jumtus pašvaldības nekustamajiem īpašumiem (tostarp daudzdzīvokļu mājām);
- atbalstu jādod ikvienam, kurš maina jumtu – šifera noņemšanai un aizvešanai līdz bīstamo atkritumu poligonam;

- dati šādā griezumā Dienvidkurzemes novada pašvaldībai nav pieejami, netiek veikta šāda uzskaitē. Nav saprotams, kā sasaistīt mazaizsargātās cilvēku grupas ar azbestu saturošiem jumtiem un kāda ir nozīme šādai statistikai. Pie jautājuma par iespējamo pašvaldības finansējumu atbildi sniedzam kā "nē", jo nevaram apgalvot ka "jā", tas ir politisks lēmums, anketas aizpildītājam nav tiesību apgalvot ka iespējams sniegt atbalstu;
- nav iespējams sniegt viennozīmīgu atbildi uz jautājumu 5.3 Vai pašvaldība ir gatava piedalīties ar savu līdzfinansējumu atbalsta sniegšanai māsasaimniecībām šīfera jumta demontāžai un nodošanai apglabāšanai atbilstoši vides aizsardzības prasībām? Jau pats statuss norāda uz to, ka maznodrošinātie un trūcīgie nevarēs nomainīt šīfera jumtus paši par saviem līdzekļiem, izstrādājot valsts atbalsta programmas, tajā kaut kādā mērā iespējams būtu iesaistīties arī pašvaldībai ar savu līdzfinansējumu. Jebkurā gadījumā šāda atbalsta programmai ir jābūt maksimāli vienkāršai un elastīgai;
- papildinājumu nav. Nezinu kā ir atbildējušas citas pašvaldības, bet Limbažu novada pašvaldība nav veikusi azbesta saturošo jumta segumu un atkritumu apsekošanu;
- pašvaldībai nav konkrētu datu (skaitu vai m²) par mājām un to jumtu segumiem;
- īsā laikā nav iespējams identificēt maznodrošināto, mazaizsargāto un trūcīgo iedzīvotāju.

5. pielikums. VZD dati par būvēm, kuras sedz šifera segums

Tabula P-2 Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati par būvēm, kuras sedz šifera segums pēc stāvokļa uz 2010. gada 1. janvāri (novadu dati apvienoti saskaņā ar 2021. gada administratīvi teritoriālo reformu)

Administratīvā teritorija	Dzīvojamās ēkas		Nedzīvojamās ēkas		Inženierbūves	
	skaits	apbūves platība, m ²	skaits	apbūves platība, m ²	skaits	apbūves platība, m ²
1	2	3	4	5	6	7
Aizkraukles novads	9 390	762 523	6 199	806 659	21	22
Alūksnes novads	5 314	472 976	982	304 347	11	445
Augšdaugavas novads	23 067	1 284 869	4 762	569 601	65	2 999
Ādažu novads	2 648	223 374	482	102 201	2	43
Balvu novads	6 407	509 508	8 363	598 241	9	166
Bauskas novads	6 894	798 987	6 587	1 122 710	17	168
Cēsu novads	6 201	790 595	5 621	1 022 517	89	143
Daugavpils	16 755	955 941	4 308	420 616	37	2 969
Dienvidkurzemes novads	19 098	1 605 616	2 573	886 862	30	541
Dobeles novads	4 926	578 964	4 186	857 974	2	164
Gulbenes novads	7 137	700 825	1 135	354 921	23	272
Jelgava	7 016	555 266	715	222 141	7	39
Jelgavas novads	9 480	928 940	1 081	494 515	86	8 881
Jēkabpils novads	9 476	745 572	8 531	845 172	11	329
Jūrmala	8 628	566 897	866	125 040	1	34
Krāslavas novads	19 183	1 016 491	1 973	387 000	118	22 772
Kuldīgas novads	9 935	1 026 951	1 339	492 457	15	345
Ķekavas novads	4 833	385 025	322	127 069	8	568
Liepāja	5 428	632 953	1 104	346 296	3	110
Limbažu novads	10 206	1 018 490	1 874	581 675	100	1 061
Līvānu novads	3 639	219 563	3 582	270 315	13	404
Ludzas novads	8 163	660 151	7 412	638 645	59	1 844
Madonas novads	6 277	766 476	5 304	858 457	25	276
Mārupes novads	3 027	260 101	401	159 599	5	266
Ogres novads	7 975	724 965	5 369	704 795	13	604
Olaines novads	5 812	312 225	162	69 501	3	58
Prieku novads	6 904	511 094	9 912	710 139	42	907
Rēzekne	5 338	340 350	1 078	189 059	11	177
Rēzeknes novads	10 511	780 693	15 842	979 960	18	337
Rīga	19 616	1 977 449	4 269	1 022 662	52	5 838
Ropažu novads	3 658	307 249	587	189 375	8	570
Salaspils novads	1 933	151 522	254	60 023	9	292
Saldus novads	7 403	878 815	1 917	686 990	36	397
Saulkrastu novads	5 182	320 619	287	59 971	4	91
Siguldas novads	6 990	620 484	1 063	367 060	8	89
Smiltenes novads	5 731	629 335	1 797	485 890	59	1 601
Talsu novads	9 922	956 406	5 957	1 021 181	97	3 621
Tukuma novads	11 214	1 008 597	6 755	986 486	17	269

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomu Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsaimniecībām. Noslēguma ziņojums, 17.03.2023.

Administratīvā teritorija	Dzīvojamās ēkas		Nedzīvojamās ēkas		Inženierbūves	
	skaits	apbūves platība, m ²	skaits	apbūves platība, m ²	skaits	apbūves platība, m ²
1	2	3	4	5	6	7
Valkas novads	3 018	287 669	455	147 392	52	2 334
Valmieras novads	11 627	1 219 025	2 065	793 224	37	1 122
Varakļānu novads	1 087	98 780	735	89 013	0	0
Ventspils	7 470	455 065	1 219	248 781	2	141
Ventspils novads	5 980	468 787	1 154	304 699	8	67
Kopā	350 499	29 516 184	140 578	21 711 232	1 232	63 372

Jumtu platība (m²)

41 742 188

30 704 319

89 621

Kopā jumtu platība (m²)

72 536 128⁴¹

Tabula P-3 Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati par būvēm, kuras sedz šifera segums pēc stāvokļa uz 2015. gada 1. janvāri

Administratīvā teritorija	Dzīvojamās ēkas		Nedzīvojamās ēkas		Inženierbūves	
	skaits	apbūves platība, m ²	skaits	apbūves platība, m ²	skaits	apbūves platība, m ²
1	2	3	4	5	6	7
Aizkraukles novads	6 519	773 450	11 994	1 059 259	7	0
Alūksnes novads	4 097	448 853	4 374	528 474	2	76
Augšdaugavas novads	9 166	807 287	22 927	1 321 077	1	8
Ādažu novads	2 628	265 048	1 796	167 554	0	0
Balvu novads	5 693	588 310	11 668	732 448	1	0
Bauskas novads	5 852	801 238	9 257	1 272 585	0	0
Cēsu novads	5 822	838 476	8 001	1 213 677	2	0
Daugavpils	6 524	784 648	15 676	637 207	5	277
Dienvidkurzemes novads	9 555	1 153 503	15 844	1 724 957	4	26
Dobeles novads	4 609	655 812	6 337	1 003 757	0	0
Gulbenes novads	4 184	534 566	5 975	713 697	8	0
Jelgava	5 630	555 128	4 316	393 861	1	0
Jelgavas novads	6 158	690 131	6 868	962 689	4	89
Jēkabpils novads	5 624	668 137	14 554	1 091 989	2	53
Jūrmala	4 597	524 241	5 810	252 581	0	0
Krāslavas novads	7 315	750 290	20 875	1 080 950	1	20
Kuldīgas novads	5 799	834 678	8 269	1 036 177	3	13
Ķekavas novads	2 912	333 095	3 265	274 391	1	0
Liepāja	3 532	613 697	4 100	484 003	1	77
Limbažu novads	7 524	865 955	7 940	1 025 675	1	0
Līvānu novads	2 350	236 333	7 870	422 035	0	0
Ludzas novads	7 045	720 695	14 694	955 987	8	86
Madonas novads	5 646	787 557	7 872	1 069 472	2	0
Mārupes novads	1 646	220 112	2 437	268 267	0	0
Ogres novads	7 001	886 515	9 522	871 655	0	0

⁴¹⁾ Pārrēķina koeficients uz jumtu platību 1,42, pieņemot, ka jumti ir divslīpju jumti ar 90° jumta kori

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomu Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsaimniecībām. Noslēguma ziņojums, 17.03.2023.

Administratīvā teritorija	Dzīvojamās ēkas		Nedzīvojamās ēkas		Inženierbūves	
	skaits	apbūves platība, m ²	skaits	apbūves platība, m ²	skaits	apbūves platība, m ²
1	2	3	4	5	6	7
Olaines novads	4 288	301 340	2 691	137 408	0	0
Preiļu novads	5 138	587 317	20 378	1 101 010	2	20
Rēzekne	2 489	330 695	5 194	285 159	1	13
Rēzeknes novads	9 268	915 504	26 619	1 370 327	3	0
Rīga	8 581	1 670 639	15 956	1 366 624	5	302
Ropažu novads	2 371	263 388	2 698	308 802	2	1
Salaspils novads	1 421	140 639	1 221	103 580	0	0
Saldus novads	4 435	679 280	6 774	1 108 617	4	0
Saulkrastu novads	4 247	386 497	2 919	154 527	0	0
Siguldas novads	4 271	542 215	5 736	673 223	2	0
Smiltenes novads	4 206	563 394	5 377	793 352	1	0
Talsu novads	7 120	988 714	11 727	1 320 249	14	1 947
Tukuma novads	5 874	845 360	13 217	1 265 235	3	0
Valkas novads	1 693	208 375	2 374	286 125	3	21
Valmieras novads	6 408	883 264	9 009	1 346 217	2	74
Varakļānu novads	863	91 024	1 281	127 848	0	0
Ventspils	3 376	381 084	5 818	362 391	0	0
Ventspils novads	3 263	399 328	5 419	549 049	0	0
Kopā	216 740	26 515 807	376 648	33 224 166	96	3 103

Jumtu platība (m²)

37 499 014

46 986 066

4 385

Kopā jumtu platība (m²)

84 489 466

Tabula P-4 Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati par būvēm, kuras sedz šifera segums pēc stāvokļa uz 2022. gada 1. janvāri

Administratīvā teritorija	Dzīvojamās ēkas		Nedzīvojamās ēkas		Inženierbūves	
	skaits	apbūves platība, m ²	skaits	apbūves platība, m ²	skaits	apbūves platība, m ²
1	2	3	4	5	6	7
Aizkraukles novads	6550	767 161	12211	1 048 922	7	
Alūksnes novads	4105	449 487	4534	538 363	0	
Augšdaugavas novads	9451	833 036	23848	1 371 302	0	
Ādažu novads	2481	243 591	1800	161 235	0	
Balvu novads	5747	595 054	12136	757 788	0	
Bauskas novads	5922	811 524	9542	1 265 746	0	
Cēsu novads	5847	837 671	8075	1 213 948	2	
Daugavpils	6508	766 535	15752	607 599	4	258
Dienvidkurzemes novads	9481	1 140 232	15952	1 720 322	4	26
Dobeles novads	4602	658 383	6491	1 001 718	0	
Gulbenes novads	4216	532 074	6210	724 975	8	
Jelgava	5345	527 871	4212	378 743	1	
Jelgavas novads	6105	684 812	7002	966 532	2	10
Jēkabpils novads	5784	684 413	15251	1 133 084	1	

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomiem Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsaimniecībām. Noslēguma ziņojums, 17.03.2023.

Administratīvā teritorija	Dzīvojamās ēkas		Nedzīvojamās ēkas		Inženierbūves	
	skaits	apbūves platība, m ²	skaits	apbūves platība, m ²	skaits	apbūves platība, m ²
1	2	3	4	5	6	7
Jūrmala	4155	467 327	5384	232 686	0	
Krāslavas novads	7483	761 870	21282	1 094 030	0	
Kuldīgas novads	5747	758 864	8404	1 032 081	2	
Ķekavas novads	2858	314 750	3282	268 459	1	
Liepāja	3319	568 186	3930	461 148	1	77
Limbažu novads	7484	862 045	8089	1 034 783	1	
Līvānu novads	2342	234 830	7954	433 838	0	
Ludzas novads	7165	731 175	15110	986 994	8	86
Madonas novads	5782	800 611	8189	1 093 394	2	
Mārupes novads	1542	201 794	2382	261 790	0	
Ogres novads	6867	851 281	9812	872 895	0	
Olaines novads	4207	293 132	2729	141 392	0	
Prieku novads	5102	581 582	20726	1 117 200	3	
Rēzekne	2415	319 120	5111	268 378	0	
Rēzeknes novads	9500	935 732	27670	1 367 238	3	
Rīga	7981	1 453 019	14843	1 215 507	4	96
Ropažu novads	2361	263 624	2800	306 189	1	
Salaspils novads	1316	122 736	1203	95 442	0	
Saldus novads	4447	672 934	6993	1 118 007	4	
Saulkrastu novads	4107	367 247	2919	152 984	0	
Siguldas novads	4126	515 895	5686	651 698	2	
Smiltenes novads	4204	563 213	5527	812 084	1	
Talsu novads	7089	977 073	11788	1 312 393	12	1 810
Tukuma novads	5985	861 897	13654	1 270 213	3	
Valkas novads	1693	205 345	2399	284 069	3	21
Valmieras novads	6430	870 512	9144	1 360 788	1	8
Varakļānu novads	885	93 671	1305	127 531	0	
Ventspils	3278	363 509	5622	321 856	0	
Ventspils novads	3 286	407 152	5 567	559 245	0	
Kopā	215 300	25 951 967	382 520	33 144 588	81	2 392

Jumtu platība (m²)

36 701 624

46 873 526

3 383

Kopā jumtu platība (m²)

83 578 533

6. pielikums. No VZD datiem par būvēm, kuras sedz šifera segums, aprēķinātais šifera jumtu apjoms (tonnās) Latvijas novados

Tabula P-5 Azbestu saturošu šifera apjoms (tonnās) Latvijas pašvaldībās uz 2022. gada 1. janvāri

	Dzīvojamās ēkas	Nedzīvojamās ēkas	Kopā
Dienvidkurzemes novads	21,0	31,6	52,6
Rīga	26,7	22,3	49,1
Rēzeknes novads	17,2	25,1	42,3
Talsu novads	18,0	24,2	42,1
Valmieras novads	16,0	25,0	41,0
Augšdaugavas novads	15,3	25,2	40,5
Tukuma novads	15,8	23,4	39,2
Bauskas novads	14,9	23,3	38,2
Cēsu novads	15,4	22,3	37,7
Limbažu novads	15,8	19,0	34,9
Madonas novads	14,7	20,1	34,8
Krāslavas novads	14,0	20,1	34,1
Jēkabpils novads	12,6	20,8	33,4
Aizkraukles novads	14,1	19,3	33,4
Kuldīgas novads	14,0	19,0	32,9
Saldus novads	12,4	20,6	32,9
Ogres novads	15,7	16,0	31,7
Ludzas novads	13,4	18,1	31,6
Preiļu novads	10,7	20,5	31,2
Dobeles novads	12,1	18,4	30,5
Jelgavas novads	12,6	17,8	30,4
Smiltenes novads	10,4	14,9	25,3
Daugavpils	14,1	11,2	25,3
Balvu novads	10,9	13,9	24,9
Gulbenes novads	9,8	13,3	23,1
Siguldas novads	9,5	12,0	21,5
Liepāja	10,4	8,5	18,9
Alūksnes novads	8,3	9,9	18,2
Ventspils novads	7,5	10,3	17,8
Jelgava	9,7	7,0	16,7
Jūrmala	8,6	4,3	12,9
Ventspils	6,7	5,9	12,6
Līvānu novads	4,3	8,0	12,3
Rēzekne	5,9	4,9	10,8
Ķekavas novads	5,8	4,9	10,7
Ropažu novads	4,8	5,6	10,5

Izvērtējums par azbestu saturošo atkritumu apjomiem Latvijas pašvaldībās, to apsaimniekošanas nepieciešamību un potenciālā atbalsta apmēra noteikšanu māsaimniecībām. Noslēguma ziņojums, 17.03.2023.

	Dzīvojamās ēkas	Nedzīvojamās ēkas	Kopā
Saulkrastu novads	6,8	2,8	9,6
Valkas novads	3,8	5,2	9,0
Mārupes novads	3,7	4,8	8,5
Olaines novads	5,4	2,6	8,0
Ādažu novads	4,5	3,0	7,4
Varakļānu novads	1,7	2,3	4,1
Salaspils novads	2,3	1,8	4,0

7. pielikums. Iedzīvotāju aptaujas anketa

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija veic izvērtējumu par azbestu saturošu šifera jumta seguma apjomu Latvijas pašvaldībās, lai izstrādātu atbalsta pasākumu māsajaimniecībām (prioritāri sociāli mazaizsargātām un trūcīgām/maznodrošinātām personām).

Valsts atbalsta pasākumi paredzēti izmaksu segšanai azbestu saturošo atkritumu apsaimniekošanas darbiem: jumta segumu demontāžai, šifera plākšņu savākšanai, transportēšanai uz atkritumu poligonu, drošai apglabāšanai. Izmaksas būs attiecināmas arī uz izveidotiem azbestu saturošu atkritumu uzkrājumiem (šifera plāksnēm, kas jau ir demontētas no jumtiem, bet nav nogādātas uz atkritumu poligonu).

Lūdzam iedzīvotājus aizpildīt aptaujas anketu.

1. Lūgums raksturot, vai Jūsu māsajaimniecībā ir azbesta (šifera) materiāli

Ja atbilde uz 1.1 un 1.2 ir "Nē", lūgums pāriet uz 4. jautājumu

1.1. Vai jūsu māsajaimniecībā ir ēkas ar azbesta (šifera) jumta segumu?

- Jā
- Nē

1.2. Vai Jūsu māsajaimniecībā ir azbestu (šiferi) saturošu atkritumu uzkrājumi?

Ja atbilde ir "Nē", tad lūgums izlaist 3. jautājumu

- Jā
- Nē

2. Ja jūsu māsajaimniecībā ir ēkas ar azbesta (šifera) jumta segumu, lūgums nākamajos jautājumos norādīt azbesta (šifera) aptuveno apjomu (kg) vai plākšņu skaitu (gab.), vai platību (m²) Var norādīt tikai zināmās vienības

- 2.1. aptuvenais apjoms (kg)
- 2.2. aptuvenais plākšņu skaits (gab.)
- 2.3. aptuvenā platība (m²)

3. Ja jūsu māsajaimniecībā ir azbestu (šifera) jumta seguma uzkrājumi, lūgums norādīt to aptuveno apjomu (kg) vai plākšņu skaitu (gab.), vai platību (m²)

- 3.1. aptuvenais apjoms (kg)
- 3.2. aptuvenais plākšņu skaits (gab.)
- 3.3. aptuvenā platība (m²)

4. Lūgums raksturot savu mājokli.

4.1. Jūsu mājoklis ir:

- Vienģimeņu māja;
- Divģimeņu māja,
- Daudzdzīvokļu māja

4.2. Lūgums izvēlēties pašvaldību, kurā atrodas jūsu mājoklis

- 1. Aizkraukles novada
- 2. Alūksnes novada
- 3. Augšdaugavas novada
- 4. Ādažu novada

5. Balvu novada
6. Bauskas novada
7. Cēsu novada
8. Daugavpils valstspilsētas
9. Dienvidkurzemes novada
10. Dobeles novada
11. Gulbenes novada
12. Jelgavas novada
13. Jelgavas valstspilsētas
14. Jēkabpils novada
15. Jūrmalas valstspilsētas
16. Krāslavas novada
17. Kuldīgas novada
18. Ķekavas novada
19. Liepājas valstspilsētas
20. Limbažu novada
21. Ludzas novada
22. Līvānu novada
23. Madonas novada
24. Mārupes novada
25. Ogres novada
26. Olaines novada
27. Preiļu novada
28. Ropažu novada
29. Rēzeknes novada
30. Rēzeknes valstspilsētas
31. Rīgas valstspilsētas
32. Salaspils novada
33. Saldus novada
34. Saulkrastu novada
35. Siguldas novada
36. Smiltenes novada
37. Talsu novada
38. Tukuma novada
39. Varakļānu novada
40. Valkas novada
41. Valmieras novada
42. Ventspils novada
43. Ventspils valstspilsētas

5. Lūgums raksturot līdzšinējo saskarsmi ar azbesta (šīfera) jumta segumiem

5.1. Kāda ir jūsu līdzšinējā pieredze ar azbesta (šifera) jumta segumiem?

- esmu veicis jumta nomaiņu savā mājsaimniecībā;
- šobrīd veicu jumta nomaiņu savā mājsaimniecībā;
- vēlos veikt jumta nomaiņu savā mājsaimniecībā.
- nav bijusi pieredze ar azbesta (šifera) jumta seguma demontāžu un nodošanu.

5.2. Vai esat informēts/a par azbesta (šifera) saturošo atkritumu bīstamību veselībai?

- Jā
- Nē

5.3. Vai Jums būtu nepieciešama papildus informācija par azbestu (šifera) saturošo atkritumu ietekmi uz vidi, veselību un apsaimniekošanu?

- Jā
- Nē

5.4. Izmaksas azbesta (šifera) jumta demontāžai un nodošanai atkritumu poligonā ir aptuveni 5-15 EUR uz 1 m² (piemēram, 50m² jumta seguma demontāžas un drošas noglabāšanas izmaksas būtu no 250-750 EUR). Cik lielu daļu (%) no tā Jūs būtu gatavs segt no saviem līdzekļiem?

Norādīt skalā no 1 (0%) līdz 10 (100%)

6. Lūgums sniegt informāciju par savu sociālo statusu, lai novērtētu atbilstību potenciālajam azbesta (šifera) jumtu savākšanas darbu atbalsta saņēmēju lokam.

6.1. Vai atbilstat mazaizsargāto personu statusam atbilstoši 2005. gada 11. janvāra MK noteikumiem nr.32 "Noteikumi par mazaizsargāto personu grupām"?

Lūgums atzīmēt visus atbilstošos variantus

- ģimenes, kuras audzina trīs un vairāk bērnus
- nepilnās ģimenes
- invalīdi
- personas virs darbaspējas vecuma
- 15–25 gadus veci jaunieši
- personas, kuras atbrīvotas no brīvības atņemšanas iestādēm;
- ilgstošie bezdarbnieki;
- cilvēktirdzniecības upuri;
- politiski represētās personas;
- personas, kurām stihisku nelaimju vai dabas katastrofu dēļ ir nodarīts kaitējums, vai viņu ģimenes;
- Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieki un viņu ģimenes, Černobiļas atomelektrostacijas avārijas dēļ cietušās personas un viņu ģimenes;
- ģimenes, kuras audzina bērnu invalīdu;
- no vardarbības cietušās personas.
- neatbilstu nevienai no iepriekš minētajām mazaizsargāto personu grupām

7. Vai Jums ir piešķirts maznodrošinātās vai trūcīgas personas statuss (saņemta izziņa no pašvaldības) attiecīgajā pašvaldībā atbilstoši Ministru kabineta 2020. gada 17. decembra noteikumiem Nr. 809 “Noteikumi par māsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanu un sociālās palīdzības saņemšanu”?

Jā

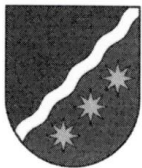
Nē

8. Lūgums nepieciešamības gadījumā sniegt komentārus vai cita veida papildinājumus par augstāk minētajiem jautājumiem.

Pateicamies par Jūsu veltīto laiku anketas aizpildīšanai.

Anketā sniegtās atbildes tiks izmantotas tikai apkopotā veidā

8. pielikums. Izziņas paraugs personas atbilstībai trūcīgas personas/māsaimniecības statusam

ĶEKAVAS NOVADA SOCIĀLAIS DIENESTS

Reģ.Nr. 90009002699
Gaismas iela 19 k-8, Ķekava, Ķekavas novads, LV-2123,
tālrunis 67935814, 67935977, e-pasts: socdienests@kekava.lv

IZZIŅA par atbilstību trūcīgas māsaimniecības statusam

24.01.2023.

Nr. xxx

ĶEKAVAS NOVADA SOCIĀLAIS DIENESTS apliecina, ka personai/ām māsaimniecībā, kuras/u dzīvesvietas adrese ir

xxxxxxx

un kuras sastāvā šādi ģimenes locekļi (vārds, uzvārds, personas kods):

- 1) xxx xxxxxxxx(dzimšanas dati)

noteikts trūcīgas māsaimniecības statuss atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 33.panta otro daļai un 36.pantam un Ministru kabineta 2020.gada 17.decembra noteikumiem Nr. 809 "Noteikumi par māsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanu un sociālās palīdzības saņemšanu".

Trūcīgas māsaimniecības statuss piešķirts uz laiku no **01.10.2022.** līdz **31.03.2023.**

Vadītāja xxxxxx

xxxx, tālr. xxxx

Personas datus Ķekavas novada sociālais dienests apstrādāja, pamatojoties uz Eiropas parlamenta un padomes regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko ieceļ Direktīvu 95/46EK 6.panta pirmās daļas (c) punktu – apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uz pārzini attiecināmu juridisku pienākumu.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 5.panta otrās daļas 4.punktu, šajā izziņā norādītie personas/u dati uzskatāmi par ierobežotas pieejamības informāciju.

9. pielikums. Izziņas paraugs personas atbilstībai maznodrošinātas personas/māsjsaimniecības statusam

ĶEKAVAS NOVADA SOCIĀLAIS DIENESTS

Reģ.Nr. 90009002699
Gaismas iela 19 k-8, Ķekava, Ķekavas novads, LV-2123,
tālrunis 67935814, 67935977, e-pasts: socdienests@kekava.lv

IZZIŅA

par atbilstību maznodrošinātas māsjsaimniecības statusam Ķekavā

24.01.2023.

Nr. xxx

Ķekavas novada sociālais dienests apliecina, ka **personai/ām** māsjsaimniecībā **kuras/u** dzīvesvieta ir

Xxxxx

un kuras sastāvā šādi ģimenes locekļi (uzvārds, vārds, personas kods):

1) xxxxxx	xxxxxxx (dzimšanas dati)
2) xxxxxx	xxxxxxx

piešķirts maznodrošinātas māsjsaimniecības statuss atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumam, Ministru kabineta 2020.gada 17.decembra noteikumiem Nr.809 "Noteikumi par māsjsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanu un sociālās palīdzības saņemšanu" un Ķekavas novada domes saistošiem noteikumiem Nr. 19/2021 "Sociālās palīdzības pabalsti Ķekavas novadā".

Maznodrošinātas māsjsaimniecības statuss piešķirts uz laiku no **01.01.2023.** līdz **30.06.2023.**

Vadītāja

XXXXXXXXX

Sagatavoja xxxx, tālr.xxxxxx

Personas datus Ķekavas novada sociālajā dienestā apstrādāja, pamatojoties uz Eiropas parlamenta un padomes regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko ieeļ Direktīvu 95/46EK 6.panta pirmās daļas (c) punktu – apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uz pārzini attiecināmu juridisku pienākumu.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 5.panta otrās daļas 4.punktu, šajā izziņā norādītie personas/u dati uzskatāmi par ierobežotas pieejamības informāciju.